

SZENTLŐRINC Város Önkormányzat

Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2018. november

Tartalom

Helyi esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	12
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
1. Jogszabályi Háttér Bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	74
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	125
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	134
7. A fogyatékkal élők, helyzete, esélyegyenlősége	142
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	152
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	155
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terv (HEP IT)	156
1. A HEP IT részletei	156
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	156
A beavatkozás megvalósítói	157
Jövőképünk	157
Az intézkedési területek részletes kifejtése	158
2. Összegző táblázat – A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	164
3. Megvalósítás	165
A megvalósítás előkészítése	165
A megvalósítás folyamata	169
Monitoring és visszacsatolás	171
Nyilvánosság	171
Kötelezettségek és felelősség	171
Érvényesülés, módosítás	172
4. Elfogadás módja és dátuma	173

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó stratégiák¹

Asszimiláció: A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.

Marginalizáció: Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.

Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.

Szeparáció: A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésként megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).

Integráció: A társadalom különböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció”, mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.

Inklúzió: Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.

Inkluzív (befogadó) nevelés: Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális háttéréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatást-nevelést megvalósító intézmény, mely a gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értékékként építve alakít ki befogadó környezetet.

¹ Varga Aranka (2006) Multikulturalizmus – inkluzív oktatási rendszer. In Ismeretek a Romológia Alapképzési Szakhoz. PTE Pécs.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Szentlőrinc Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait (kölségvetési koncepció, gazdasági program, integrált településfejlesztési stratégia, településrendezési terv, településszerkezeti terv, településfejlesztési koncepció), valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Szentlőrinc város Baranya megyében található, a Szentlőrinci járás székhelye. A település Pécestől 20, Szigetvártól 16 kilométerre, a Mecseket a Zselictől elválasztó Bükkösdi-völgy torkolatában fekszik. Közúton a 6-os főúton, vonattal a Budapest-Dombóvár-Pécs vasútvonalon, illetve a Nagykanizsa-Gyékényes-Barcs-Pécs, valamint a Sellye-Szentlőrinc vasútvonalon közelíthető meg. A város területe 2.781 négyzetméter. ²

Szentlőrinc története egészen az Árpád-korig nyúlik vissza, templomos (keresztes) lovagok rendházáról kapta a nevét. Szentlőrincen a pannon és kelta népek temetkezési szokásait 72 sír őrizte meg, amelyek az akkori strandfürdő építését megelőző ásások során kerültek felszínre. Szentlőrinc első okleveles említése 1235-ből való (S.Laurency de Wkur). Nevét valószínűleg az Okor folyó mellett alapított templomos keresztes lovagok rendházáról kapta. A templomos rend 1312. évi feloszlása után az ispotályosok (johanniták) tulajdonába került, akik hiteleshelyet is működtettek itt. 1332-től önálló plébánia helyként működött. A mohácsi csatát követő hadfelvonulásoknak gyakran látta kárát a település, többször is felgyújtották. ³

1550-ben és 1579-ben Szent Lőrinc város a Pécs központú török közigazgatásban központi szerepet töltött be, a szentlőrinci nahie (járás) középpontja volt. A török hódoltság után az uralkodó Breuner Siegfried grófnak, az udvari kamara elnökének adományozta Szentlőrincet és környékét, amely centrális fekvésének köszönhetően uradalmi központtá vált. A XVIII. század közepétől Eszterházy Miklós herceg birtokainak egyik székhelye lett. Az 1782 és 1785 között lezajlott első magyarországi katonai felmérés adatai szerint ekkoriban az Eszterházy-kastély fallal volt körülveve. ⁴

Szentlőrinc a XVIII. század első évtizedétől uradalmi központ, 1773-tól 1950-ig járási székhely. 1862-től (1950-ig) pedig körjegyzőség működött itt. Ebben az időszakban épültek ki a nagyközség közigazgatási, joghatósági, egészségügyi, kereskedelmi és közoktatási intézményei.

² Forrás: Wikipedia

³ Forrás: Wikipedia

⁴ Forrás: Wikipedia

A kedvező földrajzi helyzet, közlekedési viszonyok (1873-ban létesült postahivatala) és a gazdasági-igazgatási szerepkör bővülése a település lakosságának folyamatos gyarapodását idézte elő. 1868-ban a Pécs-Barcs vasútvonal átadásával Szentlőrinc fontos vasúti állomáshellyé vált, majd a Pécs-Budapest fővonal, (1882) majd a Szentlőrinc-Szlatina-Nasici HÉV kiépülésével (1895) csomóponti szerepre tett szert. A kereskedelem a vasútvonalak kiépülése óta (1868-1895 között) jelentős a településen. Személy- és teherforgalma Szentlőrincet kereskedelmi gócponttá emelte.

A település fejlődésében is törést jelentettek a háborús évek, de a XX. sz. elejére a népessége ennek ellenére meghaladta a 2000 főt, majd a második világháborút követő évtized végére 3000 fő fölé emelkedett. A lakosság számának legintenzívebb növekedési periódusa a hetvenes évektől a nagyarányú magánérs építkezéseknek, majd a nyolcvanas évek munkáslakás építési hullámának köszönhetően következett be, ekkor épültek a panellakások. Ennek eredményeként a nagyközség lélekszáma két évtized alatt közel megduplázódott és megközelítette a hétezer főt. A településre költözés intenzitása az utóbbi évtizedben alábbhagyott, a város lakossága a 7 ezer fő alá csökkent. A legutóbbi időszakban minőségi fejlődés tapasztalható a település arculatának alakulásában, a befektetők, vállalkozók érdeklődése, beruházási szándéka tekintetében egyaránt.

Szentlőrinc 1996-ban kapott városi rangot, 2004. januárjától kistérségi, 2013. januárjától járási központtá lépett elő. 2012. január 2-án nyílt meg a település új járóbeteg-szakrendelője, az Eszterházy Egészségközpont. Szentlőrinc nevezetességei közé tartozik a Koncz-Brantner ház, a katolikus templom, az 1718-ban épült, műemléki védelem alatt álló Eszterházy-kastély, a református templom. Testvérvárosai Urbach (Németország) és Sukošan (Horvátország).

A Szentlőrinci járáshoz tartozó települések száma 21. A város hivatala, a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal 2014. december 31-ig 11 település (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Szabadszentkirály, Gerde, Velény, Pécsbagota, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin), 2015. január 1-jétől 7 (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin) település helyi igazgatási feladatait látja el. A hivatal az építésigazgatási feladat- és hatásköreit 21 település, tehát a teljes járás vonatkozásában látja el.

A történelmi háttér bemutatása után nézzük meg Szentlőrinc jellemzőbb statisztikai adatait is, mely valós képet mutat a város jelenlegi helyzetéről legfőképpen az itt élő lakosságra nézve.

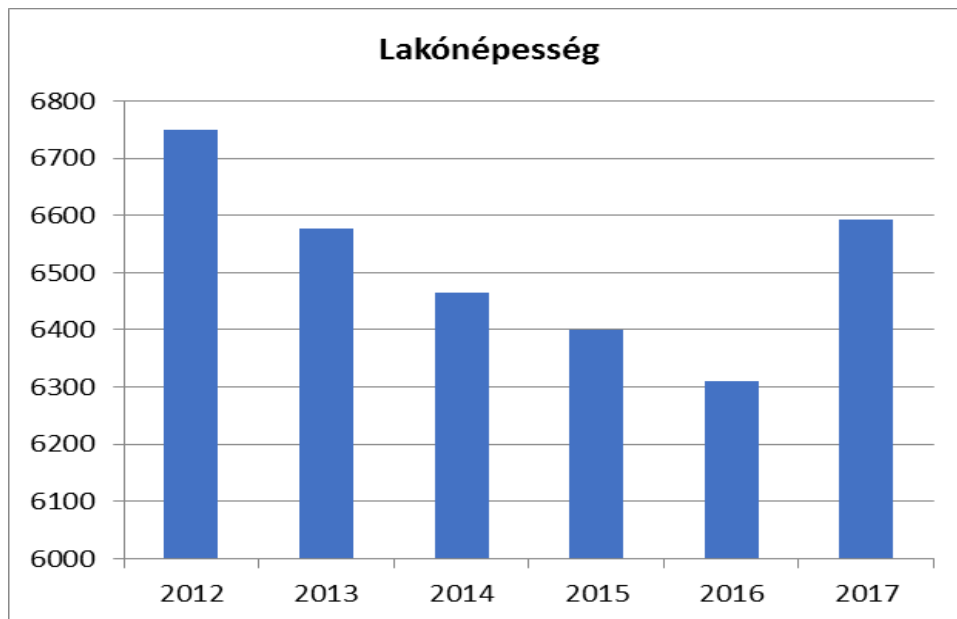
A lakónépesség a szentlőrinci lakóhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkező lakosság számát mutatja.

Lakónépesség alakulása Szentlőrincen

1. számú táblázat Lakónépesség száma az év végén (2012-2017.)

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	6750	bázis év
2013	6577	97,4%
2014	6465	98,3%
2015	6401	99,0%
2016	6311	98,6%
2017	6592	104,5%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, helyi adatgyűjtés népesség-nyilvántartó

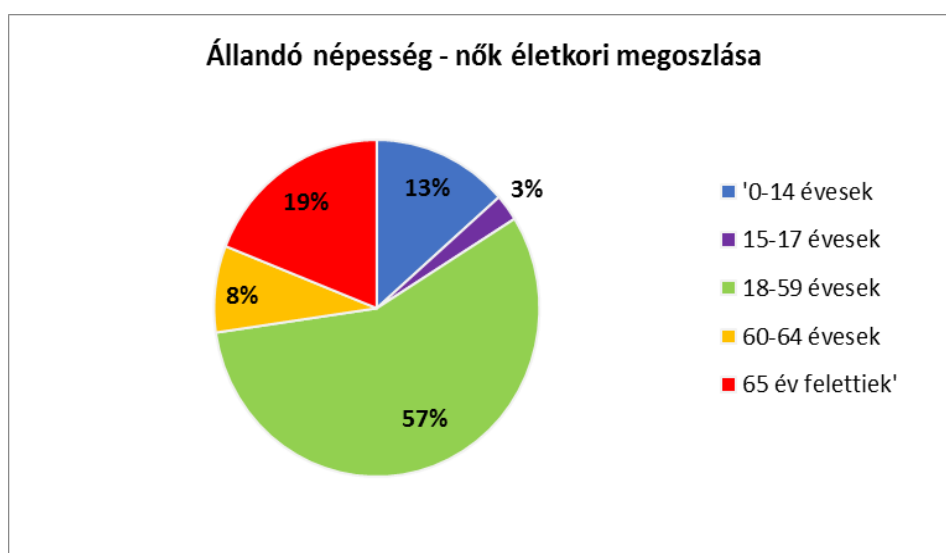
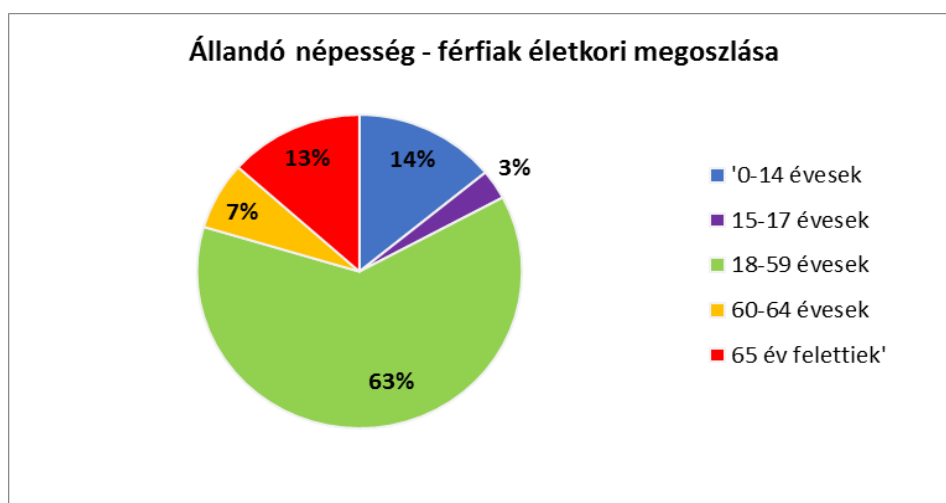
A táblázat adataiból jól látható, hogy a város lakosságszáma évről évre 2016-ig folyamatosan csökken, majd 2017-ben ugrásszerű növekedés következett be. Az éveken át történő csökkenésnek számtalan oka lehet, de nevesítve szerepeltethetjük, hogy a gazdasági válság hatására csökkent a családok gyermekvállalási hajlandósága, valamint a térség negatív munkahelyteremtő képessége miatt sokan költöznek más nagyvárosok vonzáskörzetébe (pl. Pécsre, Budapestre vagy külföldre.)

Az állandó népesség a szentlőrinci bejelentett lakóhellyel rendelkező személyeket jelenti függetlenül attól, hogy van-e máshol ideiglenes lakóhelyük. Szentlőrinc állandó népességének nemek szerinti megoszlását mutatják az alábbi ábrák. Míg az 1970-es években a lakosságszám 3900 körül mozgott, addig az 1980-as években megugrott majdnem a duplájára. Ennek oka az egykori bányászati vállalat munkás betelepítési akciója, valamint a MÁV dolgozók Szentlőrinc városába való költözése magyarázta.

Állandó népesség nemek szerinti megoszlása

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	3 168	3 450	6 618	47,87%	52,13%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			181		
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	447	467	914	6,75%	7,06%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	97	88	185	1,47%	1,33%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	1 978	1 953	3 931	29,89%	29,51%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	221	287	508	3,34%	4,34%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	425	655	1 080	6,42%	9,90%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A munkaképes lakosság körében többségben vannak a férfiak, de az idősebb korban ez az előny megszűnik. Ez is igazolja az országos mutatót, hogy a férfiak születéskor várható átlag élettartama rövidebb (72 év), mint a nőké. (78 év)

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	na	na	na
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	128	106	-22
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	107	101	-6
Összesen	235	207	-28

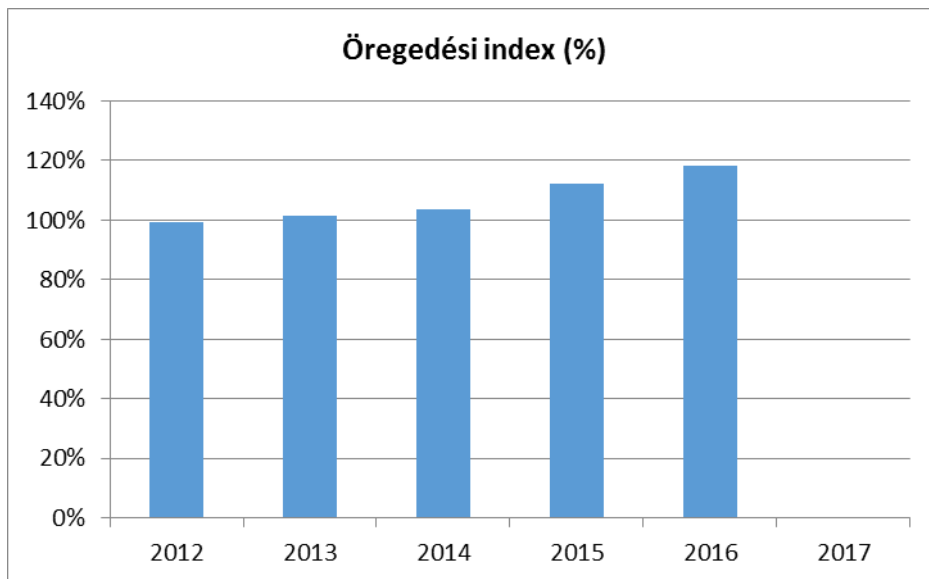
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

A 0-14 éves lakosság száma a 2001. évi népszámlálási adatokhoz képest csökkenést mutat, míg a 65 év felettek száma folyamatos növekedést mutat. (ld. 3. táblázat)

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	950	957	99,27%
2013	972	957	101,57%
2014	984	951	103,47%
2015	1041	929	112,06%
2016	1080	914	118,16%
2017	na	na	na

Forrás: TEIR

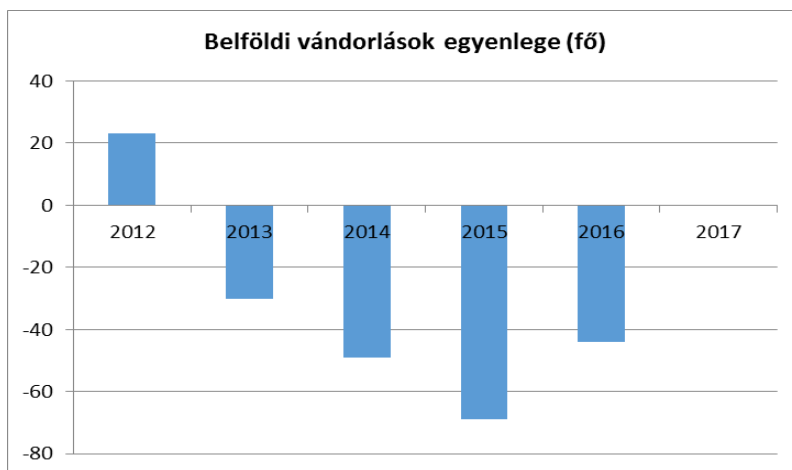
Forrás: TEIR

Szentlőrinc lakosságának alakulását befolyásolják még a belföldi vándorlások is, amit az alábbi táblázat szemléltet.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	152	129	23	3,4
2013	131	161	-30	-4,4
2014	150	199	-49	-7,26
2015	120	189	-69	-9,12
2016	149	193	-44	-6,65
2017	na	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

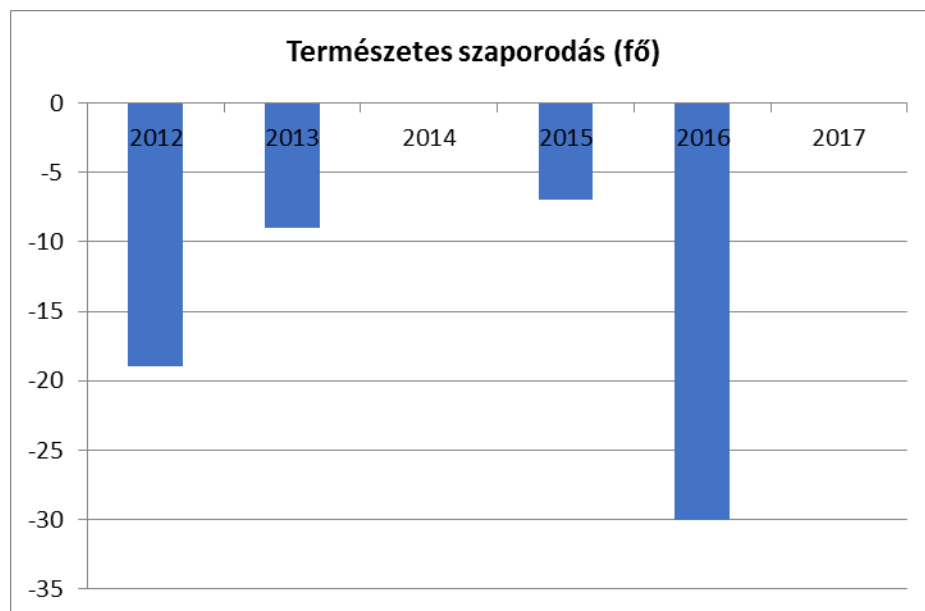
A táblázatból látható, hogy 2012-ben még a Szentlőrincre betelepülés mutat emelkedő képet, míg 2013-tól a fokozódó elvándorlás jellemző egészen 2016-ig, amikor az emelkedő tendencia némileg csökken. Ennek oka, hogy a városban, illetve a vonzáskörzetben kevés a munkalehetőség, így sokan kénytelenek elhagyni a települést. Az egyetemista / főiskolás diákok is máshol próbálnak boldogulni, s az utóbbi években egyre nő a külföldi munkát vállalók száma is.

A lakosságszámot befolyásoló szintén fontos tényező a természetes szaporodás, amit az alábbi táblázat mutat.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	57	76	-19
2013	65	74	-9
2014	70	70	0
2015	58	65	-7
2016	50	80	-30
2017	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A halálozás aránya jellemzően meghaladja az élveszületések számát, egyetlen évben (2014) azonos ezen két szám.

Értékeink, küldetésünk

A város csendes, nyugodt környezetben helyezkedik el. A bűncselekmények száma minimális. A településen adott a sportolás lehetősége, amivel az idősebb és fiatal generáció tagjai egyaránt élnek.

Küldetésünknek érezzük, ezen értékek megőrzése, és az ezirányú fejlesztése. Minden célcsoportnak lehetőséget biztosítunk a nyugodt csendes életvitelhez. Fontosnak érezzük, hogy minden lakó a kiegyensúlyozottság mértékével élje a mindennapjait. Kiemelt cél a település központi jellegének erősítése,

egy élhető város kialakítása, vezető szerepének megtartása, a szolgáltatások ellátási színvonalának javítása, a közlekedési előnyök megtartása, környezeti adottságainak fejlesztése. Kiemelt célunk továbbá a városban működő egyesületek, klubok taglétszámának növelése a társadalmi kapcsolatok erősítése érdekében.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Szentlőrinc Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás- és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

- **Az Alaptörvény Szabadság és felelősség című fejezet deklarálja:**

A törvény előtt mindenki egyenlő.

Minden ember jogképes.

Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A nők és férfiak egyenjogúak. Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket. (XV: cikk)

- 2003. évi CXXV. törvény - az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

A jogszabály feladatul adta a települési önkormányzatoknak, hogy ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadjon el.

A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi egyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során, kiemelt figyelmet kell fordítani az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre, az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre, a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre, olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő – piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A helyi esélyegyenlőségi programot a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el. A települési önkormányzat az államháztartástan alrendszeireiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

- 311/2011. (XII.27.) Korm. Rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról

- 2/2012. (VI.5.)EMMI rendelet A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól
 - 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. E törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.
- 1991. évi IV. törvény - a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
 - 2012. évi I. tv. - A Munka Törvénykönyvéről
 - 1993. évi III. törvény - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
 - A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény
 - A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény
 - Közhasználatú épületek akadálymentesítési kötelezettségéről szóló 1998. évi XXVI. Tv.
 - 2000. évi LX. törvény - a foglalkoztatásból és a foglalkoztatásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1958. évi 42. ülészakán elfogadott 111. számú Egyezmény kihirdetéséről
 - 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát kereső foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjak foglalkoztatásáról
- 2011. évi CXII. Tv. Az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról
 - 176/2005. (IX.2.) Korm. Rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól
 - Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról
 - 240/2006. (XI.30.) Korm. Rendelet a társadalmi- gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről
 - 10/2006. (II.16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról
 - 1982. évi 10. törvényerejű rendelet a nőekkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról 1979. december 18-án New Yorkban elfogadott egyezmény kihirdetéséről.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.v.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Szentlőrinc Város Önkormányzata rendeletek alkotásával igyekszik biztosítani a város működését és fejlődését, valamint a közösségi együttélés szabályait. Mindezek érdekében az esélyegyenlőség szempontjából az alábbi hatályos rendeletet említhetjük:

A szociális ellátásokról szóló 6/2018.(IV.6.) önkormányzati rendelet

Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testülete határozatával elfogadta a településfejlesztési koncepciót és az Integrált Településfejlesztési Stratégiát.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

A Társulás önkormányzatainak képviselő-testületei – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 146.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve, abból a célból, hogy a térség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá, a Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás feladatait az alábbiak szerint határozták el. A térségben működő települési önkormányzatok a Társulást a térség területének összehangolt fejlesztésére (különösen fejlesztési tervek, programok, pályázatok készítésére, megvalósításra), intézmények fenntartására, valamint a fejlesztések összehangolására hozták létre. Ennek keretében közös projekteket, pályázatokat valósítanak meg, óvodák fenntartásával, működtetésével, fejlesztésével kapcsolatos feladatokat látnak el. A **Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás** intézményfenntartóként gondoskodik az óvodai feladatok ellátásáról a következő települések részére: Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Bicsérd, Boda, Zók, Bükkösd, Cserdi, Dinnyeberki, Helesfa, Királyegyháza, Gyöngyfa, Sumony, Szabadszentkirály, Gerde, Pécsbagota, Velény. A társulás a települések óvodai intézményi feladatainak ellátását a Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde fenntartása és működtetése útján végzi. Szentlőrinc város és további 19 település 2004 májusában hozták létre a társulást.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A felhasználható táblázatok között jelentős számban fordultak elő olyan szűrések, melyek közvetlenül a TEIR rendszerből nem voltak lekérdezhetőek. A helyi adatokat sok helyről kellett beszerezni, ezért az adatgyűjtés időigényes feladatnak bizonyult.

Az adatgyűjtésben segítségünkre voltak:

- KSH, TEIR adatbázisok
- Szentlőrinc Város Önkormányzat
- BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szentlőrinci Tankerülete
- Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde
- Eszterházy Egészségközpont
- Védőnői Szolgálat
- Szigetvári Rendőrkapitányság Szentlőrinci Rendőrőrs
- Háziorvosi szolgálat
- Szociális Szolgáltató Központ
- Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység viszonylag újkeletű jelenség az emberiség történelmében, ezért definiálása elég nehézkes. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program (későbbiekben: TÁMOP) „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért” című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint:

„Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.” Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bek. értelmében:

a) jövedelem: - az Szt. (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)-(1c) bekezdésekben foglaltakra - az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelyek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

Az önkormányzat nem rendelkezik pontos adatokkal a lakosság jövedelmi helyzetére vonatkozóan. A lakosság jövedelmi helyzetére elsősorban az adófizetők száma, másodsorban az egy lakosra jutó jövedelem, illetve a segélyezési adatok alapján lehet következtetéseket levonni.

A város jövedelmi viszonyainak alakulását alapvetően befolyásolja az adófizetők száma. Szentlőrincen a 100 lakosra jutó adófizetők száma 2012-től folyamatos emelkedést mutat. Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem éves összege a többi területi szinthez hasonlóan növekedett.

Jövedelmi mutatók, 2012 és 2016. között

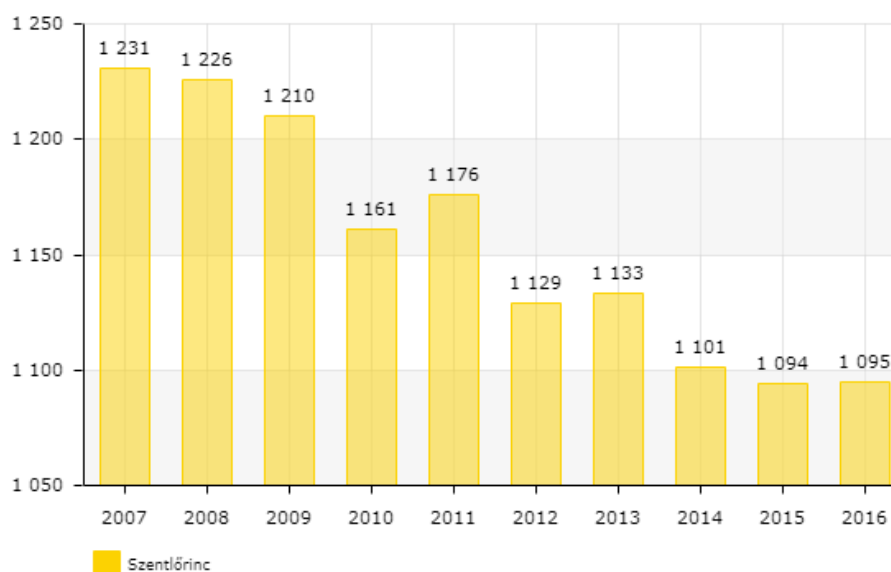
Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)						
Terület	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Magyarország	43,49	43,98	45,67	46,03	49,83	na.
Dél-Dunántúli régió	42,17	42,78	44,38	44,58	48,51	na.
Baranya megye	41,62	42,34	44	43,94	47,9	na.
Szentlőrinci járás	42,79	43,53	46,2	46,28	50,94	na.
Szentlőrinc	47,06	47,81	49,38	49,59	53,58	na.

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)						
Terület	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Magyarország	680272	719160	781854	831898	919983	na.
Dél-Dunántúli régió	573433	610686	662863	701609	775945	na.
Baranya megye	576193	608121	658080	699748	769776	na.
Szentlőrinci járás	521910	551504	595480	638814	709672	na.
Szentlőrinc	644.685	670.234	716.742	768.062	846.905	na.

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem folyamatos emelkedést mutat 2012-től.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők számának alakulása:

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

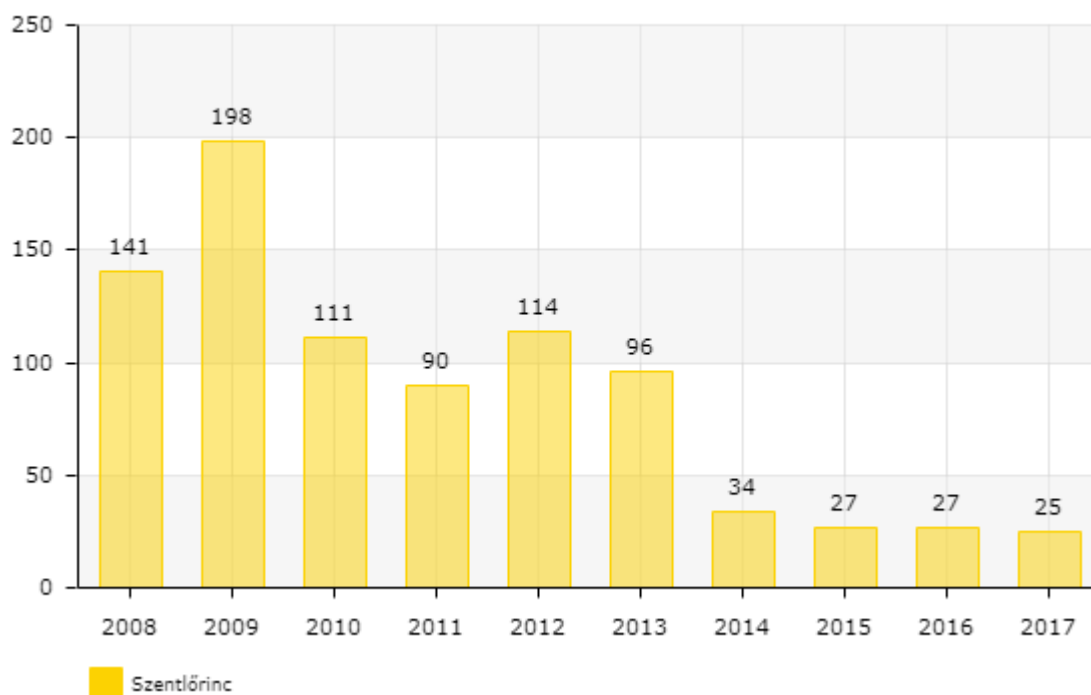

Forrás: TeiR

A fenti csoportba tartozó nők száma 2011-től csökken, 2013-ban viszont minimális emelkedést mutat.

Rendszeres szociális segélyben részesülők száma:

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeiR-rel.

A segélyezési rendszer 2015-ben átalakult, a diagramból jól látható, hogy a szociális segélyben részesülő személyek száma radikálisan csökkent 2014-től.

A vagyoni helyzet értékelésére a településen gépjárműadó fizetésre kötelezett személygépkocsik számát tudjuk felhasználni, amit az alábbi táblázat mutat.

3.2. Önkormányzat által kivetett gépjárműadó (2012-2017., db)

Év	Gépjárműadó (db)
2012	2602
2013	2533
2014	2809
2015	2856
2016	2917
2017	2987

Forrás: Önkormányzati adatok

3.3. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci

lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

A helyi önkormányzat az Möt. 15. §-a szerint feladat és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Az Ebktv. 21-23. §-ai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz (pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében stb.).

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A törvény 23. §-a biztosítja annak lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

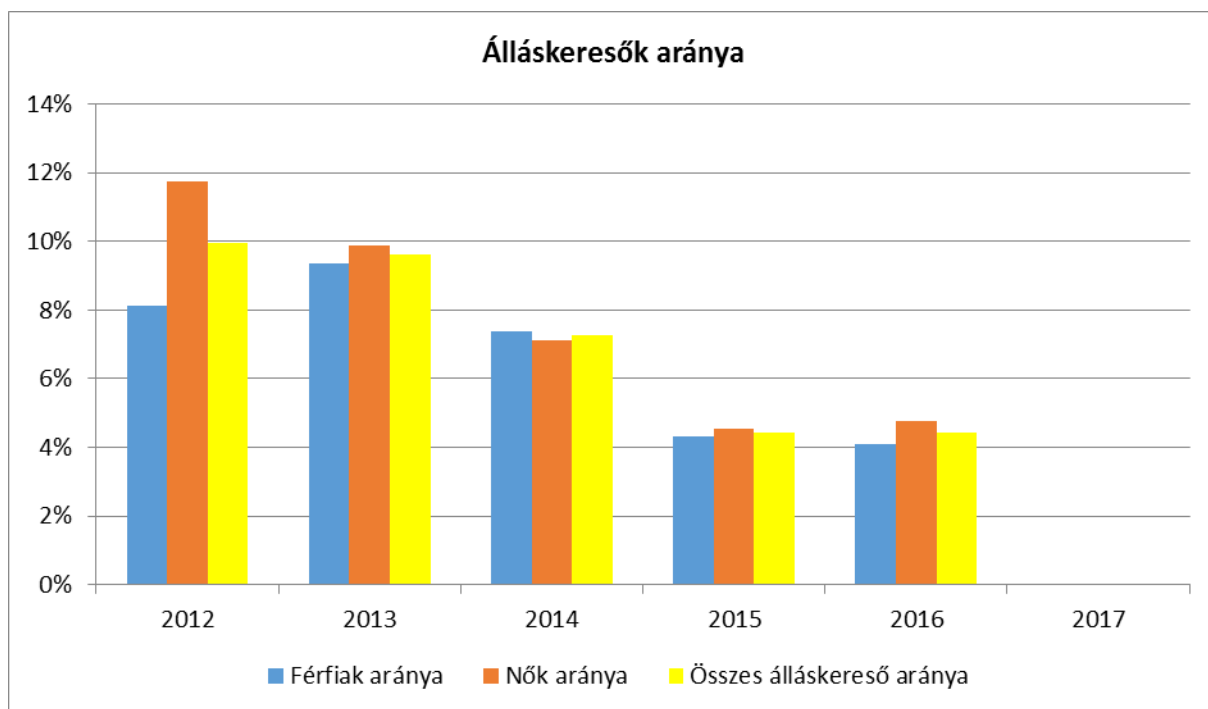
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma (2012-2017.)

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	2429	2483	4 912	197,75	8,1%	291,25	11,7%	489	10,0%
2013	2404	2458	4 862	224,5	9,3%	242,5	9,9%	467	9,6%
2014	2382	2431	4 813	176	7,4%	173,5	7,1%	350	7,3%
2015	2338	2379	4 717	101,25	4,3%	107,75	4,5%	209	4,4%
2016	2296	2328	4 624	94,5	4,1%	111	4,8%	206	4,4%
2017	na	na	na	86,25	na	89,5	na	176	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR

A nyilvántartott álláskeresők száma mind a férfiak, mind a nők esetében csökkenő tendenciát mutat. A munkanélküliségi ráta 2012-ben még 10 %-os arányt mutatott a munkaképes lakosság körében, míg 2016-ban ez az arány már csak 4,4 % volt. A nagymértékű csökkenés a gazdasági viszonyokon túl a közfoglalkoztatási program kiterjesztésének is köszönhető.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		489	467	350	209	204	144
20 év alatti (TS 1002)	Fő	11,25	13,5	13,25	11,25	9,25	6,5
	%	2,3%	2,9%	3,8%	5,4%	4,5%	4,5%
20-24 év (TS 1003)	Fő	76	82,5	64,75	37,75	febr.00	24,25
	%	15,5%	17,7%	18,5%	18,1%	19,8%	16,8%
25-29 év (TS 1004)	Fő	59,5	49,5	39,5	26	23,25	15,25
	%	12,2%	10,6%	11,3%	12,4%	11,4%	10,6%
30-34 év (TS 1005)	Fő	65	64,5	34,25	23,5	20	18,25
	%	13,3%	13,8%	9,8%	11,2%	9,8%	12,7%
35-39 év (TS 1006)	Fő	58,75	56,5	45	17,25	24,75	13
	%	12,0%	12,1%	12,9%	8,3%	12,1%	9,0%
40-44 év (TS 1007)	Fő	48,5	46,25	30,5	22,25	15,75	13,25
	%	9,9%	9,9%	8,7%	10,6%	7,7%	9,2%
45-49 év (TS)	Fő	48,25	47	35	18,5	20,75	16,25

1008)	%	9,9%	10,1%	10,0%	8,9%	10,2%	11,3%
50-54 év (TS 1009)	Fő	64	51,75	37	19,75	17	10
	%	13,1%	11,1%	10,6%	9,4%	8,3%	6,9%
55-59 év (TS 1010)	Fő	52,75	48,25	37,25	18,75	18,5	11,25
	%	10,8%	10,3%	10,7%	9,0%	9,1%	7,8%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	5	7,25	13	14	14,75	16,25
	%	1,0%	1,6%	3,7%	6,7%	7,2%	11,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

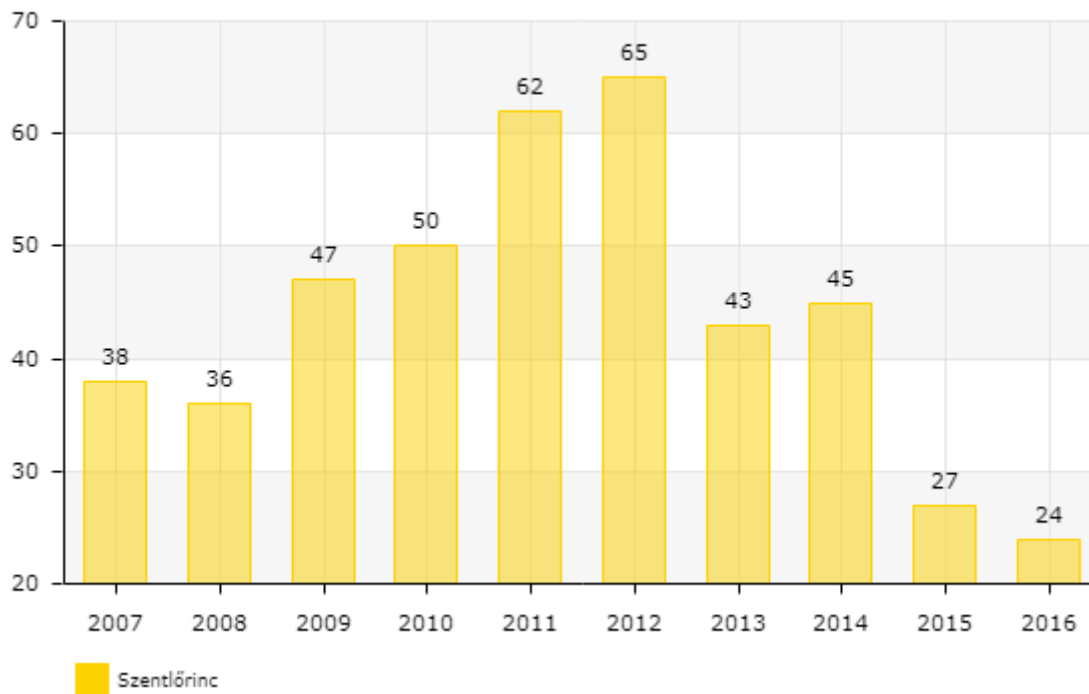
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tartós munkanélküliek aránya (%)	2012	2013	2014	2015	2016
Magyarország	51,79	49,94	45,93	48,25	47,25
Dél-Dunántúli régió	53,03	48,17	46,32	49,68	47,76
Baranya megye	55,43	51,21	49,13	52,63	52,19
Szentlőrinci járás	55,31	49,16	45,53	48,77	48,25
Szentlőrinc	57,93	54,04	49,36	47,65	39,86

Megállapítható, hogy a tartós munkanélküliek száma a munkanélküliségi ráta csökkenésével egyidejűleg csökken, azonban az országos átlagnál Szentlőrincen némileg magasabb ezen ráta 2014-ig, majd 2015-től javulás tapasztalható az országos átlaghoz képest. Nem kizárt azonban, hogy mindez a kivándorlással is összefüggésben állhat.

Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

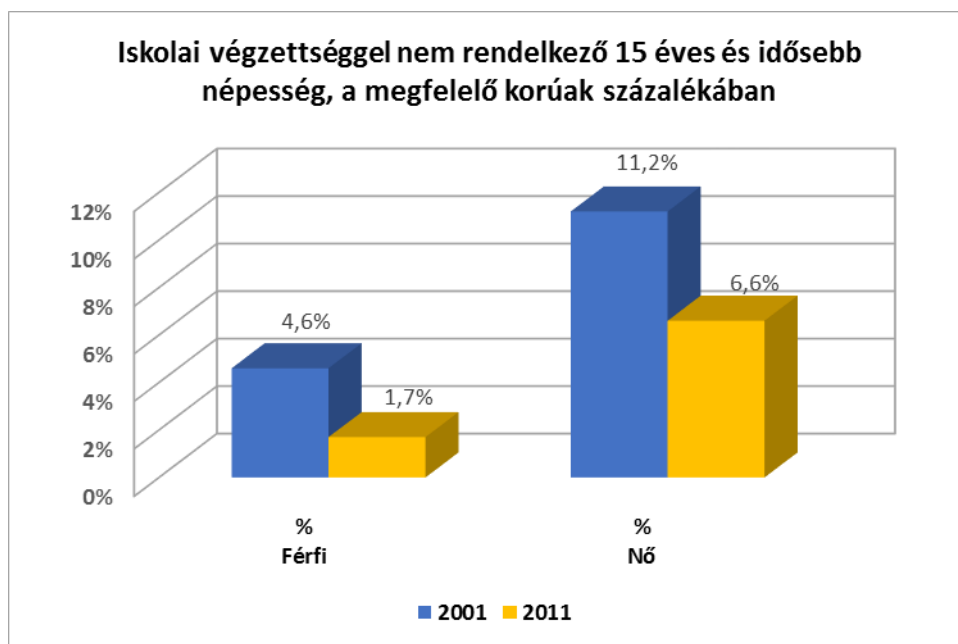

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2012-től radikálisan csökkenő tendenciát mutat.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	95,4%	88,8%	4,6%	11,2%
2011	98,3%	93,4%	1,7%	6,6%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Szentlőrinc tekintetében az iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma viszonylag alacsony. Ennek oka lehet a tankötelezettség bevezetése.

A város aránylag kedvező képzettségi mutatói az oktatási intézményrendszer megfelelő kiépültségére és a magasabb végzettségűek növekvő arányára utal, de jelzi a magasabb végzettségűek elhelyezkedési nehézségeit is (többsége ingázik, vagy elköltözik, mert nem talál munkát).

A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint

Területi szint	általános iskola			középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	érettségi	egyetem, főiskola stb. oklevéllel
	első évfolyamát sem végezte el	1–7.	8.			
		évfolyam				
Szentlőrinc	1,16%	10,43%	25,43	24,24%	28,20%	10,53%
Szentlőrinci járás	1,47%	12,46%	32,43	24,75%	21,48%	7,41%
Baranya megye	1,25%	10,69%	26,78%	21,37%	26,19%	13,71%
Ország összesen	1,18%	11,22%	25,04%	19,48%	27,54%	15,54%

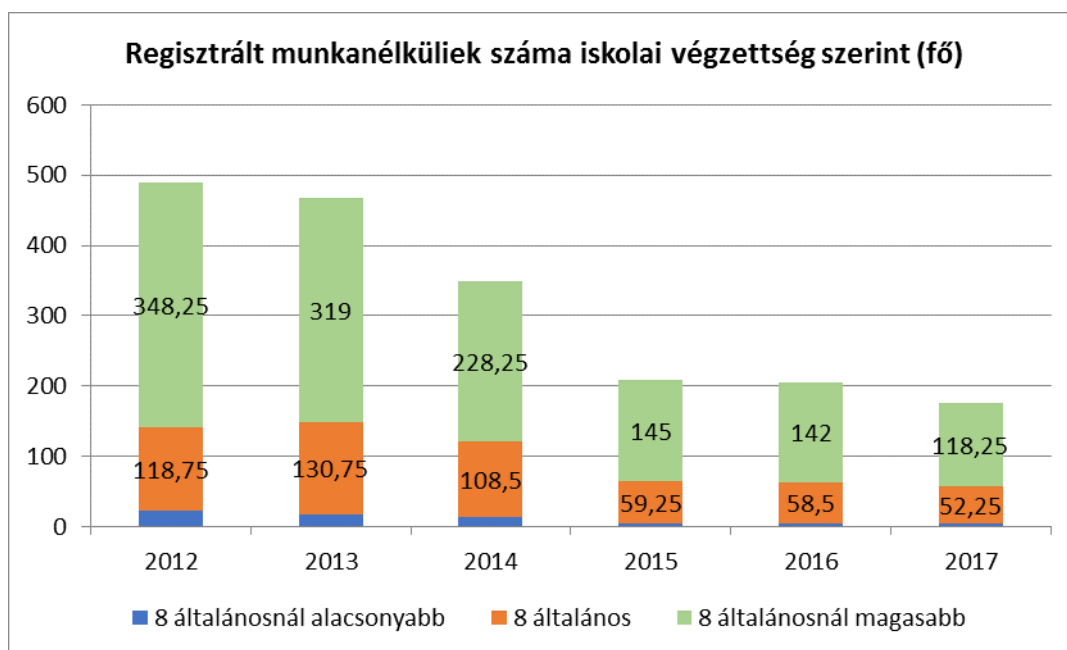
Forrás: KSH, Népszámlálás 2011

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján 15 évesnél idősebb lakosság nagy része rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel. A nők esetében magasabb az alacsony iskolázottság. 72 fő volt, aki az általános iskola 1. osztályát sem végezte el, 649 fő volt aki az általános iskola 1-7. osztályát végezte el, a 8. évfolyamot elvégzettek száma 1582 fő. Középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők száma 1508 fő, érettségivel rendelkezők száma 1754 fő, egyetemet vagy főiskolát mindössze 655-en végeztek.

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	489	22	4,5%	118,75	24,3%	348,25	71,2%
2013	467	17,25	3,7%	130,75	28,0%	319	68,3%
2014	350	12,75	3,6%	108,5	31,0%	228,25	65,3%
2015	209	4,45	2,1%	59,25	28,3%	145	69,4%
2016	206	5	2,4%	58,5	28,5%	142	69,1%
2017	176	5	3,0%	52,25	29,7%	118,25	67,3%

A nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökken, azonban a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkező álláskereső személyek száma egyetlen évben, 2012-ben magasabb mind az azt követő években.

Felnőttoktatásban résztvevők száma nem releváns, nincs a városban felnőttoktatás.

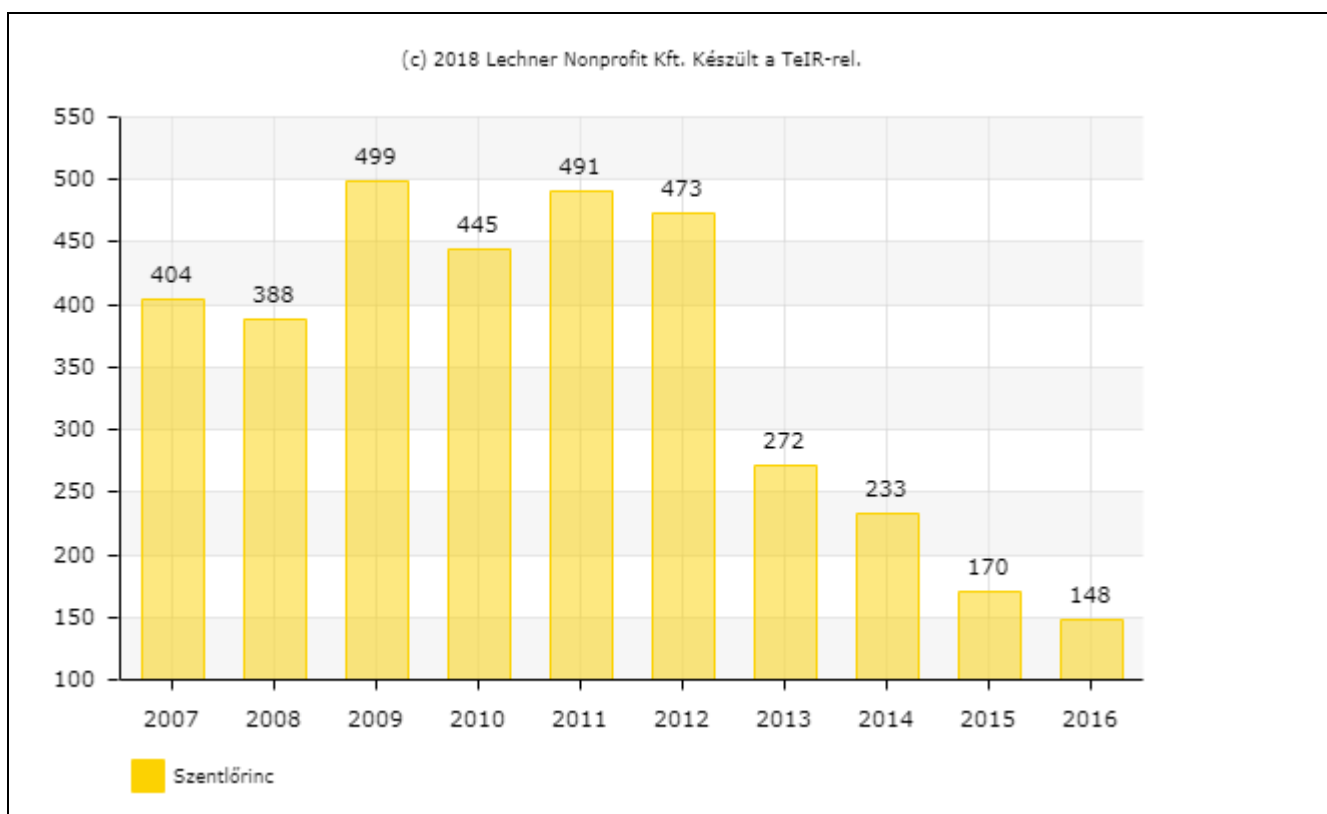
A 2011-es népszámlálás adatai szerint Szentlőrincen a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 39,2%, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 9,4%, azaz a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak közel 30%-a rendelkezik valamilyen magasabb iskolai végzettséggel, de elhelyezkedni nem tud. Ennek oka többek között a nem megfelelő (piacképes) végzettség és/vagy munkalehetőségek hiányában kereshető.

Szentlőrinc további foglalkoztatáshoz kapcsolódó 2011. évi népszámlálási statisztikai adatai:

- Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül: 56,8% (2001-ben: 52,3%)
- Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya: 34,3% (2001-ben: 33,5%)
- Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya: 40,6%
- A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül: 53,4% (2001-ben: 58,8%)
- Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta): 12,5% (2001-ben: 6,7%)
- Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya): 6,2%
- Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya: 55,3% (2001-ben: 53,6 %)

A fenti mutatókból kedvezőnek tekinthető, hogy a foglalkoztatottság nőtt, ám az ingázók számának nagyon magas értéke, sőt további emelkedése jelzi, hogy ez valószínűleg csekély mértékben tudható be a helyi foglalkoztatás bővülésének.

Regisztrált munkanélküliek száma (fő) 2007-2016

Közfoglalkoztatás

A munkahelyek és a foglalkoztatottság megőrzése érdekében született meg a Munkahelyvédelmi Akcióterv, s további bizakodásra adnak okot a foglalkoztatást ösztönző programok, például az 55 évnél idősebb munkanélküli nők foglalkoztatását segítő, valamint a gyed-extra. A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók továbbá az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is, a tanulás melletti rendszeres munkavégzés pedig továbbra sem tekinthető tipikusnak.

A fent felsorolt problémák különösen erőteljesen, kumulálva jelentkeznek a munkaerő-piaci szempontból leghátrányosabb helyzetű **roma népesség** esetében. A rendszerváltást követő gazdasági átalakulás különösen súlyosan érintette azokat az ágazatokat, amelyek nagy arányban foglalkoztattak romákat, így ők tömegesen veszítették el állásukat (egyes becslések szerint az 1990-es évek elején romák által betöltött munkahelyek 55%-a szűnt meg, szemben az összes munkahely 33 százalékaival). Többségük később sem tudott visszatérni a munkaerőpiacra, foglalkoztatásuk problémája tartóssá vált, a nehézségek pedig tovább öröklődtek. A roma népesség foglalkoztatási szintje kevesebb, mint fele, munkanélküliségi rátájuk három-öttszöröse a nem roma lakosságénak. A roma népesség tagjainak háromszor nagyobb esélyük van arra, hogy munkanélküliek legyenek, mint általában az országos népességnek. A nők körében figyelhető meg a legnagyobb különbség munkanélküliség tekintetében is. Egy roma nőnek 3,4-szer akkora esélye van a munkanélküli státuszra, mint az országban a hasonló neműeknek. Az inaktivitási ráta is magasabb a romák körében. Ez a különbség azonban csak a nőknél jelentkezik. Az inaktivitásban megfigyelhető különbségnek az az oka, hogy a roma népességet magasabb gyerekszám jellemzi.

Az alacsony foglalkoztatottság problémájára elemi megoldást kínálnak a közmunka programok, ugyanakkor ezek mellett továbbra is szükségesek a hosszú távú megoldások. A foglalkoztatási szint tartós javítását a foglalkoztatási programok önállóan nem képesek biztosítani: új, versenypiaci, fenntartható munkahelyekre van szükség, ehhez pedig „csak és kizárólag a vállalkozókon keresztül vezet az út.

A közfoglalkoztatás 2011. január 1. napjától bevezetésre került megújult rendszere jelentős helyet foglal el a hazai foglalkoztatáspolitikában. Megszűnt a korábbi, háromszintű, közmunkából, közhasznú-és közcélú foglalkoztatásból álló rendszer, és helyébe a szociális feszültségek enyhítésére az egységesen szabályozott közfoglalkoztatás lépett. A közfoglalkoztatás szervezésének feladata a 2011. év második felétől a Nemzetgazdasági Minisztériumtól a Belügyminisztérium feladatkörébe került át. 2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (Kftv.), amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. 2011. év szeptembertől már megkezdődtek az új közfoglalkoztatási programok, s 2012. január 1-jével elindult a közfoglalkoztatás új, teljes rendszere.

A közfoglalkoztatás célja: a foglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés. A Start-munka folytatása, amely segít a tartósan munkanélküliek, szakképzettség nélküliek és megváltozott munkaképességűek számára visszatérni a munka világába. Segély helyett munkából éljenek az emberek. Munkára való ösztönzés — szocializációs funkció. A közmunka nem cél, hanem eszköz a foglalkoztatás bővítésére. A Start-munka keretében hasznos, értékteremtő munkavégzés történik, ami a köz érdeke is. Egyik területe a mezőgazdaság: növénytermesztés és állattenyésztés. Saját szükségletek megtermelése mellett támogatja a helyi közéletet. A segély visszaszorítása érdekében, illetve a munkára ösztönzés miatt a közmunkáért járó bér magasabb, mint a szociális juttatás. A közfoglalkoztatási bér ugyanakkor, hogy támogassa a versenyszférába való visszatérést, alacsonyabb, mint a mindenkori minimálbér. Képzés és oktatás is megvalósul a Start-munkaprogram alatt, ami szintén a későbbi elhelyezkedést könnyíti meg. A foglalkoztatási elemek, szolgáltatások és a pénzügyi támogatások együttesen segítik a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának erősítését.

A közfoglalkoztatás három területen valósul meg, megoszlik a mezőgazdasági munkák, az önkormányzat által szervezett és az állami szektorban biztosított közfoglalkoztatás között. A tapasztalatok elemzését követően az alábbi szakterületeken kell kiterjeszteni az értékteremtő közfoglalkoztatási programokat és a mintaprogramokat: növénytermesztés és állattenyésztés, hagyományos konzerválás, földutak karbantartása, biomassza előállítás, illegális hulladék-lerakóhelyek felszámolása, építőipari nagy beruházásokhoz kapcsolódó, vagy a Kormány és az önkormányzatok közötti megállapodások szerinti Start-munka programok.

Szentlőrinc településen a 2011-ben elindított közfoglalkoztatási programok több embernek biztosítanak munkalehetőséget, megélhetést és képzést – egyúttal új lendületet adva a közösségi cselekvésnek, a helyi közösségek megerősödésének. Sok embernek a közmunkaprogramok kínálta lehetőségek jelentik a társadalom perifériájáról történő elmozdulás első lépését.

A településen az egyik legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, hiszen a közfoglalkoztatási programok keretében évente több embert foglalkoztat rövid- illetve hosszúidejű közfoglalkoztatás keretében. A közfoglalkoztatásban részt vevő munkanélküliek munkájukért időarányos közfoglalkoztatási bért kapnak, ami a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegéhez (22.800.- Ft.) viszonyítva több bevételt jelent a családoknak, így megélhetési gondjaikon is segít.

A közfoglalkoztatási munkavégzésnél különösen figyelni kell a jogszabályi előírások betartására és betartatására, ezért munkavédelmi - és balesetvédelmi oktatásban részesülnek a munkájuk megkezdése előtt a munkavállalók. Jellemző, hogy többségében csak folyamatos és határozott irányítás mellett képesek érdemi munkát végezni. A START közmunkaprogramon belül sor került a belvízelvezető árok karbantartására, a mezőgazdasági földutak rendbetételére, illegális személtlerakó helyek megszüntetésére, mezőgazdasági kertművelésre. Szintén közmunkások segítségével oldja meg az önkormányzat a település-karbantartást, a közterületek gondozását, a téli hó eltakarítást.

A Start-munka programok sikerességét elősegítheti mentorok alkalmazása, akik a hagyományos mentorálási tevékenység mellett más jellegű, akár életvezetési tanácsadással is segíthetik a közfoglalkoztatottakat az elsődleges munkaerőpiacra történő visszakerülésben. A közfoglalkoztatás szervezésénél el kell érni, hogy ne hozzon létre munkanélküliséget, azaz ne korlátozza az egyént az önálló álláskeresésben, illetve ne vonja el a humánerőforrást a vállalkozások elől. Ennek egyik eszköze, hogy a közfoglalkoztatásban szereshető jövedelem mértéke ne érje el a minimálbér mindenkori szintjét, viszont haladja meg a szociális ellátások összegét.

Az önkormányzat évek óta folyamatosan indul közfoglalkoztatási programokon, amin a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által kiközvetített személyek vehetnek részt (előnyben részesülnek azon személyek, akik foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek).

Szentlőrincen 3 féle közfoglalkoztatásra van lehetőség:

- a) rövid távú közfoglalkoztatás (4 hónap időtartam, 4 órás munkaidő)
- b) hosszú távú közfoglalkoztatás (legfeljebb 12 hónap, napi 6-8 órás munkaidő)
- c) Startmunka minta program (legfeljebb 12 hónap, napi 8 órás munkaidő)
 - Bio- és megújuló energia felhasználás
 - Belterületi közutak karbantartása
 - Mezőgazdaság
 - Mezőgazdasági földutak rendbetétele
 - Illegális személtlerakók megszüntetése

A közfoglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó előírásokat a 2011. évi CVI. törvény tartalmazza. A jogviszony sajátossága, hogy csak határozott idejű jogviszony lehet, nincs próbaidő kikötésére lehetőség, garantált a bér, a szabadság évi 20 nap.

A START munkaprogram pályázatok állam által támogatott projektek (bér és közvetlen költségek elszámolására van lehetőség). Ennek keretében megvalósul:

- belvíz-elvezetés és árokásás
- mezőgazdasági földút karbantartás
- helyi sajátosságokra épülő kreatív programelemen belül (Szentlőrinc város virágosítása)

- téli és egyéb értékteremtő projekten belül önkormányzati intézmények karbantartása

Hagyományos közfoglalkoztatás rövidebb időre biztosít munkát (általában 2-3-4 hónap), napi 6 órában. Az állami támogatás mértéke változó, 70, 80, 90%-os intenzitással működhet, a fennmaradó részt az önkormányzatnak önerőből kell biztosítania. Jelenleg hagyományos közfoglalkoztatás keretében az alábbi területeken tudunk munkát biztosítani:

- közterület tisztántartási, karbantartási
- intézmény takarítás és karbantartás
- adminisztrációs feladatok
- étkeztetési (konyhai kisegítő) feladatok.

Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

Év	Munkaprogram megnevezése	nő	férfi	Összesen	ebből roma nő	ebből roma férfi
2013	Hagyományos munkaprogram (2013.04.01-07.31.)	21	5	26	1	9
2013	Hagyományos munkaprogram (2013.08.15-11.14.)	0	1	1	0	0
2013	Hagyományos munkaprogram (2013.09.16-12.15.)	0	2	2	0	1
2013	Hagyományos munkaprogram (2013.08.15-11.14.)	20	6	26	7	2
2013	Hagyományos munkaprogram (2013.05.08-07.07.)	5	7	12	0	1
2012-2013	Hagyományos munkaprogram (2012.10.15-2013.01.31.)	10	5	15	1	0
2013-2014	Hagyományos munkaprogram (2013.11.04-2014.02.28.)	3	7	10	0	1
2013-2014	Hagyományos munkaprogram (2013.11.04-2014.02.28.)	2	0	2	0	0
	<i>Hagyományos összesen</i>	<i>61</i>	<i>33</i>	<i>94</i>	<i>9</i>	<i>14</i>
2013	Kreatív-téli munkaprogram (2013.03.01-12.31.)	8	6	14	3	2
2013	Téli átmeneti (2013.11.08-2014.04.30.)	20	20	40	13	8
	<i>Téli összesen</i>	<i>28</i>	<i>26</i>	<i>54</i>	<i>16</i>	<i>10</i>
2013	Vízvezetés, árkok karbantartása-START (2013.04.01-12.31.)	3	11	14	1	7
2013	Mezőgazdasági földutak- START (2013.04.01-12.31.)	6	5	11	1	2
	<i>START összesen</i>	<i>9</i>	<i>16</i>	<i>25</i>	<i>2</i>	<i>9</i>
2013-2014	Hagyományos munkaprogram (2013.11.04-2014.02.28.)	3	7	10	1	1
2013-2014	Hagyományos munkaprogram (2013.11.04-2014.02.28.)	2	0	2	0	0
2014	Hagyományos munkaprogram (2014.06.01-07.31.)	22	13	35	16	5

2014	Hagyományos munkaprogram (2014.07.01-08.31.)	8	9	17	3	2
2014- 2015	Hagyományos munkaprogram (2014.09.02-2015.02.28.)	23	25	48	13	9
2014- 2015	Hagyományos munkaprogram (2014.10.02-2015.02.28.)	28	15	43	7	5
2014- 2015	Hagyományos munkaprogram (2014.12.29-2015.02.28.)	3	7	10	2	1
2014- 2015	Hagyományos munkaprogram (2014.08.04-2015.02.28.)	9	9	18	7	4
	<i>Hagyományos összesen</i>	<i>98</i>	<i>85</i>	<i>183</i>	<i>49</i>	<i>27</i>
2013- 2014	Téli átmeneti (2013.11.08-2014.04.30.)	20	20	40	13	8
2014	Téli átmeneti (2014.03.11-2014.04.30.)	1	2	3	0	1
2014- 2015	Téli átmeneti- tanfolyammal (2014.12.01-2015.03.31.)	0	19	19	0	7
2014- 2015	Téli átmeneti- tanfolyammal (2014.12.01-2015.03.31.)	20	0	20	8	0
	<i>Téli összesen</i>	<i>41</i>	<i>41</i>	<i>82</i>	<i>21</i>	<i>16</i>
2015- 2016	Illegális hulladéklerakó megszüntetése-START (2015.03.02-2016.02.29.)	8	2	10	5	1
2015- 2016	Mezőgazdasági földutak –START (2015.03.02-2016.02.29.)	4	16	20	2	1
2015- 2016	Mezőgazdasági – START (2015.03.02-2016.02.29.)	8	2	10	3	0
2015- 2016	Bio- és megújuló energia- START (2015.03.02-2016.02.29.)	19	7	26	11	1
2015- 2016	Utak karbantartása (2015.03.02-2016.02.29.)	26	29	55	14	11
2015	Hagyományos munkaprogram (2015.04.01-2015.12.31.)	29	20	49	9	9
2017- 2018.	2017. 03. 01.-2018.02.28.	20	20	40	na	na
2017- 2018.	2017.05.24.-2018.02.28.	11		11	na	na
2017- 2018.	2017.10.11.-2018.09.30.	3		3	na	na
2017- 2018.	2017.11.09.-2018.06.30.		6	6	na	na

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az önkormányzat igyekszik lehetőségeihez mérten maximálisan kihasználni a közfoglalkoztatás terén fellelhető lehetőségeket. A közfoglalkoztatással kapcsolatos helyi tapasztalatok azt mutatják, hogy közfoglalkoztatottak egy része mentális és viselkedésbeli problémákkal egyaránt küzd, amit nehéz hatékonyan kezelni. Mivel a minimálbér alig több, mint amit most kap egy közfoglalkoztatott, ezért a tényleges visszailleszkedés a nyílt munkaerő piacra csak néhány esetben történt meg. Problémaként az is

jelentkezik, hogy a foglalkoztatáshoz szükséges eszközök, védőruhák, speciális csoportvezetők stb. a pályázat keretében nem minden esetben 100%-ban finanszírozottak, így ezeket az önkormányzatnak saját költségvetéséből szükséges biztosítani.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalászási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

**A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – vállalkozások
(2008-2013.)**

év	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó
2012	83	19	na	84.595.371,-	78.209.532,-
2013	93	21	na	90.306.059,-	81.408.392,-
2014	95	20	na	104.176.872	98.333.260,-
2015	94	21	na	111.836.296,-	120.576.307,-
2016	97	23	na	112.187.856,-	110.885.246,-
2017	99	20	na	123.892.739,-	124.541.301,-

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

Az Európai Unió elismerte a kisvállalkozások fontosságát azáltal, hogy az Általános Ügyek Tanácsa 2000. június 13-án Lisszabonban elfogadta a Kisvállalkozások Európai Chartáját, valamint az Európai Tanács ugyanezen év június 19-én és 20-án, Feirában tartott ülésén jóváhagyta ezt a chartát. A charta azt javasolja, hogy a kormányok stratégiai törekvéseiket olyan cselekvési lehetőségekre összpontosítsák, amelyek kulcsfontosságúak a kisvállalkozások működési környezetére nézve. A kisvállalkozások az európai innováció és munkahelyteremtés ösztönzői. Kis méretük igen érzékennyé teszi őket minden, az ágazatukban és a környezetükben bekövetkező változás iránt. Ezért az Európai Tanács Santa Maria de Feirában (Portugália) 2000. június 19–20-án megtartott ülésén az állam-, illetve kormányfők és az Európai Bizottság hangsúlyozták, hogy szükség van a kisvállalkozások fejlődésének elősegítésére.

A vállalászási kedv ösztönzése és a kisvállalkozások üzleti környezetének javítása érdekében az állam- és kormányfők, valamint az Európai Bizottság úgy döntöttek, hogy tíz cselekvési lehetőségen fognak dolgozni, úgymint:

- **A vállalászói tevékenység oktatása és képzése:** Az üzleti elveket már fiatal kortól oktatni kell, ha ösztönözni akarják a „vállalászói szellemet” Ez különösen a középiskolákra és egyetemekre vonatkozik, ahol bátorítani kell a fiatalok vállalászó szellemű kezdeményezéseit, valamint kisvállalászások számára képzési programokat kell kidolgozni.
- **Olcsóbb és gyorsabb vállalászásalapítás:** A vállalászások alapítása olcsóbb és gyorsabb lesz, különösen online regisztráció útján.

- **Jobb jogalkotás és szabályozás:** Mérsékelni fogják a csődről szóló nemzeti jogszabályok és a kisvállalkozásokra vonatkozó új előírások kedvezőtlen hatásait. Megkönnyítik a kisvállalkozások számára a közigazgatási okmányok használatát, és nem kell bizonyos szabályozói kötelezettségeknek eleget tenniük.
- **A szaktudás elérhetősége:** A képzési intézmények a kisvállalkozások szükségleteire szabott szaktudást adnak át, valamint egész életen át tartó képzést és tanácsadó szolgáltatásokat nyújtanak.
- **Az online hozzáférés javítása:** A közigazgatási szerveket a vállalkozásokkal kapcsolatos online szolgáltatások fejlesztésére fogják ösztönözni.
- **Az egységes piac jobb kihasználása:** A tagállamok és az Európai Bizottság úgy teljesítik ki az egységes piacot, hogy abból a vállalkozások számára a lehető legnagyobb nyereség származzon. Ugyanakkor szigorúan be fogják tartatni a nemzeti és közösségi versenyszabályokat.
- **Adózás és pénzügyek:** Fontos, hogy az adórendszerek a jövőben megkönnyítsék a vállalkozások életét. A finanszírozáshoz (kockázati tőke, strukturális alapok) való hozzáférést szintén javítani kell.
- **A kisvállalkozások technológiai kapacitásainak megerősítése:** Törekedni fognak az új technológiák elterjesztésére, a közösségi szabadalmi rendszer bevezetésére és olyan kutatási programok hozzáférhetőségének javítására, amelyek inkább a kereskedelmi alkalmazásokra összpontosítanak. Ösztönözni fogják a cégek közötti együttműködést, valamint a felsőoktatási intézményekkel és a kutatóközpontokkal való kooperációt.
- **Sikeres online üzleti modellek és a kisvállalkozások magas szintű támogatása:** A vállalkozásokat a bevált gyakorlatok átvételére ösztönzik. Fejlesztik a vállalkozásokat támogató szolgáltatásokat.
- **A kkv-k érdekeinek megerősített, hatékonyabb képviselése uniós és nemzeti szinten.**

A településen a regisztrált vállalkozások száma kezdetben gyors növekedésnek indult, majd az utóbbi két évben számuk stagnál. A kiskereskedelmi üzletek száma fokozatosan csökkenésének egyik oka a nagy üzletláncok helyi megjelenése (Pl. Spar, Coop). A megyeszékhely közelsége miatt a lakosság egy része a nagybevásárlást Pécssett intézi. Mindezek ellenére a vállalatok életében fejlődés tapasztalható, hiszen a kirótt helyi iparűzési adó összege folyamatosan emelkedik.

Várhatóan hamarosan a településre érkezik a Penny Market egy üzlettel, amelynek nyitását a város lakossága nagyon várja.

Szentlőrincen a jelentősebb foglalkoztatók, cégek:

- Szentlőrinc Város Önkormányzata
- BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal
- Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal
- Szentlőrinci Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Intézmény, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, KLIK Szentlőrinci Tankerület
- VM DASzK, Szakképző Iskola- Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola
- Szentlőrinci Közüzemi Nonprofit Kft.
- Lőrinc-Med Nonprofit Kft
- IKR Agrár Kft Szentlőrinci Területi Központ
- AGROTEC Magyarország Kft Szentlőrinci Területi Kft
- AGRO-Porta Kft
- Drávapack Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
- Agro-Lőrinc Termelő-Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
- Szentlőrinci Szolanum Kft
- OTP Bank Nyrt Szentlőrinc
- Szentlőrinc-Ormánság Takarékszövetkezet
- Perspex Kereskedelmi- és Szolgáltató Kft
- SoldoBau Mélyépítő és Szolgáltató Kft
- Lanro Kft
- Szentlőrinc Kézmű Nonprofit Kft.

A településen jelenlévő vendéglátóhelyek száma 2000-2012 között egészen 2008-ig (világ gazdasági válság kezdetéig) nem változott kiugró mértékben, ám 2009-re az előző évi felére esett vissza számuk. Azóta stagnálás, illetve az utóbbi években minimális emelkedés figyelhető meg. Mivel az idegenforgalom nem jellemző a településre elmondható, hogy a meglévő kínálat igazodik a belső, illetve a járási központi szerepkörből adódóan enyhe mértékben a szomszédos települések által generált kereslethez.

A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszsal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	Vonattal való megközelítés
Legközelebbi centrum	20 perc	kb. 30	30 perc	29	15-20 perc	részben	Szentlőrincről
Pécs							
Megye- székhely	20 perc	kb. 30	30 perc	29	15-20 perc	részben	Szentlőrincről
Pécs							
Főváros	150 perc	6 (Pécsről)	300 perc	17	190 perc	nem lehetséges	Szentlőrincről vagy Pécsről
Budapest							

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

Szentlőrinc kb. azonos távolságra fekszik Szigetvártól is és Pécstől is, mind vonattal, mind autóbuszsal viszonylag jó a közlekedési lehetőség és a menetidő is arányban van a megtett úttal. Kerékpárút a forgalmas 6-os úttól vezet a Szőlőhegyig, s elkészült az IPA határon átnyúló program keretében egy kerékpárhálózat, ami Tarcapuszta – Szentlőrinc – Királyegyháza útvonalon halad keresztül. Az ingázók száma miatt a reggeli és délutáni tömegközlekedési eszközökön nagy a túlszűfoltosság. A közterületi parkolók ingyenesen vehetők igénybe.

Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Az önkormányzat évek óta támogatja a főiskolás/egyetemi hallgatókat a Bursa Hungarica elnevezésű ösztöndíjpályázattal. Azoknak a hallgatóknak, akik szakdolgozatuk vagy más oktatási munkájukhoz Szentlőrincet választják témául próbálunk szakmai segítséget nyújtani, hogy kutatómunkájuk minél eredményesebbnek bizonyuljon.

2012-2013 években a TÁMOP pályázat keretében több nyelvi képzés is indult a városban, mely segíti a lakosság elhelyezkedését, hogy az idegen nyelv elsajátításának köszönhetően megállják helyüket a versenyképes szakmák körében. A helyi fiatalok képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok keretén belül biztosított. Az önkormányzat helyet biztosít nyelvtanfolyamok lebonyolítására, így helyben is tudnak az érdeklődők alapszintű nyelvi oktatásban részesülni.

A Szentlőrincen található FM DASzK Szakképző Iskola, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban lehetőség van érettségizetteknek statisztikai és gazdasági ügyintézői, illetve mezőgazdasági technikus OKJ-s képzettséget szerezni.

Munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Állandó felnőttképzés Szentlőrincen nincs, időszakos jelleggel a szakközépiskola épületében. A Szentlőrincen található FM DASzK Szakképző Iskola, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban lehetőség van aranykalászos gazda tanfolyam elvégzésére, amihez csak általános iskolai végzettség szükséges. Egyéb esetekben Pécsre kell utaznia annak, aki felnőtt továbbképzésen kíván részt venni. Szentlőrincen a munkaképes lakosság képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok keretén belül biztosított.

Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élő lakosság körébe nem feltétlenül csak a romák tartoznak, azonban megállapítható, hogy a roma lakosság között sokan élnek rossz körülmények között és a magyar lakosság is egyre elszegényedőbb tendenciát mutat. Az önkormányzat nem zárkózik el hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásától amennyiben rendelkeznek az adott munkakör ellátásához szükséges végzettséggel, követelményekkel. *A szakképzettség hiánya megnehezíti a foglalkoztatásukat.*

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az esélyteremtést, a társadalmi összetartozást erősítik a diszkrimináció-ellenes intézkedések. A kormányzat az elmúlt években kiemelt figyelmet fordított a rasszizmus és a diszkrimináció elleni fellépésre. Ezt számos közelmúltbeli jogszabályi változtatás is alátámasztja. A jelenleg hatályos antidiszkriminációs törvény az európai közösségi joggal harmonizáló, egységes, átfogó és részletes antidiszkriminációs követelményekről rendelkezik. A törvény az általános rendelkezéseken túl foglalkozik az egyenlő bánásmód követelményének a különböző területeken (foglalkoztatás, szociális biztonság és egészségügy, lakhatás, oktatás és képzés, áruk forgalma és szolgáltatások igénybevétele) való érvényesítésének részletszabályaival is. A törvény tiltja mind a közvetlen, mind a közvetett diszkriminációt.⁵

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá. A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

Szentlőrincen nem tapasztaltunk olyan megnyilvánulásokat, bejelentéseket, amik munkahelyi diszkrimináció léteire adtak volna okot.

Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai el lettek választva, egységesedtek a segélyezéssel kapcsolatos hatáskörök, módosult a szociális törvény alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre, bővült

⁵ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) 5. oldal

az önkormányzatok mozgástere az általuk nyújtott ellátások meghatározásában, valamint átalakult a finanszírozás rendszere. Az aktív korúak ellátása jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került. Továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartozik az **alanyi ápolási díj** (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj), az **időskorúak járadéka**, az alanyi és normatív jogcímen megállapított **közgyógyellátás** és az **egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság**. A felsorolt állami felelősségi körben nyújtott, és 100 %-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntöttek az ún. települési támogatás keretében. A járási hatáskörbe kerülő aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg: a **foglalkoztatást helyettesítő támogatás** vagy az **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás** (új ellátás a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy részre erre válik jogosulttá).

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban – a hatáskör változáson túl – nem volt változás. A rendszeres szociális segélyre jogosultak 2015. március 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás ellátás típusra válhattak jogosulttá. Az egészségkárosodottak és a gyermekük felügyeletét megoldani nem tudók ugyanazon jogosultsági feltételek mellett részesülnek a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, mint a korábbi rendszeres szociális segélyben. A különbség annyi, hogy a továbbiakban nem a jegyző, hanem a járási hivatal állapítja meg az ellátást. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összegét a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kell kiszámítani. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, a rendszeres szociális segélyhez hasonlóan nem fix összegű támogatás, hanem a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelmét egészíti ki egy bizonyos jövedelemhatárig. Az ellátás maximális összegére vonatkozó szabályok sem változnak, tehát a maximális összeg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ával egyenlő (ez 2015-ben 46 662 Ft). Azokban a családokban, ahol a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy is él, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás maximum összege a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözete (azaz 2015-ben 23 862 Ft). Az a személy, aki egészségkárosodására tekintettel részesült rendszeres szociális segélyben, március 1-jétől egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lesz jogosult. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. szabályozza, mely személyek minősülnek egészségkárosodottnak. A szociális támogatásoknak a járásoknál az úgynevezett jövedelemkompenzáló-, míg az önkormányzatoknál a kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők. A jövedelemkompenzáló támogatás célja, hogy mindenki számára biztosítsanak egyfajta minimumot a túléléshez, ha nincs más jövedelme. A 2015. március 1-jét megelőzően megállapított méltányossági közgyógyellátás tekintetében a 2015. február 28-án folyamatban lévő ügyekben –a jogosultság határozatban megállapított időtartamára, vagy annak megszűntetéséig- a 2015. február 28-án hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni. A méltányossági ápolási díj szabályai 2015. március 1-jétől kikerülnek a szociális ellátásokról szóló törvényből. Az ellátás biztosítása a települési önkormányzatok számára nem kötelezően biztosítandó ellátási forma lett.

A BAMKH Szentlőrinci Járási hivatal által megállapított ellátások:

- a) aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,)
- b) időskorúak járadéka
- c) ápolási díj
- d) közgyógyellátási igazolvány (alanyi)
- e) egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság megállapítása.

Az önkormányzatoktól kérhető kiadáskompenzáló támogatások elnevezése márciustól egységesen **települési támogatás** lett; ebbe tartoznak majd bele a korábbi különböző átmeneti-, családi krízis-, lakásfenntartási- vagy más címen kifizetett segélyek. A települési támogatások helyi rendszeréről, szempontjairól, igénylési feltételeiről, valamint a segély összegéről 2015. márciusig valamennyi települési önkormányzat képviselő-

testületének rendeletet kellett alkotnia A támogatások odaítélése bizottsági vagy polgármesteri hatáskörben van.

Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testülete a szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendeletében az alábbi **eseti települési támogatásokat** állapította meg:

- a) települési létfenntartási támogatás
- b) települési temetési támogatás
- c) rendkívüli temetési támogatás
- d) szociális kölcsön
- e) települési adósságkezelési támogatás
- f) beiskolázási támogatás
- g) óvodakezdési támogatás
- h) oltási támogatás
- i) születési támogatás
- j) sport támogatás
- k) időskorúak települési támogatása

Rendszeres települési támogatások:

- a) települési létfenntartási támogatás
- b) települési lakásfenntartási támogatás.

Természetben nyújtott támogatások:

- a) települési gyógyszer-támogatás
- b) köztemetés
- c) települési tűzifa támogatás (lehetőség van a közfoglalkoztatás keretében előállított brikett szétosztására)
- d) települési élelmiszer támogatás.

Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2018. május 1-jei hatályba lépéssel új szociális rendeletet fogadott el, amely joganyagban tágította az önkormányzat az egyes támogatási típusokat. A beiskolázási támogatás és az óvodakezdési támogatás azon családok számára nyújt anyagi segítséget az iskola- és óvodakezdekor, akik alacsony jövedelemmel rendelkeznek ugyan, de a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításához szükséges jövedelmet meghaladják.

Az önkormányzat a szociális ellátási formákon túl minden évben csatlakozik a Bursa Hungarica Ösztöndíj pályázathoz, és átlagosan 10 rászoruló fiatal tanulmányait támogatja ebben a formában.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások közül biztosítja a **szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, a családsegítési és gyermekjóléti feladatellátást.** A képviselő-testület az étkeztetést keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A képviselő-testület a házi segítségnyújtást, családsegítési és gyermekjóléti feladatok ellátását a törvényben meghatározottak szerint Szentlőrinc Város Önkormányzata által létrehozott és fenntartott szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ útján biztosítja, amelynek keretében az önkormányzat egyedi feladatellátási szerződést kötött a térségi önkormányzatokkal.

A nyugdíj előtti álláskeresési segély (NYES) az álláskeresők támogatási esélye. A NYES szabályait a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény határozza meg.

A NYES-re való jogosultság feltételei: Az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segélyt (a továbbiakban: álláskeresői segély) kell megállapítani, ha

a) rendelkezik az 1991. évi IV. törvény 25. § (1) bekezdésének d) pontjában, meghatározott feltételekkel, és

b) a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv - kereső tevékenység miatt - megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételtelen nem szerzett jogosultságot,

c) az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy a b) pontban meghatározott megszüntetését követően három éven belül betöltötte a b) pontban meghatározott életkort, és

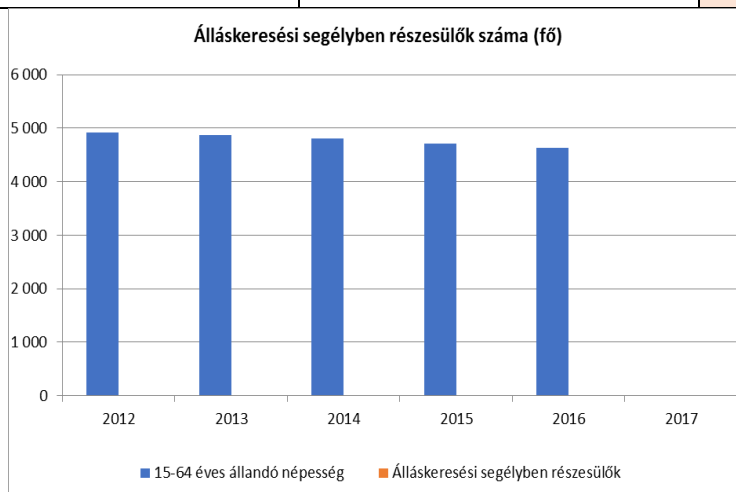
d) rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és

e) korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Az álláskeresői segély az álláskereső öregségi nyugdíj, megváltozott munkaképességű személyek ellátása jogosultságának megszerzéséig terjedő időtartamra folyósítható.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2012	4 912	1,75	0,0%
2013	4 862	3,75	0,1%
2014	4 813	6,75	0,1%
2015	4 717	8,25	0,2%
2016	4 624	8,75	0,2%
2017	na	na	na

A grafikonból látható, hogy álláskeresői segélyben a lakosság csekély aránya részesül, azonban a jogosultak száma évről évre nő.

Az álláskeresői járadék szabályait a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény határozza meg.

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

a) álláskereső,

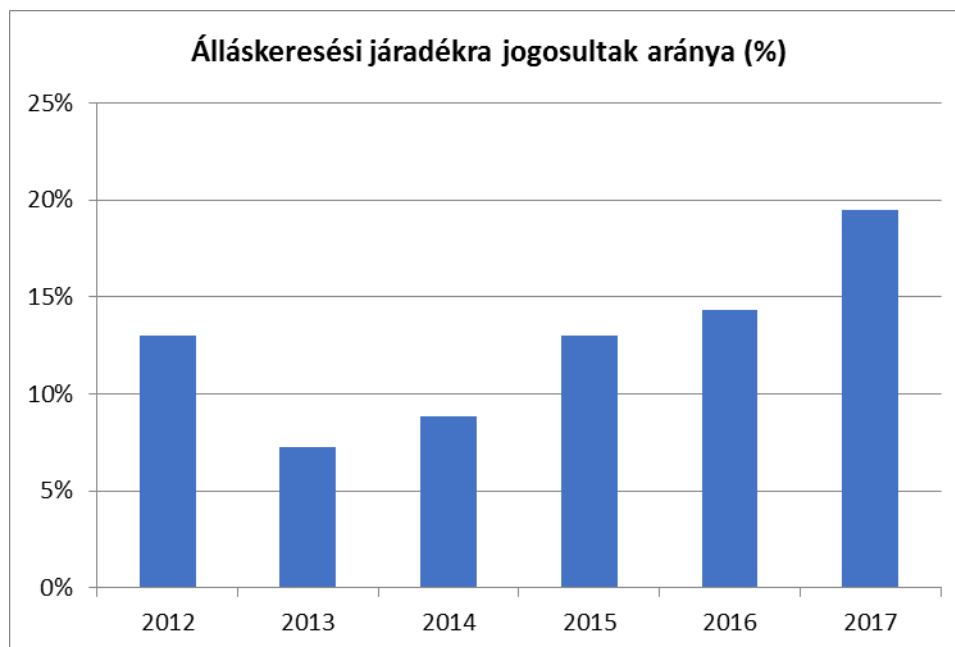
b) az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap – az 1991. évi IV. törvény 27. § (1) bekezdésében meghatározott - jogosultsági idővel rendelkezik,

c) munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. Az álláskeresési járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2012	489	63,75	13,0%
2013	467	34	7,3%
2014	350	31	8,9%
2015	209	27,25	13,0%
2016	206	29,5	14,4%
2017	176	34,25	19,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők átlag 10 %-a részesül álláskeresési járadékban, de 2012-től ezen személyek száma jelentősen lecsökkent, aminek oka a változó jogszabályi háttér lehetett.

A rendszeres szociális segély ellátás megszűnt, a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy része az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra válik jogosulttá.

A korábbi rendszeres szociális segélyezettek felülvizsgálatát az érintett önkormányzatok jegyzőinek 2015. február 28-ig el kellett végezniük. Az ügyfél élethelyzetéhez igazodóan helyette egészségügyi és gyermekfelügyeleti támogatás vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatás állapítható meg. 2015. március 1-jétől a foglalkoztatást helyettesítő támogatást a járási hivatalok állapítják meg. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályai nem változnak és az ellátás mértéke 2015-ben továbbra is 22.800 Ft. Változatlanul érvényes, hogy a támogatás feltételeként az ügyfeleknek együtt kell működnie a foglalkoztatási szervvel és a számára felajánlott munkát el kell vállalnia. Fontos tudni, hogy az ellátás felülvizsgálata továbbra is évenként történik a járási hivataloknál. Ahhoz, hogy valaki jogosult maradjon az ellátásra, a felülvizsgálatot megelőző évben legalább 30 munkavégzéssel töltött napot kell tudnia felmutatni. A kérelmezők az aktív korúak ellátását a járási hivataloktól kérhetik formanyomtatványon a szükséges jövedelemigazolások, ill. az egészségügyi állapotok igazolására szolgáló iratok csatolásával.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2012	23	0,46	329	na	na	na
2013	55	1,13	416	na	na	na
2014	7	0	274	na	na	na
2015	7	0	208	na	na	na
2016	-	-	101	na	na	na
2017	-	-	84	na	na	na

Forrás: TeIR, Önkormányzat szociális osztály adatai

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályozásában számos változás következett be. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege a mindenkorin öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva több mint 4 évig változatlanul 28.500 Ft volt, majd ez lecsökkent 22.500 Ft-ra. 2015. március 1-jétől a Járási Hivatalok jogosultak megállapítani ezen ellátást.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Ft. rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat. Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- munkaerő-piaci és foglalkoztatási információ nyújtása,
- munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- munkaközvetítés.

Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

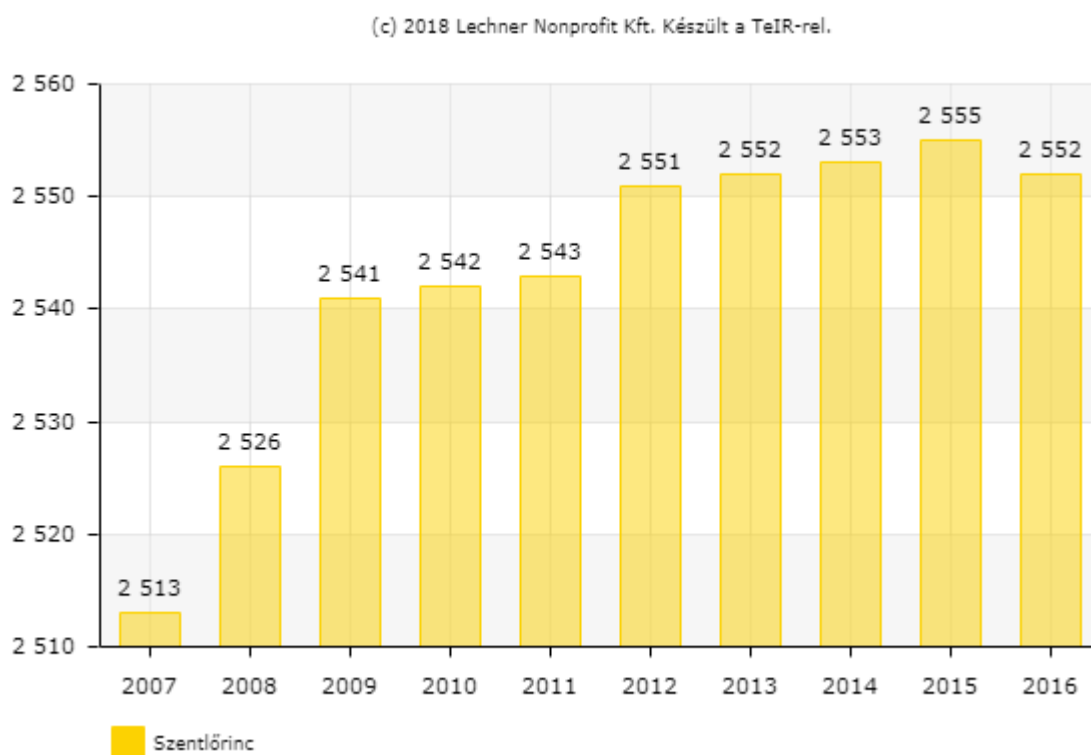
E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény (Mötv.) az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás- és helyiséggazdálkodást.

A költségvetési törvény elfogadásával az Országgyűlés 2014. december 15-én a normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1-jével történő megszüntetéséről döntött. Ezen időponttól túl az önkormányzatok dönthetik el, milyen támogatást folyósítanak a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak. A település biztosítja a lakásfenntartási hozzájárulást, ami fontos eszköz a lakhatási szegénység által leginkább sújtott emberek problémái kezelésében. A feltételrendszer szigorodott. A támogatást nem készpénzben, hanem az ügyfél által kiválasztott szolgáltatóknak utaljuk. A legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében a rezsicsökkentés sajnos nem mérsékelte a lakhatási költségeket olyan mértékben, hogy az indokolná a támogatás megszüntetését. Vannak háztartások, ahol előrefizetős mérő van felszerelve, ezzel elkerülhető az adóssághalmozás.

A lakosság életminősége számos tényezőtől függ egy településen. Ezek egyike a lakásállomány minősége.

A lakások számának alakulása Szentlőrincen az alábbi diagramon látható:

A 2011-es népszámlálási adatok szerint a lakott ingatlanok száma 2397, nem lakott ingatlanok száma 129 db, lakott üdülőként nyilvántartott ingatlanok száma 22 db.

A lakóingatlanok száma évről évre nő 2015-ig, majd 3 ingatlannal csökken a mutató.

2016-os adatok szerint a lakások és üdülők felszereltsége alapján hálózati vízvezetékkel (98%), meleg folyóvízzel (96%) és vízöblítéses WC-vel (96%) magas arányban ellátottak, míg a 2016-os adatok szerint a lakások közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és közcsatorna-hálózatba bekapcsoltak. A lakásállomány 23,1%-a

távfűtéses. Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma az utóbbi években stagnált, és a járás egészét kivéve a többi területi szintnél alacsonyabb értéket mutat.

Az ivóvízellátás feladatait, az ivóvízhálózat üzemeltetését, a szennyvíz-elvezető, valamint a tisztító művek üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat a Baranya-Víz Zrt Szigetvári Üzemigazgatósága látja el. A város belterületén kiépült a szennyvízcsatorna-hálózat. Tarcsapusztán nem épült ki a szennyvízcsatorna-hálózat, s földgáz vezetékrendszer.

A városban a villamoshálózat kiépített, a közvilágítás részben korszerűsített. A hálózati rendszerekre épülő hőenergia ellátás egyrészt távfűtéssel, másrészt vezetékes földgázzal biztosított. A távfűtésű rendszer ellátását 2010. végétől geotermikus hő biztosítja. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatást a város a közszolgáltatóval kötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés útján biztosítja.

A település sajátos problémája, hogy a lakosság nagy részében nem alakult ki kötődés, nincs igazi helyi identitás. Ennek legfőbb oka, hogy a 80-as években a panelok építésekor hirtelen zajlott beköltözési boom és ezzel a gyors területi és lakosságszám növekedés megbontotta, felhígította az addigi közösséget.

év	összes lakásállomány (db)	önkorm. bérlakás állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Épített lakások száma
2012	2551	42	0	2
2013	2552	41	0	6
2014	2553	42	0	1
2015	2555	41	0	2
2016	2552	42	0	0
2017	na	41	0	4

Forrás: TeIR, helyi adatgyűjtés

a) bérlakás-állomány

A bérlakás állomány 40 db ingatlanból – lakásokból és házakból áll. 2018-ban a város elnyert egy pályázatot, amelynek keretében 12 db önkormányzati lakás felújítására lesz lehetőség hamarosan. A felújítandó ingatlanokat ki kellett ürítenünk, a lakók egy részének elhelyezéséről gondoskodunk kellett. (Más részük bérleti szerződése lejárt, amelyet az önkormányzat nem hosszabbított meg) 2018-ban az önkormányzat 3 új ingatlant vásárolt lakásbérleti céllal. A bérlakások kezelője 2018. február 1-jéig a Szentlőrinci Közülemi Nonprofit Kft. volt, amely feladatot 2018. február 1-jétől a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal vett át. Két ingatlan állapota lakhatatlanná vált, az egyik ingatlan lebontása, a másik ingatlan állagmegóvása szükséges.

b) szociális lakhatás

A szociális lakásokat az önkormányzat által kiírt pályázat alapján lehet igényelni. Sajnos a jelentkezők száma meghaladja a rendelkezésre álló lakások számát. Az érintett lakás kiutalásáról a Humán Bizottság dönt, a szerződéseket a város köti meg.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Sajátos térbeli elkülönülést és érdekviszonyokat jelent a szőlőhegyi részen megfigyelhető folyamat. Szentlőrincen a hegyre kiköltözés oka legtöbb esetben gazdasági. A városi lakás fenntartásának költségeit nem tudja állni a tulajdonos, így azt eladja és jobb híján a szőlőben lévő ingatlanba költözik, és azt bővítet (akár engedély nélkül). A hegyi lakókkal egy sajátos probléma is megjelent a településen és ez a „hegyi bűnözés”. Rendszeressé váltak a nem lakott ingatlanoknál a betörések és lopások, amely komoly konfliktusok forrásai. Mindezek mellett az állandó lakók infrastrukturális hiányosságai előbb-utóbb fejlesztési igényeket jelentenek, amely az övezet átalakulásához, nem kívánt beépüléséhez vezet.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A fent említett két önkormányzati tulajdonban álló ingatlan válik hamarosan lakhatatlanná, a lakók egy része jogcím nélküli lakó.

Eddig két hajléktalan személy lakott a városban. Az egyik a Szociális Szolgáltató Központban tudta igénybe venni az alapvető higiéniai szolgáltatásokat, ott tudott étkezni is. A másik személy elvándorolt, majd hivatalos úton értesítést kapott az önkormányzat az elhalálozásáról.

e) lakhatást segítő támogatások

A költségvetési törvény elfogadásával az Országgyűlés 2014. december 15-én a normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1-jével történő megszüntetéséről döntött. Ezen időponttól túl az önkormányzatok dönthetik el, milyen támogatást folyósítanak a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak.

A település biztosítja a lakásfenntartási hozzájárulást, ami fontos eszköz a lakhatási szegénység által leginkább sújtott emberek problémái kezelésében. A feltételrendszer szigorodott. A támogatást nem készpénzben, hanem az ügyfél által kiválasztott szolgáltatónak utalják. A legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében ugyanis a rezsicsökkentés sajnos nem mérsékelte a lakhatási költségeket olyan mértékben, hogy az indokolná a támogatás megszüntetését. Vannak háztartások, ahol előrefizetős mérő van felszerelve, ezzel elkerülhető az adóssághalmozás.

Az önkormányzat települési lakásfenntartási támogatást állapított meg önkormányzati rendeletében. Az alábbi táblázatból egyértelműen látható, hogy a lakásfenntartási támogatásban részesülő háztartások száma drasztikusan csökkent 2015-től, amely a mélyszegénységben élő személyeket sújtja leginkább.

3.4.3. számú táblázat – Támogatásban részesülők

Év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2012	364	0
2013	299	0
2014	145	0
2015	53	0
2016	62	0
2017	41	0

Forrás: TelR, helyi adatgyűjtés

f) eladósodottság

Komoly probléma a családok eladósodása, amit a deviza válság tovább mélyített. Különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős vagy több gyermekes családok kerülnek ilyen helyzetbe. Ezek azok a rétegek, akik elveszíthetik lakásukat, hajléktalanokká válhatnak, fizetés hiányában kikapcsolják náluk a közszolgáltatásokat.

A településen megjelent az eladósodottság, ami jellemzően a felvett hitelek törlesztő részletének megemelkedéséből adódik. Az Otthonvédelmi Akcióterv keretein belül létrehozott Nemzeti Eszközkezelő feladata egy olyan program működtetése, amely a jelzáloghitel-törlesztés miatt súlyosan eladósodott, a gazdasági válság miatt kiszolgáltatott helyzetbe került családok lakhatását hosszú távon biztosítani képes. Az Eszközkezelő a hiteladósok ingatlanát az állam javára megvásárolja, egyben biztosítja a bérlet lehetőségét. A társaság küldetése a fentiekkel összhangban az otthonok és a családok védelme, a gazdasági válság hatásainak tompítása. A Nemzeti Eszközkezelő programja azoknak a hiteladósoknak nyújt segítséget, akik teljesítik a törvényi feltételeket. A NET programhoz csatlakozást mind a deviza, mind a forint alapú jelzálogkölcsön-szerződéssel rendelkező hiteladósok kezdeményezhetik, függetlenül attól, hogy a kölcsön lakásvásárlásra irányul vagy éppen szabad felhasználású. A NET program a leginkább rászoruló hiteladósokon kíván segíteni. A program a három szereplő – hiteladós, hitelező és a Magyar Állam – közös áldozatvállalásán alapul. Ennek keretében: a hiteladós lemond az ingatlan tulajdonjogáról, és bérliként otthonában maradhat vagy a Magyar Állam megvásárolja a felajánlott ingatlant és a hitelező elengedi a hiteladós fennmaradó tartozását. A Magyar Állam nevében a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. minden olyan ingatlant megvásárol, amelynek eladásához a hitelező pénzügyi intézmények hozzájárultak. A Nemzeti Eszközkezelő ennek érdekében felveszi a kapcsolatot a hiteladóssal, időpontot egyeztet vele, hogy a lakóingatlant műszakilag felmérje, valamint, hogy megkössék az adásvételi szerződést és bérleti szerződést. Ennek eredményeképp a korábbi hiteladós – mint bérlet – továbbra is az otthonában maradhat. Bérliként az Eszközkezelőtől határozatlan időtartamra bérlő az ingatlant, melynek használatáért havi bérleti díjat fizet.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A lehatárolás a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. Szegregált lakókörnyezetnek minősül, ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen elkülönülnek. Mivel jogszabály nem határozza meg a szegregált lakókörnyezet fogalmát, így a szegregátumok felszámolására irányuló EU-s pályázatok meghatározása szerint szegregátumnak nevezzük azokat a földrajzilag egybetartozó és elhatárolható területeket, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-64 éves korosztály) belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot.

Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

Mivel Szentlőrinc város járászékhely, a következő szegregációs mutatók érvényesek rá:

- szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 35%;
- szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%.

A kormányrendelet azt is meghatározta, hogy szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A munkaerő-piaci integráció egyik jelentős gátja az alacsony képzettségi szint. A képzési programok kialakításánál figyelembe kell venni a munkanélküliek, a szegregátumban és környékén élők jelenlegi iskolázottsági színvonalát és tanulási potenciálját. A tanulatlan hátrányos helyzetűekre nagy részére jellemző, hogy alacsony presztízsű munka és tanulás közül jobban preferálják a munkát és mivel az egzisztencia/jövő/családtervezés nem jellemző, ezért amennyiben nem kapnak érte juttatást, az oktatásban általában nem vesznek részt.

Az önkormányzat támogatási politikájában a helyi lakos diákok segítése a rászoruló diákok szociális étkeztetésén keresztül érvényesül. A Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás által működtetett óvoda és bölcsőde az intézmény integrációs programjában lefektetettek szerint próbálja érvényesíteni az integrációs elveket, azaz biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségét, a gyermekek egyéni fejlesztését. Az intézmény működési gyakorlata az esélyegyenlőség és szegregációmentesség elvét követi.

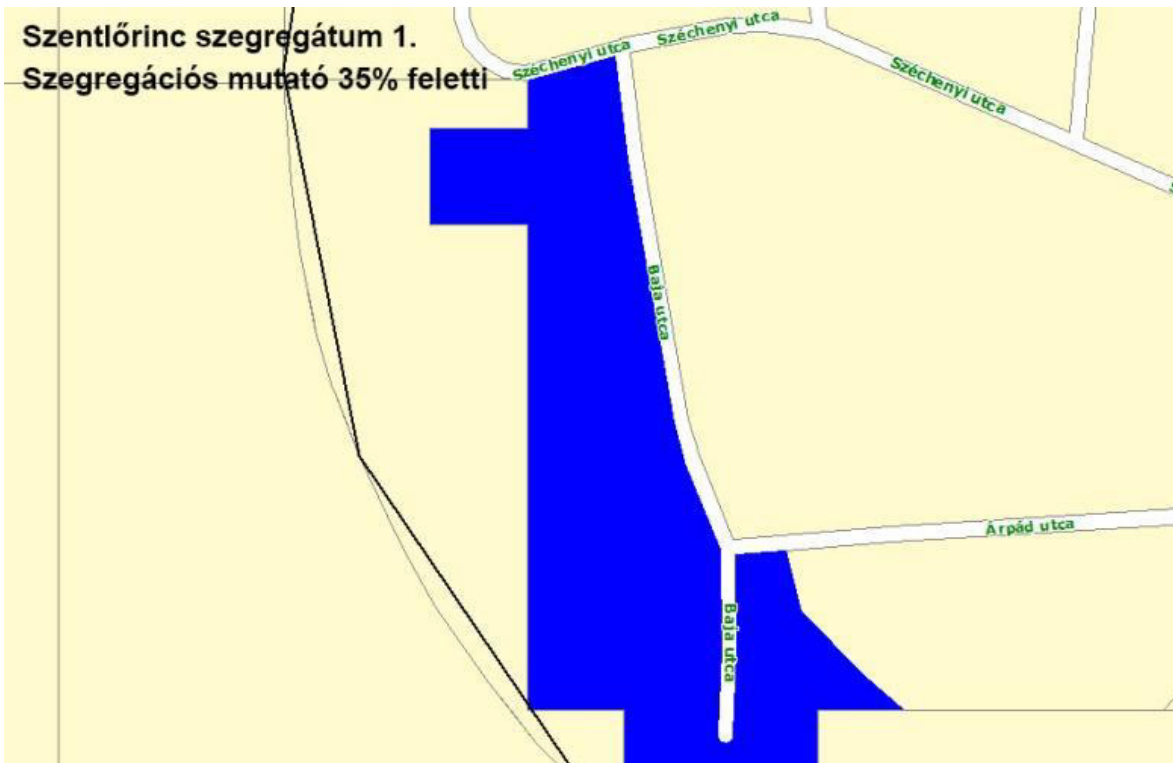
A KSH szerint a településen szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek is vannak.

Valódi szegregátumok:

1. Baja utca minkét oldala az Árpád utcáig - Baja utca nyugati oldala az Árpád utcától a Széchenyi utcáig.
2. Erzsébet utca nyugati oldala az Árpád utcától a vasútig.

Szegregációval veszélyeztetett terület:

Tarcsapuszta.

Szegregátum Szentlőrincen 1: Baja utca minkét oldala az Árpád utcáig - Baja utca nyugati oldala az Árpád utcától a Széchenyi utcáig. Szegregációs mutató értéke (SZMÉ): 43,1%

A vizsgált utca a belterület délnyugati sarkában, vasútvonal kanyarodó íve mellett helyezkedik el. A kijelölési adatok alapján 19 lakás van a területen, az érintett lakónépeség száma 77 fő. A korfa a teljes városhoz képest fiatalabb. A gyermekkorúak aránya 6,4%ponttal és az aktív korúak részaránya a városi átlagnál 1,3%ponttal magasabb, ennek megfelelően az időskorúak aránya jóval (7,7%ponttal) a városi érték alatti. A városhoz viszonyítva kirívóan magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 15 és 59 éves népességben (49%), ugyanakkor pozitívum, hogy jelen vannak a 25 éves és idősebbek körében felsőfokú végzettségűek is, igaz a város egészéhez képest kis arányban.

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (68,6%)

- Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben (30,2%)
- Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (62,1%)
- Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) (12,5%)
- Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) (24,0%).

A területen a közvilágítás megoldott, minden alapinfrastruktúra kiépített ellátott lakások aránya megfelelő, valamint a területen található ingatlanok egy-két rosszabb állapotútól eltekintve helyszíni szemrevételezés során is korszerű képet mutatnak.

A szegregációs mutató mindhárom kijelölt terület közül itt haladja meg a legjobban az alaphatárértéket (8,1%ponttal magasabb annál), azaz az alacsony iskolázottság és a rendszeres munkajövedelem hiánya ezen a területen jelentkezik leginkább.

-Szegregátum Szentlőrincen 2: Erzsébet utca nyugati oldala az Árpád utcától a vasútig. Szegregációs mutató: **37,8%**

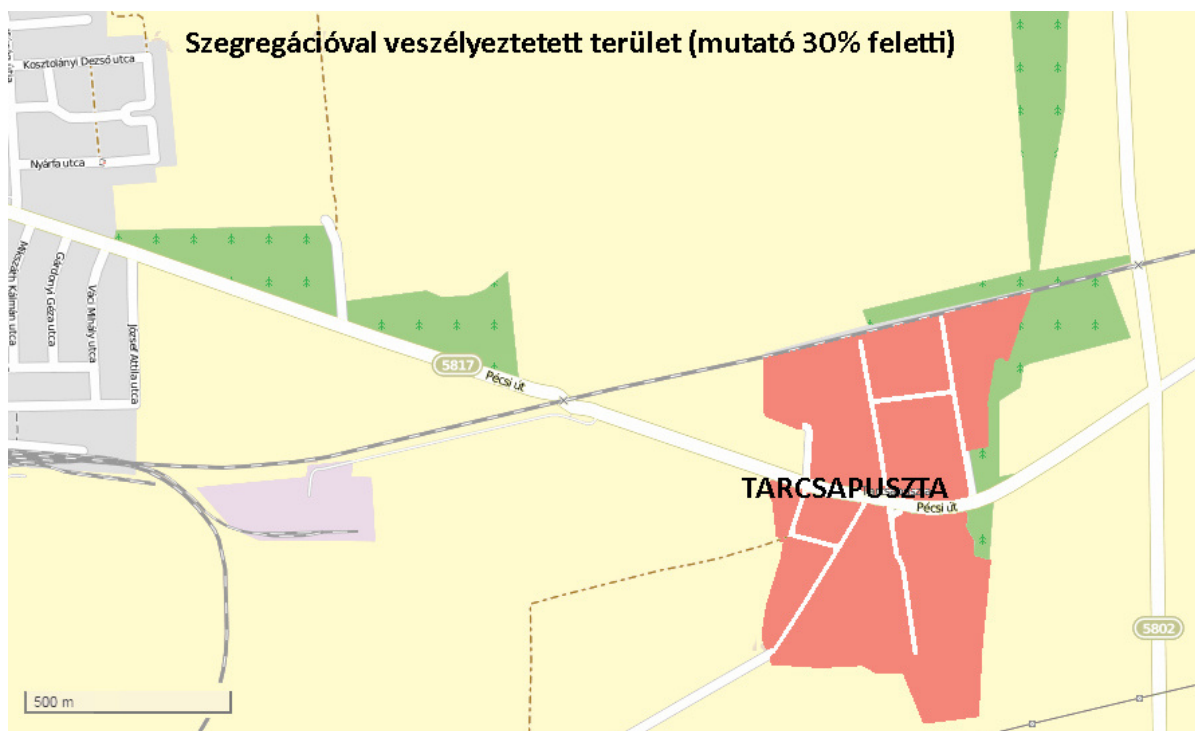
A vizsgált utca az 1. számú szegregátum közelében a Királyegyháza felé vezető út fény- és felsorompós átkelőjénél található. A lakosság (76 fő) itt is fiatalabb a városi átlagnál, azonban ennek mértéke kisebb, mert a gyermekkorúak aránya ugyan itt még magasabb (22,4%), de emellett alacsonyabb az aktív korúak részaránya (59,2), és az időskorúak részaránya (18,4%) csak nem sokkal kevesebb, mint a városi átlag.

A városhoz viszonyítva itt is magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 15 és 59 éves népességben belül (44,4%), ugyanakkor valamivel több a szegregátum 1-hez képest a 25 éves és idősebbek körében felsőfokú végzettségűek aránya, ennek város egészéhez képesti elmaradása 4,4%pont.

A 2011-es adatok alapján a terület lakásállománya 26 db, ebből az alacsony komfort fokozatú lakások száma mindössze 2 db. Az egy lakásra jutó népességszám csupán 3 fő, igaz ez egyszobás lakások aránya (30,4%) magasabb a városi átlagnál, ami szám szerint 8 lakást jelent. A közvilágítás megoldott, minden alpinfrastruktúra kiépített az utcában. Az utca forgalmas, kívülről átlagos benyomást keltő családi házakkal beépített a terület.

A szegregációs mutató alig 2,8%-kal haladja meg az alaphatárértéket, vagyis a meglévő problémák (alacsony iskolázottság és a rendszerszeres munkajövedelem hiánya) súlyossági foka alacsonyabb, mint az előző esetben.

Szegregációval veszélyeztetett terület- külterület: Tarcsapuszta- SZMÉ: 30.2%

A Pécs úton (5817 sz. összekötő út), Szentlőrinc belterületének határától kb. 1,5 km-re található lakott terület a veszélyeztetett kategóriában, az ottani alsó határt is csak éppen hogy átlépve (30,2%-os szegregációs mutatóval) került kijelölésre.

A mai Tarcsapuszta, Tarcsa néven önálló középkori magyar falu a török hódoltság alatt is lakott hely volt. A felszabadító háborúk után elnéptelenedett. A 18. században uradalmi majorság létesült itt magyar lakossággal. 1930-ban 308, 1970-ben 335 lakosa volt a 20. században veszítette el önállóságát és csatolták Szentlőrinchez. A kiépült mezőgazdasági létesítményekkel az egykori Szentlőrinci Állami Gazdaság központja volt. A területen ma is meghatározó a mezőgazdaság jelenléte, egyes telepek most is működnek, és az Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola tangazdasága is itt található. Ellátottsága minimális, kocsma és kisbolt és focipálya, 15 vállalkozásnak itt van a székhelye (telephelye).

2011-es népszámlálás idején összesen 205 fő lakott Tarcsapusztán, ami a teljes lakosság 3,1%-a. A lakosság öregségi mutatója már kedvezőtlen (több az idős, mint a gyermekkorú), de még mindig jobb, mint a városi átlag. Magasan képzett lakos itt is kevés van, a háromból szegregátumból a második helyen áll. Nincsenek olyan markáns etnikai jellegzetességek, mint a másik két helyszínen (nagy számú roma közösség), de a többségében mezőgazdaságból élők az állami gazdaság magánkézbe kerülése és leépülése, gépesítések, technológiaváltások miatt iskolázatlanul és saját életformájukhoz nem illő területeken nehezebben helyezkednek el (igaz, nincs is hova). A foglalkoztatottsági adatok közül itt a legrosszabb a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül.

Statisztika szerint 72 lakás található aránylag nagy falusias lakóterületen, lazán beépülve, sok mezőgazdasági célú épülettel, gépteleppel teletűzdelve. Az infrastruktúra hiányos, mert víz, villany ugyan elérhető, de a földgáz- és szennyvízrendszer nem épült ki, közvilágítás hiányos. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya itt a legmagasabb (26,4%, azaz 19 db), és ezek 90%-a olyan lakott lakás, amely egyszobás és a "komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás" kategóriába tartozik.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A város saját anyagi forrásaiból szociálisan rászorultak megsegítésére minimális összegeket képes mozgósítani, ezek a források nem elegendőek a város bel- és külterületén élő hátrányos helyzetű családok integrációjához szükséges lépések megtételéhez. Országos és uniós forrásokra, civil szervezetek és akár egyházak bevonására is szükség van.

Hosszú távon kiemelten kell kezelni a gyermekek szocializációját és oktatását. A felzárkóztatás annál eredményesebb, minél fiatalabb korban kezdődik. Az intézmények igénybevétele alapvetően függ elérhetőségüktől. Egy intézmény (főleg a bölcsőde, óvoda, ált. iskola szintjén) minél jobban elérhető, annál jobban segíti a későbbi integrációt, így az elérhetőség, megközelítésének biztosítása minden szegregátumban élő számára alapvető. A felzárkóztatás/felzárkózás segítése magas humán erőforrás igényű, a személyes kapcsolat és bizalom kialakításának, példamutatásnak nagyon nagy szerepe van.

A hátrányos helyzetűekkel foglalkozni komoly megterhelést jelent, ezért a pszichés alkalmasság, attitűd felmérése, továbbá rendszeres szakmai továbbképzés és felkészítés nagyon fontos, mindezek mellett a roma származású szakemberek bevonásának komoly hozadéka van.

A hosszú távú elköteleződésre mindenképp szükséges, mert a szakemberek magas fluktuációja a programok szempontjából fontos személyes kapcsolatokat és bizalmat veszélyeztet.

A szegregátumok felszámolásához elengedhetetlen a foglalkoztatás bővítése, a munkaerő-piaci integráció elősegítése, képzéseken való részvétel biztosítása. A munkanélküliek egy része a feketegazdaságban dolgozik, ami megnehezíti a közfoglalkoztatásban való részvételt. A BAMKH Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával való együttműködés során a képzések szervezésénél figyelembe kell venni az iskolázottságot, a tanulási készséget, a piacképes végzettség megszerzésének lehetőségét. Célszerű ösztönző támogatást megállapítani.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Szegregációval veszélyeztetett terület Tarcsapuszta.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a előírja, hogy a helyi önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettségének részeként gondoskodik

- a) a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről,
- b) a 2013. április 28-án tulajdonában, illetve fenntartásában lévő egészségügyi szolgáltató számára - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján - megállapított közfinanszírozott szakellátási feladatok ellátásáról,
- c) a tulajdonában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladat ellátására szolgáló vagyonhoz kapcsolódó - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján a helyi önkormányzat rendelkezési joga alá tartozó szakellátási kapacitással ellátandó - közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében köteles gondoskodni

- a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását, annak esetleges romlása esetén –lehetőségeihez mérten– saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések megtételét,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai szintekre irányuló egészségfejlesztési programokban, valamint támogatja az aktívan kezdeményezi azokat.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátás helyben, vállalkozó formában működtetett házi orvosi praxis keretében biztosított. A házi orvosi szolgálatot a Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve finanszírozza, amely támogatás a lakosságszámtól függő normatív finanszírozásból és a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazásból tevődik össze. A járóbeteg-szakellátás a Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, Pécssett és Szigetváron biztosított a lakosság részére. Fekvőbeteg ellátás Pécssett és Szigetváron van. Felnőtt házi orvosi, gyermekorvosi, valamint fogorvosi ellátás vállalkozók által biztosított a településen.

2009. június 25. napján, a térségi önkormányzatok azzal a céllal alapították meg a LŐRINC-MED Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot, hogy a térség kiemelkedően rossz egészségügyi helyzete javuljon, a magas fokú morbiditási ráta pedig ezáltal csökkenjen. Felek 2012. év novemberében egészségügyi feladatátvállalási szerződést kötöttek az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó sürgősségi betegellátás, a Központi Ügyeleti ellátás biztosítás céljából. A Kft ellátja a központi ügyeleti, a Hospice és az Otthonápolási tevékenységen felül a lakosság egészségi állapotának javítását, a jobb életminőség elősegítését célzó tevékenység elvégzésével, az egészségkárosító környezeti, társadalmi és egyéb hatások elleni fellépéssel, az egészség fejlesztését, betegségek megelőzését, egészségfejlesztési, egészségvédelmi, betegségmegelőzési, gyógyító és orvosi rehabilitációs szolgáltatások működtetésével. A Kft az ellátásokat szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban (7940 Szentlőrinc, Eszterházy u. 1.) biztosítja.

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2012	5	3	2
2013	5	3	2
2014	5	3	2
2015	5	3	2
2016	5	3	2
2017	5	3	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

Egy háziiorvosra jutó lakosok száma:

Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő)					
	2012	2013	2014	2015	2016
Magyarország	1544	1556	1553	1565	1580
Dél-Dunántúli régió	1440	1431	1411	1427	1433
Baranya megye	1352	1345	1325	1329	1311
Szentlőrinci járás	1672	1856	1823	1602	1423
Szentlőrinc	1350	1315	1293	1280	1262

Egészségügyi mutató változása, Forrás: TeiR

Az egy háziiorvosra jutó lakosok száma évről évre csökken, ami ellentétes az országos átlaggal. A csökkenő tendencia a fogyó lakosságszámmal egyenesen arányos. A jövőben problémát jelenthet a házi gyermekorvosok nyugdíjazása, a fiatal emberi erőforrás felkutatása figyelemmel a betöltetlen háziiorvosi praxisok országos hiányának problémájára.

Az Országos Mentőállomás TIOP projektje keretében kialakított Mentőállomás az Eszterházy Egészségközpont melletti területen található. 2 mentő befogadására alkalmas.

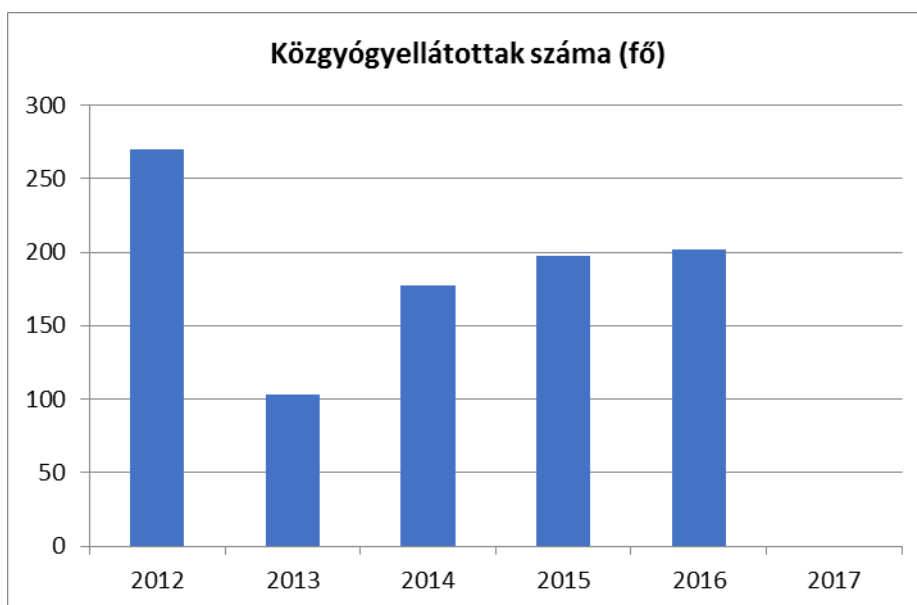
b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, Pécssett és Szigetváron biztosított a lakosság részére. Szentlőrincen lehetőség van igénybe venni az ún. manager-szűrést, melynek keretében belgyógyászati, labor, nőgyógyászati, szemészeti, fül, orr, gégészeti, urológiai, reumatológiai, bőrgyógyászati, kardiológiai vizsgálatot, EKG-t, mellkas röntgent, hasi-és kismedencei ultrahangot, doppler vizsgálatot, valamint életmód tanácsadást végeznek.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2012	270
2013	103
2014	177
2015	197
2016	202
2017	na

Forrás: TeiR, KSH Tstar

Közgyógyellátási igazolvány:

A közgyógyellátási igazolvány a kormányhivatal által kibocsájtott, plastik kártya formátumú hatósági igazolvány, amellyel a közgyógyellátásra való jogosultság igazolható. Közgyógyellátás keretében gyógyító ellátás csak hatályos (le nem járt) és egyben érvényes közgyógyellátási igazolvánnyal rendelhető, illetve vehető igénybe. A közgyógyellátási kérelmet a lakóhely szerint illetékes járási hivatalhoz kell benyújtani, azonban a kérelem benyújtása előtt fel kell keresni a háziorvost, hogy igazolja a havi rendszeres gyógyító ellátásokat. A kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani, és csatolni kell a közgyógyellátás iránti igény alapjául szolgáló tények igazolását, illetve, ha egyéni gyógyszerkeretet is igényelni kíván, akkor zárt borítékban a háziorvos által a havi rendszeres gyógyító ellátásokról kiállított igazolást is. Alanyi jogú közgyógyellátáson alapuló kérelem esetén, ha a kérelmező nyilatkozik arról, hogy egyéni gyógyszerkeret megállapítására nem tart igényt, kérelméhez nem kell csatolni a háziorvos igazolását. A közgyógyellátásra való jogosultságról a lakóhely szerint illetékes járási hivatal dönt. A közgyógyellátás jogosultsági feltételeinek fennállása esetén a járási hivatal határozatában megállapítja a közgyógyellátásra való jogosultságot, a jogosultság kezdő időpontját és a gyógyító ellátások elismerhető költsége figyelembevételével a gyógyszerkeret összegét. A közgyógyellátás során a gyógyszerek árához nyújtott támogatás összege a gyógyszerkeret erejéig korlátozva van. A gyógyszerkeret tehát az az összeg, amelyben egy-egy jogosult számára korlátozták a gyógyszer térítési díjához nyújtott hozzájárulás összegét. Az eseti keret összegét pedig nem az eljáró hatóságok határozzák meg, hanem a tárgyévben beadott kérelmek vonatkozásában a költségvetési törvény. A gyógyászati segédeszköz és a rehabilitációs gyógyászati ellátás térítési díjához a közgyógyellátás keretében nyújtott támogatás az ún. közfinanszírozás alapjául elfogadott árhoz igazodik, az ellátások a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig térítésmentesek. A közgyógyellátás keretében rendelhető gyógyászati segédeszközök körét az OEP a tb támogatás megállapítására irányuló hatósági eljárás során határozza meg. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a járási hivatal határozata alapján hatósági nyilvántartást vezet a közgyógyellátásra jogosultak jogosultságáról és gyógyszerkeretükről.

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
	23	25	17	11	8

Ápolási díj

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2012	29	0	29
2013	27	0	27
2014	28	0	0
2015	31	0	0
2016	29	0	0
2017	33	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alanyi jogcímen biztosított ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Szabályozó jogszabályok: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 40-44. §-ai, a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatás fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. tv. 16. § h) pontja, a 44/A. § (2) bekezdése.). Az ellátás pénzbeli, amely ellátás jövedelmi helyzetétől független. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi. Súlyosan fogyatékos személy az, akinek segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes vagy hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad vagy értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető vagy mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes és állandó ápolásra, gondozásra szorul. Tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel. A járási hivatal - kérelemre - kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki a jogszabályi feltételeknek megfelel. Fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítségével önállóan nem képes étkezni vagy tisztálkodni, vagy öltözködni vagy illemhelyet használni vagy lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni, feltéve, hogy esetében a fenti pontokban foglaltak közül

legalább három egyidejűleg fennáll. Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban lehetőség van fizioterápiás kezelések igénybevételére modern, szakszerű gépek berendezések segítségével, valamint gyógytornára és gyögmasszázsra, mely segíti a betegek teljes gyógyulását, hogy minél előbb visszanyerjék egészségüket, megszokott életminőségüket. 2012. március 1-jétől lehetőség van otthoni szakápolás igénylésére, mely háziorvosi elrendelés alapján történik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Szentlőrinc városában az iskolai, óvodai étkeztetés, valamint a szociális étkeztetés ellátását jogszabályi háttérnek megfelelő vállalkozó látja el, melynek kiválasztása közbeszerzési eljárás keretében történt. Az étel összetétele, minősége megfelel a hatályos jogszabályi követelményeknek. Figyelembe veszik az egészségügyi kritériumokat is, ugyanis lehetőség van diétás (pl. gyomor-bélkimélő, epekímélő, diabeteses, stb.) menü választására is.

Az általános iskolában működő konyhát az önkormányzat tartja fenn.

Jogszabály rögzíti az étrendtervezés szabályait, valamint az étkezésekkel kapcsolatos követelményeket is. Ilyen például, hogy egymást követő kétszer tíz ételmezési nap főétkezéseiben egy ételsor csak egy alkalommal fordulhat elő, vagy hogy állati eredetű fehérjeforrást minden főétkezésnek, bölcsoedei étkeztetés esetén az egyik kísétkezésnek is tartalmaznia kell.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat minden évben lehetőségeihez mérten támogatja a városban működő, sporttal és egyéb szabadidős programok szervezésével kapcsolatos szervezeteket. A sportpálya, a felújított Ifjúsági úti általános iskolában található sportcsarnok, illetve a 2015-ben átadott műfüves pálya lehetőséget biztosít a sportoláshoz a lakosság számára. A sportlétesítményeket elsősorban az adott iskolában tanulók testnevelés óra keretében vagy sportszakkörök keretében használják. Állami közreműködéssel épül fel a jövőben, várhatóan 2021. évben a szentlőrinci tanuszoda, amelynek megépülése minden szentlőrinci lakó érdekét szolgálja.

A Szentlőrinci Sportegyesület keretén belül működő szakosztályok: sakk, női kézilabda, labdarúgás. A városi sportpálya a Sportegyesületnek került átadásra működtetés céljából.

Az általános iskolai diákok körében kiemelkedő sporttevékenységet lát el az Ifjúság Úti Diáksport Egyesület, mely segíti a diákok jelentős versenyeken való megmérettetését. A város életében széleskörű programokat szervez a Harmónia Kulturális Nőegylet. Az ő közreműködésükkel lehetőség van tollaslabda, joga és tornaklub foglalkozásokon való részvételre. Természetesen képviselteti magát az idősebb korosztály is, ugyanis működik a Senior Labdarúgók Egyesülete is. 2011-től megrendezésre kerül a városi szépség- és egészségnap, melynek keretében egész napos sportprogramok várják a teljes lakosságot, szűrővizsgálatok, előadások színesítik a programot.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Az önkormányzat által fenntartott Szociális Szolgáltató Központ által ellátott **szociális alapfeladatok:**

- a) Idősek nappali ellátása (Idősek Klubja, demens személyek ellátása) – Szentlőrinc /maximálisan 20 fő számára/
- b) Szociális étkeztetés – Szentlőrinc, Kacsóta, Csonkamindszent településekre
- c) Házi segítségnyújtás
- d) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- e) Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat.

Szentlőrincen 1998 szeptemberétől, míg a térségi településeken 2006 januárjától működik a családsegítő- és gyermekjóléti Szolgálat. Létrehozására azért került sor, hogy a gyermekvédelmi problémák kezelésének első szintjét ne a gyámhatóság tevékenysége, hanem egy személyes szolgáltatás jelentse. Összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi, nevelési –oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel, szolgálatokkal-, szervezési szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A szolgáltató tevékenység egyik legfontosabb eleme, a prevenciós munka. A gyermekjóléti szolgáltatás, a családgondozás, az egyéni esetkezelés is prevenciónak minősül. Ha a gyermeknek aktív, hasznos elfoglaltságot tudunk kínálni szabadidejére, kisebb az esély arra, hogy „klienssé” - gondozottá váljon. A gyermekkel egy másfajta kapcsolat, együttműködés alakul ki, mint egy hagyományos családgondozás során. A nehéz gazdasági helyzet a munkahelyek számának folyamatos csökkenése, a munkanélküliség miatt sok család kerül nehéz anyagi helyzetbe. A kilátástalanság mellé számos mentális probléma is társul, melyek negatívan hatnak a családok életvezetésére, a szülő- gyermek kapcsolatra, a család összetartást erősítő, pihenést, regenerálódást segítő közös programok szervezésére. Krízishelyzet jelzése esetén azonnal felkeresik a családot, függetlenül az ügyfélfogadási rendtől.

Nappali ellátást a szentlőrinci lakosoknak, míg szociális étkeztetést Szentlőrinc, Kacsóta, Csonkamindszent lakosainak biztosít a szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ. Étkeztetés keretében biztosítja a napi 1x-i meleg ételt azoknak, akik ezt önmaguk számára nem tudják más módon biztosítani, történhet helyben étkezéssel, elvitellel vagy kiszállítással. Az intézmény vásárolja a szolgáltatást, de az egyik legfontosabb szempont az volt a cég kiválasztásánál, hogy diétás étrendet tudjon biztosítani. Intézményünk a kórházi diéták mintájára szinte az összes diétás lehetőséget fel tudja ajánlani, természetesen ennek preventív hatását az egészségügyi szakellátással együtt hangsúlyozzuk.

A nappali ellátásban azok a még aktívabb idősek vesznek részt, akik önálló életvitel fenntartásával otthonukban élnek, de társas kapcsolatok kialakítása, hivatalos ügyek intézése, esetleg higiéniás szükségleteik kielégítése érdekében bejárnak a klubba. Az intézményben rendszeresen tartanak egészségmegőrző előadásokat. Szűrővizsgálatokhoz való eljutást biztosítanak az intézményi orvoshoz és az Eszterházy Egészségközpontba: rendszeres érzékszervek (hallás, látás) továbbá vizelet, vércukor, vérnyomás, EKG, csontritkulás, tüdő, daganatok (pl. emlő-, méhnyak-, vastagbél-, végbél, bőr és prosztataszűrés stb.), pajzsmirigy, stb. vizsgálat, védőoltások. Szükség van a társas kapcsolati háló kiterjedtségének megőrzésére, továbbfejlesztésére az elmagányosodás csökkentése érdekében. Az egyedül maradó, társát elvesztő idősek lelki gondozására megfelelő programokat szervezünk. Hangsúlyt kell helyezni a depresszió megelőzése érdekében az időskorra való felkészülésre, az idősek aktivizálására. A demens nappali ellátás keretében azokon a családokon tudnak segíteni, akiknél e szolgáltatás nélkül 24 órás felügyeletet kellene a családnak biztosítani az idősnak. Az intézmény kérelmezte az Emberi Erőforrások Minisztériuma Esélyteremtési Főosztályán az önkéntes nyilvántartásba vételt, mellyel megteremtették a lehetőségét a településen élők számára, hogy hivatalosan leigazolt önkéntes tevékenység végezzenek. Az integrált intézményi léttel járó előnyöket az intézmény törekszik kihasználni.

A házi segítségnyújtás a gondozási szükségletfelmérést követően arra jogosultaknak van biztosítva, ami arra hivatott, hogy a még otthonában élő, de önálló életvitelre teljes egészében nem képest személynek fenn lehessen tartani a minőségi életet. Az intézmény több esetben térítésmentesen tud ideiglenesen gyógyászati segédeszközt biztosítani a települések lakóinak, így biztosítva azt, hogy amíg a saját eszközre vár, addig se okozzon gondot a hiánya.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás nem kötelező az önkormányzat számára, de az önkormányzat vállalta, hogy a szolgáltatást fenntartja. Sok esetben nyújt azonnali és akut életveszély elhárítást a gombnyomásra történő 20 percen belüli kiérkezés, de ellátottjaink (és hozzátartozóik) elmondása szerint már maga a lehetőség is egy biztonságérzetet ad, hisz tudják, hogy bármely vészhelyzet esetén segítségre számíthatnak. Az integrált intézmény bentlakásos időszotthoni szakellátást is nyújt a lakosságnak. Működési engedély szerinti férőhelyek száma 35 fő, mely maximális kihasználtsággal, és 30-40 fős várólistával működik. Bár az önkormányzatnak nem kötelező feladata a bentlakásos ellátás, a város vezetése úgy döntött, hogy a korábbi vállalását fenntartja és ezen szakfeladat fenntartásával továbbra is megpróbálja a jogosultakat a lakóhelyük közelében ellátni. Az intézményünk térítési díja országos viszonylatban is alacsony, így teszi lehetővé a fenntartó önkormányzat, hogy szerényebb jövedelmű időseknek is elérhetővé váljon a szolgáltatás. A szentlőrinci óvoda, iskola, zeneiskola, az alapfokú művészeti iskola diákjai rendszeres vendégek az intézményben, ami színesíti időseink mindennapjait, valamint javít- az amúgy elsekélyesedett-generációk közötti kapcsolatokon. Civil szervezetek gyakran adnak műsort, adományt, ilyenek pl. Harmónia Nőegylet, Gerdei Nyugdíjasklub, stb. A szociális szolgáltató központ együttműködés keretében fogad középiskolásokat, a számukra kötelezően előírt közösségi munka teljesítésére. Az itt töltött órák alkalmasak arra, hogy a fiatalok közelebb kerüljenek az idősekhez, és reményeink szerint ezek a fiatalok már nem „csak” az időskor bajait látják, hanem felismerik az ellátottakban rejlő tudást, és tapasztalatot. Nem egyszer fordult elő, hogy a gyerekek a szolgálat letelte után rendszeres látogatókká váltak. Több oktatási intézménnyel (egészségügyi/szociális) áll kapcsolatban az intézmény.

Az alábbi táblázatok a szolgáltatást igénybe vevők számát mutatják:

Szociális Szolgáltató Központ által ellátott szociális alapfeladatok
Szentlőrinci adatok 2012-2017. évek

Évek	Idősek nappali ellátása (fő)	Szociális étkeztést igénylők száma (fő)	Házi segítségnyújtást igénylők száma (fő)	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (fő)	Családsegítő szolgálatot igénybe vevők összes	Gyermekjóléti szolgálatot igénybe vevők összes
2012	12	56	10	14	482	967
2013	20	40	13	19	644	360
2014	21	35	13	19	608	399
2015	24	41	28	21	693	271
2016	23	22	24	22	385	286
2017						

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Szociális Szolgáltató Központ által ellátott szociális alapfeladatok
Szentlőrinci Járásra vonatkozó adatok:

Évek	Idősek nappali ellátása (fő)	Szociális étkeztést igénylők száma (fő)	Házi segítségnyújtást igénylők száma (fő)	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (fő)	Családsegítő szolgálatot igénybe vevők összes	Gyermekjóléti szolgálatot igénybe vevők összes
2012	12	56	102	63	1260	2133

2013	20	40	112	67	1036	1301
2014	21	35	121	67	1150	1207
2015	24	46	154	67	1252	1181
2016	23	30	108	67	654	1196

Forrás: Helyi adatgyűjtés

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Az önkormányzathoz nem érkezett arra vonatkozó bejelentés, hogy hátrányos megkülönböztetés vagy az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértése miatt eljárás indult volna intézményei ellen.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat szigorú szempontrendszer alapján támogatja a halmozottan hátrányos családokat, ugyanis évente több alkalommal oszt adományokat külsős segítségnyújtó szervezetek együttműködésével. Ezen akciók keretén belül tartós élelmiszerekhez, ruházathoz juthatnak ezek a családok.

A Szociális Szolgáltató Központ is alkalmaz kedvezményeket, lehetőségeihez mérten, a demens betegek részére nappali ellátás keretében ingyenes étkezést biztosít. Lehetőség van az ételek kiszállítására is, amennyiben koruk, egészségi állapotuk miatt nem tudják megoldani a szállítást vagy az ételért bejutást. Ehhez az önkormányzat munkaerőt biztosít a közmunkaprogram keretén belül.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

Szentlőrinc Város Önkormányzat fontosnak tartja a civil- és sport szervezetekkel való szoros együttműködést. Az önkormányzat az élsport és versenysport mellett támogatja a szabadidő sportot, a fogyatékosok sportját, valamint a diáksportot, esélyegyenlőséget biztosítva ezzel a város valamennyi állampolgárának. Anyagi lehetőségeitől függően az önkormányzat a sport mellett támogatja a civil szervezetek programjait és működését is, melyek fontos szerepet töltenek be a város életében, segítséget nyújtanak városi programok lebonyolításához.

Az önkormányzat a mindenkori éves költségvetésében saját forrásai terhére biztosít a civil szervezeteknek (egyesületeknek, alapítványoknak, kluboknak stb.) pénzbeli vagy természetbeni támogatást. A legismertebbek civil szervezetek, önszerveződő közösségek a következők:

- Harmónia Kulturális Nőegylet, évtizedes múlt a településen, jó kapcsolat a többi szervezetek kb. 20 fő aktív tagsága van. Rendszeresen részt vesznek az egészség napon, de minden évben egy tehetséges helyi fiatalhoz kapcsolódóan is rendeznek programot (kiállítás, zene stb.), sőt az időseknek karácsonyi műsorát is megrendezi, mindemellett a városi rendezvényeken is folyamatos a megjelenése,
- Szentlőrinci Sportegyesület- a térség utánpótlás központja a járásban, kiemelt feladatának tekinti a 300 utánpótlás korú gyermek tanítását a sportra, országos szinten is kiemelkedő eredményeket érnek el. Szakosztályai: labdarúgó, női kézilabda, sakk. Nemcsak a szentlőrinci gyerekek, hanem a járási kislavakban élő gyerekek sportolási lehetőségeit is próbálják megvalósítani.
- Szentlőrinci Nyugdíjas Klub- a szerveződés tevékeny, de a szervezet tagjai számának bővítése nehézséggel jár.
- Szentlőrinci Gazdakör-célja a tagok érdekeinek képviselete, önálló gazdálkodáshoz szükséges szakmai ismeretek fejlesztése, piacképes termékek előállításának segítése, termeltetés, termékértékesítés szervezése, gép- és eszkozellátás, valamint közös géphasználat előmozdítása, a föld termőerejének fokozása és a természetes környezet megóvása.
- Táncoló Cipellők Egyesület- célja a tanuló korú ifjúság fejlesztése a tánc útján, annak segítségével. Mindehhez nevelői, fejlesztői, szervezői (táncetek, közösségi rendezvények) segítségnyújtás és tevékenység végzése, rendszeresen fellépnek a városi rendezvényen.
- Brantner- Koncz Múzeumlékház Alapítvány- célja a gyűjteményének megóvása és múzeumjellegű működtetése.
- Zsibongó Alapítvány és Gyermekeink Mosolyáért Alapítvány- az óvodai intézmény alapítványai, az általános iskola alapítványa, játékok és eszközök beszerzésében is közreműködik.
- Ifjúság Úti Általános Iskola Szülők Egyesülete, Kodolányi Utcai Iskola Szülők Egyesülete – általános iskola alapítványai, feladatának tekinti a tanulók tanórán kívüli programjainak, iskolai versenyek, rendezvények anyagi szponzorálását, az udvari játékok felújítását, tárgyi eszközök beszerzését.
- Ifjúsági Úti Diák Sport Egyesület – sport- és szabadidős tevékenységek szervezése.
- Derby 72 Alapítvány- zeneiskola alapítványa.
- Máltai Szeretetszolgálat szentlőrinci csoportja - közreműködik adományok gyűjtésében és szétosztásában, jótékonyági programok lebonyolításában.
- Mozgáskorlátozottak Egyesületének Szentlőrinci csoportja- mozgáskorlátozottak érdekeit képviseli.
- Diabétesz Klub- cukorbeteg klubja, fontos feladata a prevencióra való felhívás
- Szentlőrinci Polgárőr Egyesület – 2016-ban alakult civil szervezet, aktív tagsággal rendelkezik, rendszeresen részt vesz az önkormányzat rendezvényein, segíti a város munkáját és mindennapjait
- Szentlőrinci Önkéntes Tűzoltó Egyesület – 2014-ben bejegyzett civil szervezet, amely évtizedes múltat tekint vissza. Folyamatos előrelépést mutat a munkája a tűzoltó tevékenységben, a Szigetvári Hivatásos Tűzoltósággal rendszeresen együttműködik.

Az egyházak közül a katolikus és a református van jelen a város életében, leginkább az idősebb korosztály kisebb csoportjai járnak templomba. A közösségi életben, annak formálásában az egyházi ünnepekre, ceremóniákra és a többségében idősebb, vallásos mag összetartására szorítkozik, amely tükrözi a történelmi egyházakra országos általánosságban jellemző viszonyokat. A nemzetiségek közül a német, horvát és roma is felvállal aktív, saját nemzetiségük és identitásuk megőrzése szempontjából fontos feladatot, leginkább a várossal jó együttműködésben, feladatalapú támogatással működő nemzetiségi önkormányzatukon keresztül.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Nincs konkrét adatunk arra vonatkozóan, hogy etnikai konfliktusok lennének.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A Máltai Szeretetszolgálat működtet egy szentlőrinci irodát, ami szervezi, segíti a rászorult családokhoz való adományok eljuttatását. Kétévente érkezik szállítmány Szentlőrinc egyik testvérvárosából, Urbachból. A kint működő Vöröskereszt juttatja el az összegyűjtött ruhaneműket a szentlőrinci rászorult családokhoz. A pakoláshoz, szortírozáshoz helyi szervezetek önkéntesei nyújtanak segítséget. A Máltai Szeretetszolgálat helyi csoportja szoros kapcsolatot tart fent a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálattal, évente több alkalommal is tartós élelmiszer és ruhacsomag kiutalásához nyújt segítséget.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2011-es népszámláskor a lakosság 3.27%-a vallotta magát romának.

A romák a legnagyobb transznacionális nemzetiség Európában, egyben az egyik legszegényebb közösség lévén gyakran kizáródnak az elsődleges munkaerőpiacról. A romák társadalmi-gazdasági kirekesztődése a gazdasági teljesítményt és a költségvetés egyenlegét nézve az egész társadalom számára hátrányt jelent. A munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, a tartós szegénység, a rossz egészségi állapot, a nem megfelelő lakhatási körülmények, alacsony gazdasági és társadalmi státuszuk együttesen és egymással kölcsönhatásban okozzák a többszörös (interszekcionális) társadalmi kirekesztettséget. A romák alacsony foglalkoztatottsága és a roma munkavállalók átlagosan alacsony keresetének közvetlen gazdasági hatása, hogy a gazdasági termelékenységet nemzeti szinten is visszafogja. Hatással van ugyanakkor a költségvetés alakulására is, mely hatás eredője a kiadási és a bevételi oldalon egyaránt megjelenik. Az alacsony foglalkoztatottság és az alacsony keresetek miatt magasabbak a romákat érintő nettó szociális biztonsági kiadások, mivel alapvető szükségleteik kielégítését szociális transferek és szolgáltatások révén kell megoldani, továbbá a kieső illetve alacsony jövedelmek miatt az adó-és társadalmi védelmi rendszereknek összességében is inkább haszonélvezői, mint befizetői lesznek. A felzárkózás politika célja, hogy csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya, csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái, csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek, javuljon a roma nők helyzete. A célok elérésében –a társadalmi problémák legfontosabb jellemzőit tekintve –az alábbi horizontálisan érvényesítendő célkitűzéseket tartjuk meghatározónak: tartósan munkanélküli aktív korúak munkaerő-piaci esélyeinek javítása; a gyermekek szegénységének csökkentése; a szocializációs és szociokulturális hátrányok leküzdése; a roma nők többszörös hátrányainak csökkentése; a hátrányos helyzetű területek lemaradásának csökkentése, a területi, lakhatási hátrányokból származó társadalmi hátrányok mérséklése.

Az EU 2020 stratégia megvalósítását szolgáló kohéziós politika Európai Bizottság által javasolt 8 beavatkozási területének 4 fő beavatkozási csoportja kapcsolatban áll a felzárkózással a foglalkoztatás elősegítése és a munkaerő-mobilitás támogatása, beruházás az oktatásba, szakképzésbe és az élethosszig tartó tanulásba, a társadalmi felzárkózás elősegítése és a szegénység elleni küzdelem, az intézményi kapacitások erősítése és hatékony közigazgatás.

Magyarország alapvető érdeke, hogy a saját fejlesztéspolitikájában kiemelt szerepet kapjon a szegénységben élők (kiemelten gyermekek, romák), valamint a hátrányos helyzetű térségek célzott, komplex módon kezelt felzárkózásának segítése. Ebben a különböző szakterületeken az uniós forrásokból induló fejlesztéseknek meghatározó szerepet kell vállalniuk. A cél komplex programokkal (képzés + munkatapasztalat) elősegíteni a munkaerő-piaci alkalmasság fejlesztését: célcsoport-és egyén-specifikus aktív munkaerő-piaci módszerek alkalmazása, a célcsoport foglalkoztatásának támogatása, elősegíteni a helyi piaci igényekhez igazodó

önfenntartó (atipikus) foglalkoztatási lehetőségek fejlesztését, vidéken elsősorban a mezőgazdaság területén.

A 2011-ben végzett népszámlálás adatai szerint 316 ezren vallották magukat romának. Ez – részben köszönhetően az identitásra vonatkozó kérdések módszertani fejlesztésének, illetve az identitás vállalását erősítő kampányoknak–jóval több, s közelebb áll a tényleges helyzethez, mint a 2001-es népszámlálás 206 ezres adata. A reprezentatív cigányvizsgálatok eredményei alapján a kutatók 1971-ben 320 ezer fő körülire, 1993-ban 468 ezer körülire, 2003-ban pedig mintegy 570 ezerre becsülték a romák számát. Ez az ország teljes népességéhez viszonyítva közel 5,5 százalékos arányt jelentett. Kutatói becslések a romák számát 2010-es évekre 650–750 ezer közé teszik. Egy helyütt a kutatók –összegző szándékkal, a szélső értékeket kijelölendő –úgy fogalmaznak, hogy: „a roma népesség biztosan nem haladja meg az egymillió főt, és bizonyosan nagyobb, mint 700 ezer”. A cigányság életkori összetétele lényegesen fiatalabb népességet mutat, mint a nem roma népességé. A romák között a 0-14 évesek aránya 34,5%, míg a nem roma népességben belül ez az arány 16,3%. Az életkor előrehaladtával az arányok megfordulnak, ennek okai között meghatározó szerepet játszik a roma népesség rossz egészségi állapota.

A roma népesség foglalkoztatási rátája az utóbbi évek kutatásainak egybehangzó tanúsága szerint alig éri el a 20%-ot. A roma nők–a legfrissebb népszámlálási adatok szerint is –alig 12%-os foglalkoztatási aránya különösen aggasztó. Ehhez kapcsolódik a rossz egészségi állapot (a romák átlagosan 10 évvel korábban halnak meg, mint a nem romák), az alacsony iskolázottság (alig 5 százalékuk érettségizett), valamint a telepszerű, komfort nélküli lakókörnyezet.⁶ A romák foglalkoztatottságának legutóbbi időkben tapasztalható szerkezete egyszerre tükrözi a népesség munkaerő-piacihátrányos helyzetét és a beavatkozások fő irányát, illetve lehetőségeit, a közfoglalkoztatás meghatározó szerepét a népesség megélhetésében. A közfoglalkoztatás a roma népesség területi eloszlásából fakadóan is elsősorban a községekben javította a foglalkoztatási mutatókat. Ugyanakkor több elemzés rámutat, hogy tartós munkaerő-piacihátásokat a képzettség növelésével lehet elérni. Erre utalnak a 2013-as nagymintás roma vizsgálat tapasztalatai is: Amíg a szakmunkásoknak 3,9-szer, addig az érettségizetteknek 4,1-szer nagyobb esélye van arra, hogy dolgozzanak, mint a legfeljebb nyolc általánost végzetteknek. Ugyanígy a városokban élőknek 1,2-szer nagyobb esélye van a tartós foglalkoztatottságra, mint a községbelieknek. Változást jelent továbbá az összes foglalkoztatottat vizsgáló modellhez képest a tartós foglalkoztatást vizsgáló modellnél az, hogy az iskolai végzettségnek és a településtípusnak erősebb hatása van.

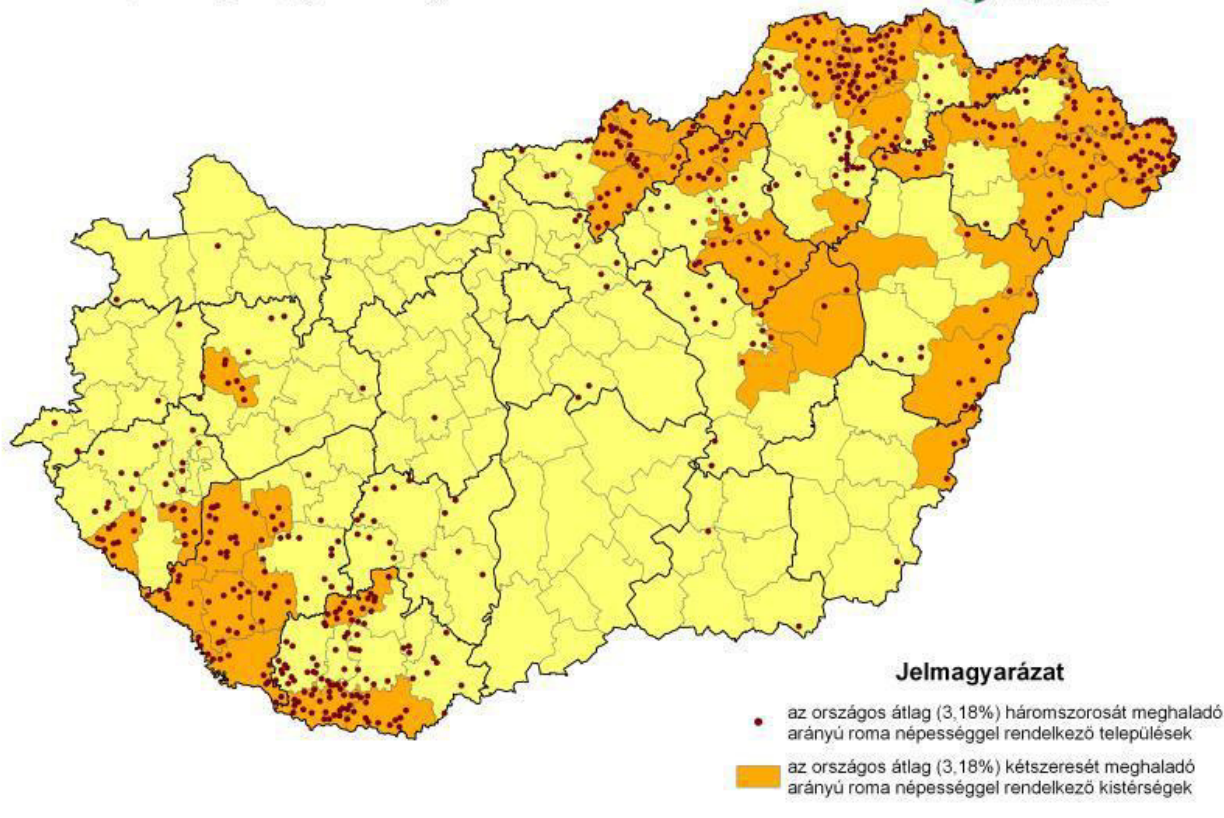
A nemzetiségi önkormányzat működésének személyi- és tárgyi feltételeit a települési önkormányzat biztosítja (irodahelyiség adása, adminisztratív feladatok ellátása).

A roma nemzetiségi önkormányzat minden évben tervet készít, amiben megfogalmazza a megvalósítani kívánt programokat, célokat, pályázati lehetőségeket. A szakszerű működés érdekében együttműködési megállapodás keretében lettek rögzítve a lényeges momentumok.⁷

⁶ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 25. oldal.

⁷ Forrás: Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia

Roma népesség Magyarországon

Forrás: KSH, népszámlálási adatok, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció tervezet, 86. o. http://www.nth.gov.hu/orszagos_fejlesztési_es_teruletfejlesztési_koncepcio

Nemzetiségek Szentlőrincen

Nemzetiség	2001-es népszámlálási adatok		2011-es népszámlálási adatok	
roma (cigány)	1,51%	109 fő	3,27%	218 fő
horvát	0,67%	48 fő	1,13%	75 fő
német	1,47%	106 fő	3,95%	263 fő

Szentlőrinc nemzetiségi összetételét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a magyar nemzetiség után 2001-ben a második helyet a cigány (roma), addig 2011-ben már a német nemzetiség foglalja el. A harmadik helyen mindjárt időszakban a horvát népesség áll.

Az 1971-es romakutatás alapján a munkaképes roma férfiak 85%-a volt aktív kereső. Ez az arány jóval alacsonyabb (30%) volt a roma nők körében. Azonban a nők foglalkoztatása is a 70-es évek folyamán folyamatosan bővült, az évtized végére elérte az 50%-ot. A rendszerváltás után viszont a roma nők is a roma férfiakhoz hasonló arányban veszítették el a munkahelyüket, így jelenleg is jóval alacsonyabb körükben a foglalkoztatottak aránya, mint a férfiak között. A nők körében különösen nagy a roma és az országos foglalkoztatottság közötti különbség. Az össznépességben a nők foglalkoztatottságának az aránya a roma nőkéhez képest 2,6-szor nagyobb, valamint a roma nőket saját népességükön belül is hátrány éri, fele akkora az esélyük a foglalkoztatottságra, mint a roma férfiaknak. Azok, akik a családalapítás miatt lemondanak továbbtanulási szándékukról, akár egész életükre elvesztik annak az esélyét, hogy valaha stabil munkahelyük

legyen. A családalapítás és a munkaerő-piaci esélyek konfliktusával fiatalabb korban (kevesebb tapasztalat birtokában) szembesülnek a romák. Másrészt családjuk és szomszédjaik véleménye alapján különösen erősek lehetnek azok a megfontolások, amelyek következtében a roma fiatalok egy jó része esetleg jelentősen alulbecsli az iskolázottság munkaerő-piaci hozadékát. Ezért inkább nagyobb hangsúlyt fektethetnek a gyermekvállaláson keresztül történő státuszemelkedésre, ami persze tovább csökkenti az esélyét bármilyen jövőbeni integrációs folyamatnak.⁸

A roma népesség és a hátrányos helyzetű területek lakossága, mely túlnyomórészt falusias környezetben él, a rendszerváltozást követően nem vehetett részt a mezőgazdaságban végezhető, nagy volumenű élőmunkát igénylő foglalkoztatásban, mert a mezőgazdaságban eddig a gépesített nagyüzemi termelésre helyeződött a hangsúly. Az ország kiváló mezőgazdasági adottságai ellenére eddig nem volt kitűzött cél a falusi lakosság részére az élelmiszer-önellátás, a helyi termelés és a helyi fogyasztás összekapcsolása (pl. a közétkeztetésben). Emiatt komoly élőmunka-igényes foglalkoztatási lehetőségtől esett el a lakosság, miközben ez még a hátrányos helyzetű falusi környezetben is munkát biztosíthatott volna.

Az alacsony foglalkoztatottság problémájára elemi megoldást kínálnak a közmunka programok, ugyanakkor ezek mellett továbbra is szükségesek a hosszú távú megoldások. A foglalkoztatási szint tartós javítását a foglalkoztatási programok önállóan nem képesek biztosítani: új, versenyipiaci, fenntartható munkahelyekre van szükség, ehhez pedig „csak és kizárólag a vállalkozókon keresztül vezet az út”.

Hangsúlyt kell helyezni a munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztésére. Ennek keretében olyan személyre szabott közvetítést, szolgáltatásokat, tanácsadást és egyéb támogatásokat kell nyújtania a roma munkanélkülieknek is, amelyek a munkaerő-piacra való be- illetve visszalépést és bennmaradást hatékonyan segítik. Fontos, hogy a roma emberek programokba történő bevonása a roma emberek lakosságon belüli arányának megfelelően történjen. A foglalkoztatási szempontból különösen hátrányos helyzetű romák felzárkózásának segítése érdekében szükséges a közszolgáltatási hiányszakmákban való foglalkoztatásukra történő felkészítésük támogatott képzéssel, egyénre szabott segítséssel, mentorálással és támogatott foglalkoztatással.⁹

A szociális földprogram, mint aktív szociálpolitikai eszköz kiemelten fontos a vidéki környezetben, a tartósan rászorulóknak, közte jelentős arányban roma háztartások számára. Jelentős mértékben tud hozzájárulni az önellátáshoz, megélhetéshez, továbbá a munkakultúra elterjesztésével és a résztvevők aktiválásával elősegíti a munkaerőpiacra való belépést. A szociális szövetkezetek egyszerre jelenhetnek közösségfejlesztést és gazdaság-, vállalkozásfejlesztést, mert ennek keretében megtanítják a résztvevőket a szövetkezeti munkára, végigkísérik az alakulási és a működési folyamatot, közösségi keretben beindítják a gazdasági tevékenységet. A szociális gazdaság eszközein keresztül kiemelt figyelmet kell fordítani a nehezen elhelyezkedő, hátrányos helyzetű roma emberek szakmai tudásának fejlesztésére és folyamatos tanácsadást, valamint egyénre szabott szociális és mentális segítséget kell nyújtani számukra.

A Szentlőrinci Roma Nemzetiségi Önkormányzat 1998 óta tevékenykedik Szentlőrinc városában. Külön irodahelyiséggel rendelkezik, amelyben megtalálhatók a működéséhez fontos eszközök (internet, számítógép, nyomtató, irodai kellékek).

Minden évben megrendezésre kerül a hagyományos nőnap műsor, ahol a kultúra, a romaság megőrzése a cél. Legnagyobb ünnepük a Roma Nap, ahol más nemzetiségek is megjelennek, megmutathatják szokásaikat, hagyományaikat, táncaikat. Minden évben szerveznek zárándokutakat, ami segíti őket hitük, identitásuk megőrzésében, gyakorlásában. Igyekeznek olyan zárándokhelyeket felkeresni, ahol a misét roma nyelven adják elő. Lehetőségeikhez mérten füzetsomagok eljuttatásával segítik a rászoruló gyerekeket. A hátrányos helyzetű lakosság számára lehetőségeikhez mérten, ruha adományt juttatnak, melyet a Baranya Megyei Máltai Szeretet Szolgálat felajánlásának köszönhetünk. Negyedévente száraz és tartós élelmiszert tudunk szét osztani a városban élő roma és nem roma hátrányos helyzetű lakosok között, ami segélyszervezetekkel megkötött együttműködési megállapodásnak köszönhető. A roma nemzetiségi önkormányzat jó kapcsolatot ápol a helyi intézményekkel iskolákkal óvodákkal. Évente a karácsonyi rendezvény keretében élelmiszer

⁸ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 28. oldal.

⁹ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 90. oldal

csomagot osztanak szét mintegy 150 hátrányos helyzetű család részére. Számos sikeres pályázatot valósítottak meg.

A nemzetiségek közül a német, horvát és roma is felvállal aktív, saját identitásuk megőrzése szempontjából fontos feladatot, leginkább a várossal jó együttműködésben, feladatalapú támogatással működő nemzetiségi önkormányzatokon keresztül.

- Német Önkormányzat: A település eredendően nem sváb, de a szomszéd falvakból betelepültek próbálják megőrizni, továbbadni kultúrájukat (német nemzetiségi nyelvet oktat a helyi iskola.)
- Horvát Önkormányzat: Az intézmény próbál egyre erőteljesebben nyitni az anyaországa felé, de emellett nemzetiségi kultúrájának és hagyományának megőrzését minden évben egy nagyobb határon túli vendégekkel, fellépőkkel színesített rendezvénnyel segíti.¹⁰

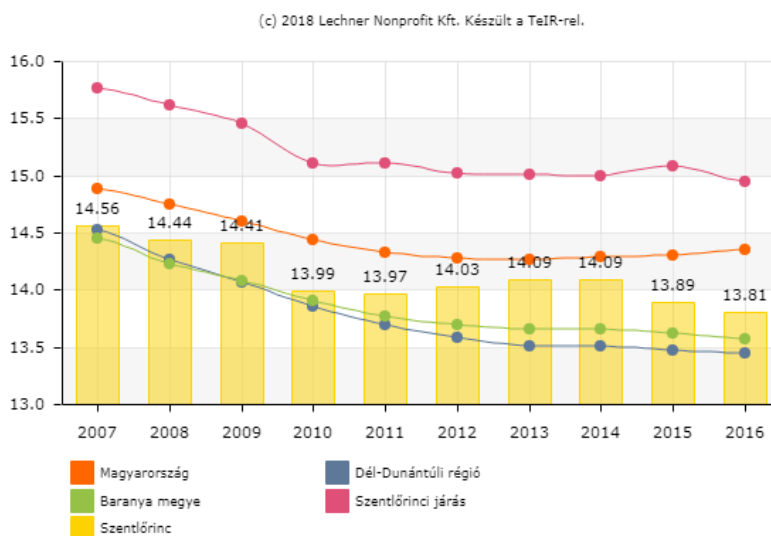
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Magas a településen a munkanélküliek között a tartósan munkanélküli.	Minél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatási programokba, végső cél visszairányításuk a munka világába.
A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkező személyek száma	Az önkormányzat a közfoglalkoztatottak számára képzést biztosít a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által indított képzéseken.
Etnikai konfliktusok és a társadalmi előítéletek kezelése, megelőzése	- Az önkormányzat a rendelkezésre álló pályázati források egy részét a társadalmi előítéletek csökkentését célzó rendezvények szervezésére fordítja.

¹⁰ Ld. ITS- I. kötet- 39. oldal.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

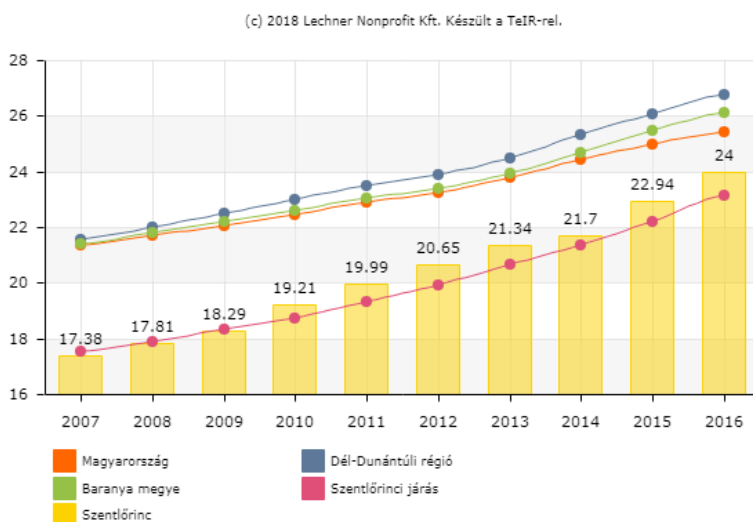
Állandó népességben belül a 0 – 14 évesek aránya

Forrás: TeIR

A diagramon jól látható, hogy mind országos, mind települési szinten csökken a 0-14 éves korosztály százalékos aránya az összes lakosságszámhoz mérten. Ez a születések számának csökkenő tendenciájára vezethető vissza.

A 60 éves feletti korosztály bővül a társadalom egészéhez mérten. Az arány 2016-ban az egész lakossághoz mérten 24 % mértékű volt, amely előregedő társadalmat mutat.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Település	összes lakos	0-2	3-5	6-13	14-17	0-17	18-59	60-X
	január 1-jei adatok							
		éves						
Szentlőrinc-2013.	6819	172	196	521	285	1174	4237	1408
Szentlőrinc-2014.	6791	176	199	519	252	1146	4196	1449
Szentlőrinc-2015.	6 748	195	183	513	248	1 139	4 145	1 464

Forrás: TeiR

Nemzetközi szabályozás a gyermeki jogok területén:

A gyermekek joga elválaszthatatlan az emberi jogoktól, így e jogok mai tartalmát meghatározó nemzetközi dokumentumok sorában elsőként kell említeni az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, valamint az 1952-ben megalkotott Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányát. Alapvetően meghatározó a gyermekjogok terén az Egyesült Nemzetek Szervezetének a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezménye (Gyermekek Jogi Egyezmény), amelyet az 1991. évi LXIV. törvénnyel Magyarország is kihirdetett. (ld. a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről). Országunk ezzel valamennyi fent felsorolt dokumentumhoz csatlakozott. Az Egyezmény 6. cikke tartalmazza, hogy az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pontja).

Védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 68. § (1) bek.) A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá: a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiataalkorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiataalkorút. (Gyvt. 68. § (2) bek.) A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz, így különösen:

- kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, az Nktv. hatálya alá tartozó iskolaotthonos nevelést-oktatást, illetve kollégiumi ellátást,
- kötelezi a szülőt, hogy gyermekével keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy szervezetet,
- kötelezi a szülőt arra, hogy gyermeke vegye igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat,

d) kezdeményezi a házi orvosnál - súlyos veszélyeztetettség esetén bármely orvosnál - a betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát,

e) intézkedik - az illetékes szervek bevonásával a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről,

f) magatartási szabályokat állapít meg a gyermek számára a kifogásolt magatartás megszüntetése érdekében,

g) figyelmezteti a szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, és felszólítja annak megváltoztatására, figyelmezteti továbbá a szülőt a Gyvt. 68. § (5) bekezdés szerinti jogkövetkezményre,

h) kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. (Gyvt. 68. § (3) bek.)

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek. (Gyvt. 67/A. § (1) bek.)

Védelembe vett gyerekek száma	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
	23	25	17	11	8

Halmazottan hátrányos helyzetű:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. (Gyvt. 67/A. § (2) bek.)

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmazottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (Nek. tv. 2011. évi CXCV. tv. – 4. § 25. pont).

2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról fogyatékosági és műveltségi területenként

részletesen meghatározza a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésének céljait, módszereit, az egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit, a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit, a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése koragyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi integrációjának elősegítése érdekében. Az iskolai végzettségéről szóló nyilatkozat megtétele önkéntes alapon történik. A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra (egy évre) – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek (fiatal felnőtt) hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A veszélyeztetett kiskorúak száma 2010-től folyamatosan csökken. A védelembe vétel a tankötelezettség megszűnése, magatartási problémák, deviáns viselkedés, valamint szülői elhanyagolás miatt következtek be.

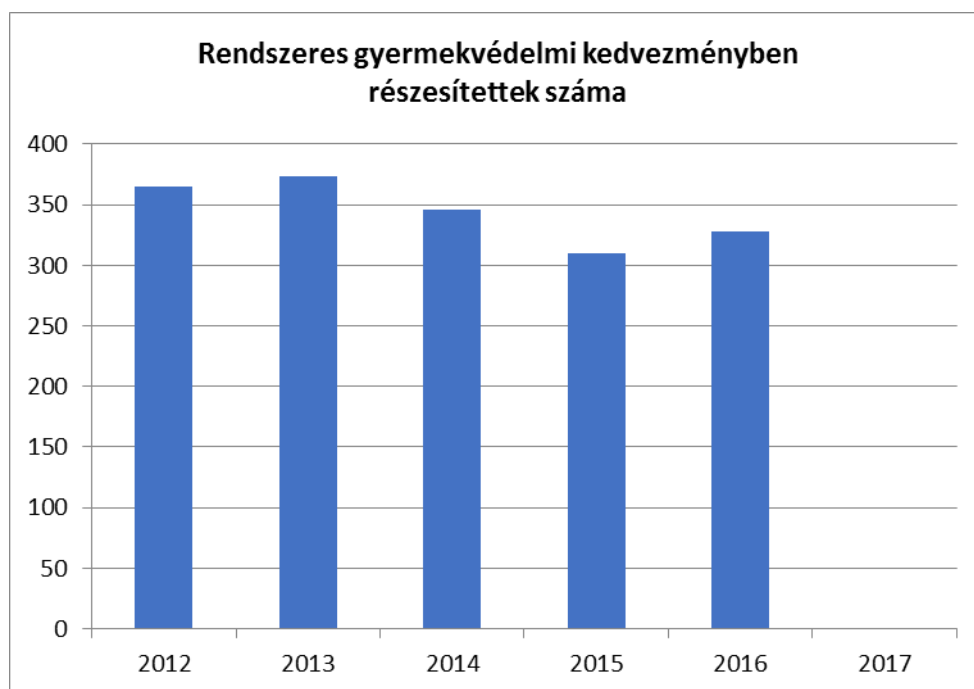
Amennyiben a veszélyeztetettséget nem tudják családgondozással megszüntetni, úgy lehetőségük van javaslatot tenni más gyermekvédelmi intézkedésre, ami a gyermekek családból való kiemelését eredményezi (családba fogadás, ideiglenes elhelyezés, nevelésbe vétel, tartós nevelés, örökbefogadás).

2014-ben a családsegítő szolgálat ügyfelei száma (alapszolg. terén) 42 fő volt Szentlőrincen, ügyfelekkel való kapcsolatuk a forg. napló alapján 351 fő. A gyermekjóléti szolgálat potenciális ügyfélköre 2014-ben (0-éves korosztály) 1146 fő volt, ebből alapellátásban gondozottak száma: 25 fő, 17 család, védelembe vettek száma: 14 fő, 9 család, ideiglenesen elhelyezettek száma 1 fő, 1 család, családba fogadott 14 fő, 12 család, nevelésbe vettek száma 13 fő, 7 család, eseti ellátásban részesült 14 fő, 13 család.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt. 151. § (5) és (5a) bekezdésében meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak, a Gyvt. törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. (Gyvt. – 1997. évi XXXI. tv. 19-20/B. §). A jegyző, mint gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket. Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában. (2015-ben ez esetenként 5800,-Ft).

Szentlőrincen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2013-tól enyhe csökkenést mutat, majd 2016-ban mérsékelten emelkedett.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma (fő)

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	365
2013	373
2014	346
2015	310
2016	328
2017	175

Forrás: TeIR, szociális osztály adatai

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény a szociális ellátórendszer átalakításával megszűnt.

Az ingyenes étkezésnél a gyermekek/tanuló megoszlása jogosultsági alapon a következő:

Óvoda esetében

- egészségi vagy családi állapot alapján, jövedelemtől függetlenül (beteg, fogyatékos, nagycsaládos), ingyen étkezhet
- jövedelmi alapon (három kategória van, az egyik szociálisan rászoruló (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül- eddig is ezután is ingyen étkezhet),
- a másik nem minősül szociálisan rászorulóknak (a család 1 főre eső havi nettó jövedelme a minimálbér 130%-át nem haladja meg: 2015. szeptember 1-jétől ingyenesen étkezhet) vagy a család 1 főre jutó jövedelme a minimálbér 130%-át meghaladja, eddig és ezután is fizetnie kell az étkezésért).

Általános iskola esetében

Ingyenes étkeztetésre jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy nevelésbe vett tanuló. Ingyenesen étkezhet a tartósan beteg illetve a három vagy többgyerekes családban élő tanuló.

Ingyenes tankönyv szabályai:

A 2013/2014-es tanévtől kezdve megváltoztak az ingyenes tankönyv használatának feltételei. A köznevelési törvény 46 § (5) bekezdése rendelkezik azok köréről, akik térítés nélkül juthatnak tankönyvekhez. A 2015/2016-os tanévben a térítésmentes tankönyvellátás kiterjed a 1.2.3. évfolyamra, a nemzetiségi valamint a gyógypedagógiai nevelésben oktatásban részesülőkre. Továbbra is biztosítja rászorultsági alapon az ingyenes tankönyvellátást a többi évfolyamon.

A nappali rendszerű oktatásban részvevő tanuló számára a köznevelési törvény szerint ingyenes tankönyvet köteles biztosítani az iskola, ha a tanuló: nevelésbe vett, tartósan beteg vagy a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd-fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd vagy három vagy több kiskorú, vagy eltartott gyermeket nevelő családban él, vagy nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül és az erre jogosító – érvényes – igazolást az igénylés mellé csatolta.

Óvodáztatási támogatás szabályai:

2015. szeptember 1-jétől az óvodáztatási támogatás megállapítására nincs lehetőség.

A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát - kérelmére - annak a szülőnek vagy családba fogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke

- tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző megállapította, és
- legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül rendszeresen jár óvodába.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

Az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy a családbafogadó gyám legfeljebb annak az óvodai nevelési évnél kezdheti el, amely évben a gyermek az ötödik életévét betölti.

Óvodai juttatások

év	óvodába beíratott gyermekek száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda
2012	233	27	27
2013	236	22	70
2014	216	15	63
2015	208	14	70
2016	217	-	88
2017	225	-	90

Forrás: helyi adatgyűjtés

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

2016. január 1-jétől a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozása alapján a települési önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatként biztosítják a szünidei gyermekétkeztetést, melynek keretében a szülő kérelmére a települési önkormányzat napi egyszer meleg ételt kell biztosítani valamennyi, a tanév rendjéről szóló EMMI rendeletben meghatározott iskolai szünidő, valamint az óvoda és bölcsőde ezen időszakoknak megfelelő zárva tartása időtartamára eső munkanapokon a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (5 hónapos kortól 18 éves korig) részére, ideértve azokat a gyerekeket is, akik nem rendelkeznek intézményi jogviszonnal.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére.

Szentlőrincen a helyi nyilvántartások szerint nincs adat a magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekekről.

4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga

van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17. § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Magyarország jövőbeni gazdasági, társadalmi és politikai fejlődése azon múlik, hogy a most felnövekvő gyermekek felnőttként mennyire lesznek boldogok, egészségesek, jól képzettek, mennyire érzik magukat biztonságban, mennyire lesz erős az önbizalmuk, önbecsülésük. A növekvő időszedés világosan mutatja, hogy maximalizálni szükséges a jövőbeli humán erőforrásokat, vagyis maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni. A hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítása, a szegénység átörökítésének megakadályozása kulcskérdése a társadalmi felzárkózásnak.¹¹

A 18 éven aluliak száma 2011. január 1-jén 1.797.955 volt, arányuk az össznépességben belül 18,0%. A születések száma a 80-as évek közepe óta folyamatosan csökken, noha 2012-ben enyhe emelkedés figyelhető meg: 2010-ben 90.335, 2011-ben 88.049, 2012-ben 90.269 gyermek született. 2010-ben 24 ezer gyermeket vettek védelembe. Évek óta nem csökken a súlyos veszélyeztetettségük miatt a gyermekvédelmi szakellátásba bekerülő, illetve ott nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonban elhelyezett gyermekek száma. 2010-ben ez a szám 17.792 volt. A 12–14 éves, illetve ennél magasabb életkorú gyermekek bekerülésének okai között nagyrészt iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok állnak, amelyeknek a kezelését nagyban hátráltatják a gyermek-és serdülő pszichiátriai ellátás súlyos hiányosságai. Nem csökken a –komoly állami költségráfordítást igénylő –szakellátásban eltöltött időtartam sem, kevés gyermeket sikerül visszagondozni a családjába. Ebben egyaránt közrejátszik a családoknak a gyermekekre nézve súlyosan veszélyeztető állapota, a szülők munkanélkülisége, jövedelemnélkülisége, illetve a gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátórendszer kapacitáshiánya.

A gyermekjóléti szolgáltatás egy speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermekek érdekeit. A szabadidő szervezés a szociális munkában lehetőséget ad arra, hogy ne csak a „veszélyeztetett” gondozott gyermekekkel foglalkozunk, hanem a felügyelet hiánya és a „szabadidő hasznos” eltöltésének szempontjából hátrányos helyzetű gyermekekkel is.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a

¹¹ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 31-32. oldal.

gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozó jogszabályi kereteit a Gyvt. adja.

Szentlőrincen a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatot az önkormányzat tartja fenn. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

A szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődést biztosító korai fejlesztésben és gondozásban vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető. Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Szentlőrincen jelenleg 3 védőnő látja el a három körzetet, melyek utcák szerint kerültek meghatározásra. A szentlőrinczi védőnők ellátási területéhez tartozik ezen felül a csonkamindszenti és kacsótai gyermekek ellátása is. Jelenleg a szentlőrincii Eszterházy Egészségközpontban tartják a tanácsadásokat, ahol a többi szolgáltatás is elérhető közelségben van.

Az iskola védőnői feladatokat egy védőnő látja el, aki helyileg az iskola épületében kialakított orvosi szobában rendel.

A védőnők folyamatosan tartanak felkészítő tanfolyamokat, orvosi előadásokat, programokat (pl. anyatejes ünnepek). A védőnők fontos szerepet töltenek be a nő,- anya, csecsemő, valamint a gyermek-ifjúság és családvédelemben. A védőnő az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez. A védőnő a várandós kismamáknak tájékoztatást nyújt a szűrővizsgálatokról, az egészséges táplálkozásról, a terhességről, az igénybe vehető ellátásokról. A terhesség ideje alatt havonta egy alkalommal látogatja meg a kismamát az otthonában. A gyermek születése után figyelemmel kíséri a baba fejlődését. Segít megszervezni a kötelező védőoltásokat, továbbá mindennel kapcsolatban felvilágosítást nyújt, mely a gyermek egészségével és fejlődésével kapcsolatos.

**Védőnői álláshelyek valamint, az egy védőnőre jutó gyermekek számának alakulása
(2012-2017.)**

év	védőnői álláshelyek száma
2012	3
2013	3
2014	3
2015	3
2016	3
2017	3

Forrás: Védőnői adatszolgáltatás

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Szentlőrinc városában önkormányzati rendelet határozza meg a házi gyermekorvosi, fogorvosi, házi orvosi körzeteket utcák szerint. Két gyermekorvos látja el a feladatokat, betöltetlen praxis nincs. Szakrendelés az új Eszterházy Egészségközpontban érhető el, az intézmény honlapján megtalálható rendelési időben.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 7 év alatti gyermekek számára külön intézményi ellátás nem áll rendelkezésre, viszont az óvodai nevelés keretében biztosított az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vétele. E célt szolgálja a mozgásos tevékenységbe beépített preventív lábtorna, amely a tartás és lábstatikai rendellenességeket megelőzi és korigálja. Az intézményben sómadrin klímaoldatot alkalmaznak, mely 6 féle ásványi anyagot tartalmaz. A klímaoldat rendkívül hatékony mindenféle asztmás és allergiás megbetegedés, influenza, idült légcsőhurut esetén, valamint megelőzőként immunrendszerük stimulálására, melynek hatására a gyerekek lényegesen ellenállóbbak lesznek.

d) gyermekjóléti alapellátás

Szentlőrincen a gyermekjóléti alapellátást az önkormányzat által fenntartott szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ gyermekjóléti szolgálata látja el 2 fő felsőfokú szakirányú végzettségű családgondozó segítségével. A gyermekjóléti szolgáltatás nem csak a veszélyeztetett gyermekekre irányul, hanem minden családra a támogató szolgáltatások igénybevétele révén, illetve kockázati csoportokra a prevenció keretében.

Gyermekjóléti alapellátások:

- a) rendszeres pénzügyi támogatás
- b) rendkívüli pénzügyi támogatás
- c) kiegészítő pénzügyi támogatás

- d) gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése
- e) otthonteremtési támogatás.

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások:

- a) gyermekjóléti szolgáltatás (tájékoztatás, tanácsadás, várandós anyák támogatása, szabadidős programok szervezése, veszélyeztetettség feltárása, családgondozás)
- b) gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet)
- c) átmeneti gondozási formák (helyettes szülő, családok átmeneti otthona, gyermekek átmeneti otthona).

Hatósági intézkedések:

- a) átmeneti és tartós nevelésbe vétel
- b) védelembe vétel
- c) családba fogadás
- d) ideiglenes hatályú elhelyezés
- e) utógondozás
- f) kiskorú nevelési felügyeletének elrendelése
- g) bűnelkövető fiatalok intézeti ellátása és pártfogó felügyelete.

Gyermekjóléti szakellátások

- a) otthont nyújtó ellátás (nevelőszülő, gyermekotthon, speciális otthon, csecsemőotthon)
- b) területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

Gyermekvédelmi intézmények

- a) szolgáltatást nyújtó intézmények (gyermekjóléti szolgálat, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, napközbeni ellátást nyújtó intézmények, átmeneti gondozást nyújtó intézmények).
- b) hatósági jog- és feladatkörrel rendelkező szervek (önkormányzat, jegyző, járási hivatal).

A **bölcsőde** a családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan gyermekek nappali felügyeletét, szakszerű gondozását – nevelését biztosító intézmény. Gyermekek napközbeni ellátása keretében gyermekjóléti ellátást biztosít a bölcsődei ellátás, ami a Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde intézményben valósul meg. Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám 10 fő (1 csoport).

e) gyermekvédelem

Gyermekvédelmi hatósági feladatok hatáskör címzettje a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatalának vezetője, a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője, valamint a jogszabályban meghatározott szervek vezetői. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény (1997. évi XXXI. törvény) tartalmazza a gyermekvédelem funkcióit, fontosabb előírásait, szervezetrendszerét, működését.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetek felismerésében nagy segítséget nyújtanak a jelzőrendszeri együttműködések, az alap- és szakellátás intézményeivel egyre jobban kiépültek. A jelzőrendszeri tagok szorosan együttműködve segítik a család- és gyermekjóléti szolgálat munkáját, mivel csak együtt képviselhetik a gyermekek elsődleges érdekeit. A sikeres együttműködés érdekében szoros együttműködés van érvényben a:

- helyi és járási települések önkormányzataival,
- település oktatási-nevelési intézményeivel,

- házi orvosokkal,
- védőnőkkel.

Krízishelyzet esetén az alábbi intézményeknél kérhető segítség Baranya megye területén:

- Családok Átmeneti Otthona Pécs,
- Komlói Szociális Kht. Kistérségi Családok Átmeneti Otthona,
- Családok Átmeneti Otthona, Máriakéménd,
- Ifjúságért Egyesület Családok Átmeneti Otthona,
- Ifjúságért Egyesület Anya-Gyermek Otthona,
- Vadvirág Családok Átmeneti Otthona,
- Családok Átmeneti Otthona, Bóly.

A Családok Átmeneti Otthona biztosítja a szülő számára a gyermekével történő együttes lakhatást, otthonszerű elhelyezés formájában. Segítséget nyújt az anyának gyermeke ellátásához, rendezésében, közreműködik a család helyzetének. Krízishelyzetbe került várandós anyát is tudnak fogadni.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat civil és egyéb szervezetek bevonásával évente több alkalommal szervez és vesz részt sport programokon, melyek az egészséges életmódot, sportot helyezik előtérbe. Az iskolások részére táborozási lehetőséget biztosít az önkormányzat az orfíui kulcsos házakban, aminek felújítására nagy hangsúlyt fektetnek. A település gyermekei az egészségfejlesztési, sport- és szabadidős, valamint szünidős tevékenységhez elsősorban az óvodában és az általános iskolában jutnak hozzá. A tornaterem, a sportpálya, a műfüves pályateret biztosít mindenki részére. Az általános iskolában az Ifjúság Úti Diáksport Egyesület lát el sport- és szabadidős feladatokat. A település sportlétesítményei között megtalálható az Ifjúság úti sportcsarnok, a Kodolányi úti tornaterem, a Szentlőrinci Sportegyesület által működtetett sportpálya, műfüves pálya. Magánkézben működik a fitness terem, amely számos szolgáltatást nyújt pl. fallabda pálya). A város lakói részéről igény lenne egy tanuszoda megépítésére, amely tekintetben állami segítséget kapott a város, és várhatóan 2021-ben megnyithatja kapuit az új intézmény.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Hatályba lépett 2015. szeptember 1-jével a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról szóló 2015. évi LXIII. törvény. A jogszabály meghatározza azon gyermekek körét, akiknél a gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át, illetve 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 151. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett:

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: ingyenes étkezés)

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékkal csökkentett összegének 130%-át, vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben helyeztek el;

d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.”

A Gyvt. 151. §-a a következő (5a) és (5b) bekezdéssel egészült ki:

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: kedvezményes étkezés)

a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (5) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes étkezésben;

c) az (5) bekezdés b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után, feltéve, hogy az (5) bekezdés b)–d) pontja alapján a gyermek nem részesül ingyenes étkezésben.

(5b) Az ingyenes vagy kedvezményes étkezés jogosultsági feltételeinek fennállását a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint kell igazolni.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselek észrevételei

Sem hivatalos szervektől, sem civil szervezetektől nem érkezett hátrányos megkülönböztetésre, egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésére irányuló észrevétel.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az ellátórendszerek keretein belül nincs tudomásunk pozitív diszkrimináció alkalmazásáról.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek/tanulóknak nevezzük a különleges bánásmódot igénylő gyermeket/tanulót, ha

- sajátos nevelésű igényű,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd,
- kiemelten tehetséges.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

I. A bölcsődés és óvodás gyermekek a **Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde** (székhelye: 7940 Szentlőrinc, Liszt Ferenc u. 2.) intézménybe járnak. Az óvoda a Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában áll. A bölcsődei férőhelyek száma 10 fő, a működés kezdete 2005. június 4. Ellátási területe Szentlőrinc város közigazgatási területe. A bölcsődei csoport az óvodával integrált formában van megszervezve, szervezetenként nem elkülönült, de szakmai szempontból önállóan működő egység. 2 éves kortól fogadnak gyerekeket. A bölcsőde alapítás időpontja: 1997. március 1. A bölcsődei ellátás formája: gyermekek napközbeni ellátása. A bölcsődei ellátás típusa: személyes gondoskodást nyújtó alapellátás. A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve. A családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan, 2-3 év közötti gyermekek nappali felügyeletét, nevelését-gondozását napközbeni ellátás keretében biztosítja. Az egységes nevelő hatások eredményessége érdekében a gyermekekkel foglalkozó felnőttek - a köztük lévő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával – egyetértően az alapvető értékek, erkölcsi normák tekintetében, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik. Ha a bölcsődében valamilyen problémát észlelnek a gyermekekkel kapcsolatban (elhanyagolás, bántalmazás, stb.), jelzik az intézményvezető felé, aki írásos formában felveszi a kapcsolatot az intézkedésre jogosult hivatali szervvel. Érdekképviselői fórum működik. A nevelés-gondozás helyzeteiben lehetőséget biztosítunk a gyermek számára, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen a személyi- és tárgyi környezetével, segítséget kapjon az optimális és sokoldalú fejlődéséhez, szocializációjához. Gondozás (testi szükségletek kielégítése) és játék közben cél a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetenciaérzésének erősítése.

	2015. év	2016. év
Bölcsőde engedélyezett férőszáma	10 fő	10 fő
Beírtatott gyermekek száma	15	22
Csoportok száma	1	1
SNI-s gyerekek száma	0	0
Gondozott gyerekek száma (19-36 hónap)	10	10
Kisgyermeknevelők száma	2	2
Kisegítő dajka száma	1	1
Nyitvatartási idő	11 óra	11 óra
Étkezések száma	4	4

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Családi napközi, munkahelyi bölcsőde a városban nem működik.

II. A **Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde** adatai közül a könnyebb áttekinthetőség érdekében a szentlőrinci intézményegység adatait vettük figyelembe. A szentlőrinci óvodában felvehető maximális gyermeklétszám: 10 csoport 300 fő (2012-ben az óvodás gyermekek száma 222 fő volt, ebből HH 42 fő, HHH 10 fő, óvodapedagógus 19 fő, dajka/gondozónő 11 fő.)

Óvodai nevelés adatai, személyi adatok (2012-2015)

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db
Az óvoda székhelyének száma	1

Hány településről járnak be a gyermekek		Kacsóta, Csonkamindszent, Szentlőrinc (Tarcapuszta)	
Óvodai férőhelyek száma		300	
Óvodai csoportok száma		9	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):		06:00 h-tól 17:00 h-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		felváltva nyitva van vagy a Liszt utcai vagy az Arany utcai intézményegység	
Személyi feltételek	Fő	Fő	Hiányzó létszám
	2012	2013	
Óvodapedagógusok száma	19	19	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	19	19	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0	0
Dajka/gonozónő	11	12	0
Kisegítő személyzet	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés, Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde adatai

Személyi feltételek	Fő	Fő	Hiányzó létszám
	2014	2015	
Óvodapedagógusok száma	19	19	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	19	19	0
Pedagógiai asszisztens létszáma	3	3	0
Dajka/gonozónő	12	12	0
kisegítő személyzet, óvodatitkár	1	1	0

Forrás: Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde adatai

Óvodai nevelés adatai, személyi adatok (2016-2017)

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG		db	
Az óvoda székhelyének száma		1	
Hány településről járnak be a gyermekek		Kacsóta, Csonkamindszent, Szentlőrinc (Tarcapuszta)	
Óvodai férőhelyek száma		300	
Óvodai csoportok száma		9	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):		06:00 h-tól 17:00 h-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		felváltva nyitva van vagy a Liszt utcai vagy az Arany utcai intézményegység	
Személyi feltételek	Fő	Fő	Hiányzó létszám
	2016	2017	
Óvodapedagógusok száma	19	19	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	19	19	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0	0
Dajka/gonozónő	9/3	9/3	0
Kisegítő személyzet	0	0	0

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde adatai

Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde gyereklétszám adatai (2015. év)

Óvoda neve	Beíratott gyerekek létszáma	HH-s gyerekek létszáma	HHH-s gyerekek létszáma
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Liszt Ferenc utca 2.	126	1	5
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és	81	14	11

Bölcsőde Arany János u. 22.			
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bicsérdi Tagóvodája	51	0	2
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bükkösi Tagóvodája	57	3	21
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Királyegyházai Tagóvodája	46	0	25
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Szabadszentkirályi Tagóvodája	29	2	11

Forrás: Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde adatai

Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde gyereklétszám adatai (2016. év)

Óvoda neve	Beiratott létszáma	gyerekek	HH-s létszáma	gyerekek	HHH-s létszáma	gyerekek
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Liszt Ferenc utca 2.	129		4		5	
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Arany János u. 22.	88		13		5	
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bicsérdi Tagóvodája	47		2		1	
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bükkösi Tagóvodája	53		11		19	
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Királyegyházai Tagóvodája	46		1		18	
Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Szabadszentkirályi Tagóvodája	38		1		13	

Forrás: Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde adatai

4.4.2. Óvodai nevelés adatai (2012-2017.)

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2012	233	9	300	2	233	0
2013	236	9	300	2	236	0
2014	216	9	300	2	216	0
2015	208	9	300	2	213	0
2016	217	9	300	2	225	0
2017	225	9	300	2	225	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés, Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde adatai

Az esélyegyenlőséget elősegítő tevékenységek az óvodában:

- Oktatás szervezési gyakorlatok
- Diszkrimináció és szegregáció mentesség

- a gyermekek integrált nevelése
- az intézményesített nevelés biztosítása
- Komplex fejlesztés
- Egyéni fejlesztés

Intézményi jó gyakorlat: Tehetségpont, Tehetséggondozó műhelyek működtetése, IPR program
Egyénre szabott fejlesztés, Mérés-értékelés, PDCA:- tervezés, megvalósítás, értékelés, beavatkozás Színes ujjak tehetségműhely, aprók tánca tehetségműhely, alkot-lak tehetségműhely, német nyelvi tehetségműhely, erdei óvoda.

Az intézmény tudatos pedagógiai lépésekkel törekszik, sokszínű tehetséggondozó programok kimunkálására. A tehetséggondozás területei a kézműves tevékenységek, rajzolás, mintázás, néptánc.

Rendelkeznek kidolgozott, kiváló minősítést kapott kettő Jó gyakorlattal, amelyek a tehetséggondozás, tehetségfejlesztés szolgálatában íródtak és fogalmazódtak meg.

Óvoda olyan **tehetséggondozó programot** működtet, amelynek **célja**, hogy elősegítse és esélyt adjon a gyermekekben rejlő tehetség kibontakoztatásának.

A tehetség gondozása a teljes pedagógiai folyamatuk része. Esélyek biztosítására és a gyermekek iránti kitüntetett figyelemre nagy hangsúlyt fektetnek nevelő munkájuk során.

A tehetség rendkívül sokrétű, így fejlesztése változatos programokat igényel, melynek kínálata biztosított óvodánkba.

Élménypedagógia eszközeivel és módszereivel teszik változatossá a gyermekek napi tevékenységeit.

Programlemeiket a gyermek mindenekfelett álló érdekéhez és szükségleteihez igazítottan, a különböző fejlettségi szinteket figyelembe véve dolgozták ki. Ennek érdekében egy-egy témához kapcsolódóan az élménypedagógia hatásaira építve többféle párhuzamos tevékenységek felajánlásával a gyermekeknek.

Az Intézményben kidolgozott szakmai jó gyakorlatokat: „csuhé-csudák”, „Néphagyományok tevékenységközpontú beépítése heterogén és homogén életszervezésű csoportokban” elnevezésű jó gyakorlatot átvevő intézmények: Kutas Lábod MKI Pöttömpark Napköziotthonos Óvoda Nagykorpád Janikovszky Éva ÁMK Óvoda és Bölcsőde Kozármisleny, Ormánsági Apró falva Óvoda- Kémes Községi Önkormányzat, Balástya Általános Művelődési Központ , Pellérdi ÁMK Gyódi Óvoda és Művelődési Ház , Görcsönyi Óvoda , Szavai Óvoda, Szalánta Óvoda.

Az óvoda tehetséggondozó programmal dolgozó, programot átfogóan, mintaadóan alkalmazó intézmény, referencialhely, új típusú gyakorlólhely, tehetségpont. A referencia- intézmény egyedi, más intézmények számára is példaértékű, működésében koherens, befogadó, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlattal szervezeti innovációval rendelkező és ezt szolgáltatásaiban publikálni, átadni képes közoktatási intézmény. A tehetséggondozás az esélyegyenlőséget elősegítő tevékenység az óvodában.

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása (2013.)

	beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Székhely Liszt F. utca						

Csoport 1	8	0	0	2	0	0
Csoport 2	9	0	0	1	0	0
Csoport 3	5	0	0	2	0	0
Csoport 4	8	0	0	1	0	0
Csoport 5	8	0	0	2	0	0
Székhely Arany János utca						
Csoport 1	12	0	0	5	0	0
Csoport 2	11	0	0	4	0	0
Csoport 3	11	0	1	3	0	0
Csoport 4	13	0	0	5	0	0
Összesen	85	0	1	25	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményel)	0	0	0	0	0	0

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása (2014.)

	beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot megaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot megaladóan hiányzott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Székhely Liszt						
Csoport 1	2	0	0	3	0	0
Csoport 2	2	0	0	3	0	0
Csoport 3	1	0	0	0	0	0
Csoport 4	2	0	0	1	0	0
Csoport 5	2	0	0	0	0	0
Székhely Arany						
Csoport 1	5	0	0	2	0	0
Csoport 2	3	0	0	0	0	0
Csoport 3	3	0	1	1	0	0
Csoport 4	4	0	0	2	0	0
Összesen	24	0	1	12	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0

A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermek (ped. szakszolgálat véleménnyel)	0	0	0	0	0	0
--	---	---	---	---	---	---

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés, Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde adatai

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek ellátása az óvodai intézményben (2016.)

Liszt ovi+Arany ovi

	beíratott hátrányos helyzetű gyermek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%- ot megaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%- ot megaladóan hiányzott halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma
Székhely Liszt ovi						
Csoport 1	1	0	0	0	0	0
Csoport 2	2	0	0	4	0	0
Csoport 3	0	0	0	0	0	0
Csoport 4	0	0	0	1	0	0
Csoport 5	1	0	0	0	0	0
Összesen	4	0	0	5	0	0
Székhely Arany János utca						
Csoport 1	4	0	0	3	0	0
Csoport 2	3	0	0	1	0	0
Csoport 3	2	0	0	1	0	0
Csoport 4	4	0	0	0	0	0
Összesen	13	0	0	5	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermek	2	0	0	3	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermek (ped. szakszolgálat véleménnyel)	0	0	0	0	0	0

III. Az oktatás, a köznevelés területén jelentő átalakulás történt az utóbbi években. Legoptimálisabb az a helyzet, amikor egy intézmény jogilag rendezett, gazdaságilag stabil és a helyi hagyományrendszer által meghatározottan végezheti munkáját. Ez volt a célja a Szentlőrinci Kistérségi Többcélú Önkormányzati Társulásnak akkor, amikor 2008. július 1- jén létrehozta a Szentlőrinci Kistérségi Oktatási Nevelési Központot (SZONEK), és a Szentlőrinci Kistérség egész területén - Hetvehely kivételével- integrálta a nevelési és oktatási intézményeiket. Szentlőrinc város iskolái és óvodái mellett tagintézményként Bicsérd, Bükkösd, Királyegyháza és Szabadszentkirály kisiskolái és óvodái alkották az integrált oktatási intézményt. Az átszervezés nem öncélú fenntartói lépés volt, hanem komoly szakmai és infrastrukturális fejlesztés is. A célok közt szerepelt: a nevelés és oktatás minőségének és eredményességének javítása, a működéshez szükséges állami hozzájárulás maximalizálása, valamint az uniós és hazai pályázatokon (DDOP, TÁMOP, TIOP) való eredményes részvétel.

Az elért eredmények:

- A különböző intézményegységek és tagintézmények önálló vezetéssel jelenítették meg sajátos érdekeiket, szakmai profiljukat, de egységes Pedagógiai Program és Szervezeti és Működési Szabályzat alapján működtek.
- Közvetlenebbé vált a térség pedagógusainak együttműködése, megteremtődött az egymástól való tanulás feltétele. A jó gyakorlatok átvételével új, színes programokkal bővült az intézményegységek kínálata. Mindez a pedagógiai munka hatékonyságát növelte.
- Az érdekképviseleti testületek - szakszervezet, közalkalmazotti tanács – egységessé váltak, érdekérvényesítő képességük nőtt.
- A tanulóközösségek számára lehetőség nyílt az egymás előtti szereplésre, közös versenyeken, vetélkedőkön való részvételre.
- A közös munkaerő-gazdálkodás megtakarítást eredményezett a fenntartónak.
- Sikeres pályázatok készültek:
 - A DDOP -3.1 .2.27 - a „Szentlőrinci Kistérségi Oktatási- Nevelési Központ kialakítása” című pályázat iskolai fejlesztéseket, infrastrukturális bővülést hozott.
 - A TÁMOP 3.1.4 - pályázat a nevelőtestület szakmai megújulását eredményezte
 - A TIOP - 1.1.1-09/1 - a tanulói laptopok bővülését biztosította
 - A TIOP - 1.1.1-07/1 - pályázattal tantermi csomagok, interaktív táblák beszerzésére nyílt lehetőség
 - A TÁMOP – 3.1.7 -11/2-2011 - referenciantézményi szerepkörhöz juttatta a SZQNEK iskoláit. Példaértékű működésével adaptációs lehetőséget biztosít más intézmények számára.

2013. január 1-jétől állami fenntartásba kerültek az iskolák, így a SZONEK iskolái is. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szentlőrinci Tankerülete az irányítás mellett a működtetéssel járó feladatokat is átvállalta a tagintézményekben: Bicsérd, Bükkösd, Szabadszentkirály, Királyegyháza iskoláinál. Szentlőrincen a működtető a Szentlőrinc Városi Önkormányzat lett. Az állami fenntartásba vétel folyamatoként január 1-jétől megszűnt a SZONEK önálló gazdálkodási jogköre. A tankerület igazgatójának feladatkörébe került Hetvehely és a SZONEK iskoláinak irányítása, pedagógiai munkájának koordinálása. A törvény nyomán 2013. január 1-jén a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) fenntartásába került a **Szentlőrinci Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola, Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium.** Ezen intézményhez kapcsolódó szentlőrinci ingatlan és ingatlan vagyon működtetése továbbra is az önkormányzat feladata.

A jogszabályok alapján a járási tankerületek székhelye és illetékességi területe megegyezik a járási hivatalok székhelyével és illetékességi területével. Ennek megfelelően a Szentlőrinci Tankerület székhelye Szentlőrinc városában van (7940 Szentlőrinc, Pécsi utca 21.). Az intézmény 2017. január 1-jétől a Szigetvári Tankerületi Központba tartozik. A Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szentlőrinci Tagintézménye a 7940 Szentlőrinc, Kodolányi utca 13. szám alatt működik.

Az átadott szentlőrinci intézmények helyi tagintézményei, feladatellátási helyei a következők:

- a) **Szentlőrinci Általános Iskola** (7940 Szentlőrinc, Ifjúság útja 5.) - Kötelező a felvétel Szentlőrinc, Kacsóta, Csonkamindszent közigazgatási területéről. A korszerű, járási szinten is feladatellátásra képes iskola épülete akadálymentes.
- b) **Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium** (7940 Szentlőrinc, Kodolányi János utca 13) – A 2017/2018-as nevelési évben a szentlőrinci tanulók létszáma 27 fő, közülük 18 fő hátrányos helyzetű, 9 fő pedig halmozottan hátrányos helyzetű. Az intézmény kollégiumi feladatokat is ellát, jelenleg 22 fő kollégista van.
- c) **Szentlőrinci Alapfokú Művészeti Iskola** (7940 Szentlőrinc, Ifjúság útja 5.)

A Szentlőrinci tankerület alapfokú művészetoktatásban tanulóinak 73%-át Szentlőrincen oktatják. A magas tanulólétszáma valószínűsíthetően a város hatósugarának, oktatás hírnevének és a képzés sokféleségének köszönhető.

„A nemzeti köznevelésről” szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 74. § (1) bekezdése alapján 2013. január 1-jétől az állam gondoskodik - az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével - a köznevelési alapfeladatok ellátásáról. A Kormány a 2016. december 31-ig hatályos, „a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról” szóló 202/2012. (VII.27.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése c) pontjában az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervként, ennek keretében az állami fenntartású köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei gyakorlására 2013. január 1-jei hatállyal a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot (a továbbiakban: KLIK) jelölte ki. A 202/2012. (VII.27.) Korm. rendelet **2017. január 1-jén** hatályát veszti. Az Nkt. – 2016. december 31-ig hatályos – 74. § (4) bekezdése alapján a 3000 főt meghaladó lakosságszámú települési önkormányzat gondoskodik - a szakképző iskola kivételével - az illetékességi területén lévő összes, saját tulajdonában álló, az állami intézményfenntartó központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyon működtetéséről.

A működtetés keretében az Önkormányzat a **KLIK-kel 2013. január 15-én** kötött használati szerződés alapján ellátja „a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról” szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 8. mellékletben meghatározott működtetési feladatokat.

„Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról” szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet alapján a köznevelési intézmények fenntartásával és működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása céljából a KLIK-ből a területi szervei 2017. január 1-jével kiválnak, és a Korm. rendeletben meghatározott tankerületi központba olvadnak be, a KLIK központi szerve **2017. január 1-jétől Klebelsberg Központ** néven működik tovább. Az Átvevő illetékességi körébe tartozó köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei tekintetében 2017. január 1-jétől a KLIK jogutódja az Átvevő Tankerületi Központ.

Az Nkt. 2017. január 1. napjától hatályos 74. § (4) bekezdése alapján a tankerületi központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló, települési önkormányzati tulajdonú ingatlan és ingó vagyonra vonatkozóan a tankerületi központot ingyenes vagyongazdálkodási jog illeti meg mindaddig, amíg a köznevelési közfeladat a tankerületi központ részéről történő ellátása az adott ingatlanban meg nem szűnik.

Az Nkt. 99/G. § (1) bekezdése értelmében a tankerületi központ által fenntartott, települési önkormányzat által működtetett köznevelési intézmény 76. §-ban meghatározott működtetésével kapcsolatos jogviszonyokból származó jogok és kötelezettségek a tankerületi központot 2017. január 1-jétől illetik meg, illetve terhelik.

Az Nkt. 99/H. § (1) bekezdése szerint 2016. december 31-én települési önkormányzat által működtetett köznevelési intézmény köznevelési feladatainak ellátását szolgáló mindazon települési önkormányzati vagyon

és vagyoni értékű jog (a továbbiakban: vagyon) leltár szerint 2017. január 1-jén a területileg illetékes tankerületi központ ingyenes vagyonkezelésébe kerül. A köznevelési feladat ellátását biztosító vagyon alatt az ellátott köznevelési feladathoz kapcsolódó valamennyi jogot és kötelezettséget, valamint ingó és ingatlan vagyont is érteni kell.

Az Nkt. 99/H. § (3) bekezdése értelmében az átadás-átvételt a működtető települési önkormányzat képviselőjére jogosult személy, Szentlőrinc Város Önkormányzat és a tankerületi központ képviselőjében eljáró, az intézmény székhelye szerint illetékes tankerületi igazgató megállapodásának legkésőbb 2016. december 15-éig történő megkötésével kell végrehajtani.

A köznevelési feladat ellátását biztosító vagyon alatt az ellátott köznevelési feladathoz kapcsolódó valamennyi jogot és kötelezettséget, valamint ingó és ingatlan vagyont is érteni kell.

Az önkormányzat és a Szigetvári Tankerületi Központ 2016. decemberében vagyonkezelési szerződést, valamint megállapodást kötött a Szentlőrinc Város Önkormányzat által működtetett köznevelési intézmény(ek) állami működtetésbe vételével összefüggő, a feladatellátáshoz kapcsolódó létszámátadásról, valamint a feladatellátáshoz kapcsolódó vagyon, jogok és kötelezettségek átadás-átvételéről.

Helyi szakképzés (szakközépiskola, szakiskola), a VM Dunántúli Agrár-szakképző Központ, Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium intézményhez tartozó feladatellátási helyhez köthető, amely a következő:

- d) **VM DASzK, Szakképző Iskola - Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium** (7940 Szentlőrinc, Erzsébet u. 1., kollégiumok: Kossuth L. u. 11, Megye u. 1.)

A 2012-es adatok alapján a városban az alapfokú művészetoktatásban tanulók száma 222 fő a KLIK intézményben, míg 81 fő nem állami fenntartású intézményekben tanul (Kapronczai Alapfokú Művészetoktatási Intézmény – modern-kortárs tánc, társastánc). Az intézmény a munkája fontos részének tekinti, hogy a valamilyen területen tehetséget mutató gyerekeknek lehetőséget biztosítsanak a továbbfejlődésre, valamint hogy a lemaradókat, problémával küzdőket segítsük a felzárkóztatásban, beilleszkedésben.

A tanórai tevékenységekből adódó feladatok a személyiségfejlesztés érdekében¹²

- a gyermeki személyiség ismeretére alapozott egyéni fejlesztés, a képességek egyéni kibontakoztatása;
- az értelmi képességek, az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása;
- kulcskompetenciák fejlesztése, problémamegoldó stratégiák fejlesztése;
- a tanulási motiváció kialakítása, fejlesztése;
- a folytonos önművelés szokásrendszerének kialakítása;
- életkornak megfelelő világkép kialakítása;
- a szülőhely, a lakóhely, a haza és Európa múltjának és jelenének megismertetése (a helyi, nemzeti és európai hagyományok és kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése), a hazaszeretet érzésének felébresztése, a világ megismerésére, az egész életen át tartó tanulásra való törekvés igényének kialakítása;
- ösztönzés a természeti és társadalmi környezet teljesebb megismerésére és az emberi teljességet szolgáló változtatásra, az ebben való együttműködés (kommunikáció és kooperáció) eszközrendszerének birtokba vételére.

A közösségi tevékenységek intézményi feladatai személyiségfejlesztés érdekében¹³:

- fejlesszék a szociális kompetenciákat, alkalmazzák a tanulási együttműködés különböző formáit;
- tegyék lehetővé gyermekeink számára a személyes tapasztalatok megszerzését a közügyek intézésében;
- teremtsék meg a döntés-előkészítés, érdekegyeztetés, szervezés és értékelés közösségi fórumait;
- fejlesszék az erőszakmentes konfliktusmegoldás képességét, a mások iránti felelősséget, toleranciát, a kötelességtudatot;

¹² Forrás : Pedagógiai Program

¹³ Ld. az általános iskola Pedagógiai Programját.

- ismertessék meg az alapvető erkölcsi értékeket;
- fejlesszék az önálló és felelős cselekedeteket;
- legyen az alapja a szélesebb körű közösségi kapcsolatok kiépítésének;
- alapozza meg az iskolabarát társadalmi környezet kialakulását, megfelelő együtt-működési formák megtalálásával.

Iskolai specialitások Szentlőrincen:

- Német nemzetiségi nyelv oktatása (Szentlőrinc Általános Iskola - tanulók kb. 33%-a);

A cél, hogy a német nemzetiségi programban részt vevő tanulók a nemzetiség kultúráját jól ismerő, a német nyelvet beszélő ifjak legyenek. A testvériskolai kapcsolatok ápolásában a diákok tevékenyen részt vállalnak.

- Magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás (Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye)
- Két idegen nyelv (angol, német) választásának lehetősége (Szentlőrinc Általános Iskola);
- Korszerű informatika-oktatás;
- Szabadidős tevékenységek színes kínálata;
- Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása integrált és szegregált formában is (Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye 1-10 .-évfolyam, a 2015-2016-os tanévtől nincs szakiskolai képzés);
- Az integráltan nevelt-oktatott sajátos nevelési igényű tanulók iskolai, személyre szabott ellátása, fejlesztése utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésével;
- Képességfejlesztő foglalkozások korszerű módszerekkel, terápiás eljárásokkal;
- Tehetség gondozás;
- Kollégiumi ellátás keretein belül otthon biztosítása tanítási napokon általános iskolás tanulóink számára (Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye);
- Kompetencia alapú oktatás (Szentlőrinc Általános Iskola, Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye)

Fontos, hogy a **halmozottan hátrányos helyzetű (HHH)** tanulók felkészítése során az együttnevelés és a differenciálás szempontjai valósuljanak meg a személyiségfejlesztő munkában, tagintézményenként kidolgozott integrációs program alapján.

A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó HHH helyzetű tanulók aránya eléri a 95 %-ot; a kulcskompetenciákat fejlesztő tevékenységi formák közül minden HHH tanuló legalább egy foglalkozásnak állandó résztvevője.

Kiemelt feladat a **sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók** felnőtté válásának, közösségbe való beilleszkedésének elősegítése. A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha a tanulásban akadályozott tanulók lemorzsolódási mutatója nem haladja meg az országos átlagot; országos átlagot meghaladó mértékben legalább nyolc osztályos végzettséget szereznek; a nyolc évfolyamot elvégzettek továbbtanulási mutatói eléri az országos átlagot; illetve megteremtődik az SNI tanulók integrációját segítő befogadó, inkluzív iskolai környezet.

SPECIÁLIS FELADATOK

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életesélyeinek javítása, hátránykompenzáció

Eszközök, eljárások

Intézményi integrációs stratégia kialakításával. Szegregációmentes együttnevelést biztosító, befogadó intézményi környezet megteremtésével. IPR eszközrendszer alkalmazásával. (projektpedagógia, drámapedagógia, szöveges értékelés, fejlesztési terv, stb.). Ösztöndíjpályázatokkal, segélyezési javaslatokkal.

Kedvezményes étkeztetés, napközis foglalkozások biztosításával.
Hatékony ifjúságvédelmi tevékenységgel.

Sajátos nevelési igényű tanulók életesélyeinek javítása

„a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei kiadásáról” EMMI rendelet jogszabály szerinti nevelés-oktatás megszervezésével.
Egyéni fejlesztő foglalkozásokkal.

A roma/cigány nemzetiségű tanulók identitás-tudatának fejlesztése (Bükkösd, Királyegyháza, Szabadszentkirály, Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye)

EMMI rendelet szerinti, jogszabályi irányelvek alapján a magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelési-oktatási program működtetésével.
Ösztöndíj-pályázattal (Útravaló Ösztöndíjprogram)

A szentlőrinci tankerületben 2015-ben összesen 133 pedagógus dolgozik, ebből 115 pedagógus általános iskolai osztályokban, az egy pedagógusra jutó tanulólétszám 10,1. Az elmúlt évek uniós pályázati projektjei, illetve az IPR támogatások következményeként a pedagógusok széles körben vettek részt kompetencia alapú, illetve IPR képzéseken. Legnagyobb arányban a „Hatékony együttnevelés az iskolában” (nevelőtestületi), illetve a haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés, kooperatív tanulás, projektpedagógiai, drámapedagógia, a kompetencia alapú oktatási programcsomagok alkalmazása, az SDT keretrendszerének, adatbázisának kezelése, tanulói differenciálás heterogén csoportokban, árnyalt értékelés, óvoda iskola átmenet, hatékony tanuló megismerési technikák, tevékenységközpontú pedagógiai, multikulturális tartalmak című képzéseken vettek részt a pedagógusok. Egyéb típusú továbbképzések a szentlőrinci pedagógusoknál volt jellemző. Pl.: „Konfliktuskezelés a közoktatási intézményben”, „Diagnosztika, terápia, fejlesztés”, „Komplex művészeti nevelés”, „Tanulásban akadályozottak pedagógiája, Sindelar program”.

A Szentlőrinci Általános Iskolában folyó pedagógiai szakmai tevékenység:

<p>Szentlőrinci Általános Iskola (székhely)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Német nemzetiségi nyelvoktatás, 15 éves testvériskolai kapcsolattal – Angol nyelvoktatás már 1. osztálytól – Ökoiskolai tevékenység – környezettudatos magatartás kialakítása – Referencia-intézményi tevékenység: kompetencia alapú oktatás, felsőoktatási gyakorlóhely – Pályázati fenntartás: <ul style="list-style-type: none"> ○ HEFOP 3.1.3 –kompetencia alapú oktatás ○ TÁMOP 3.1.4. – kompetencia alapú oktatás (szövegalkotás-szövegértés, matematika, angol, életpálya-építés), témahetek, 3 hetet meghaladó projekt ○ TIOP1.1./09, TIOP1.1.1/07, TIOP 1.2.3. digitális tartalmak és IKT eszközök tanórai alkalmazása ○ TÁMOP 3.1.5. pedagógus képzés támogatása, új típusú szaktanácsadás ○ TÁMOP 3.1.7. (kompetencia alapú oktatás és új típusú gyakorlóhely referencia intézmény) – hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének javítása: ösztöndíjprogram, IPR – iskolai könyvtár a másnapi felkészülés és információgyűjtés helyszíne 6 tanulói számítógéppel, internet hozzáféréssel – A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal a nevelőtestület az alábbi módon
---	--

	<p>foglalkozik:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ A tanórán kívüli tehetségfejlesztés eszközei: tanulmányi versenyek, vetélkedők, szakkörök (könyvbarát, média, verselő-nyelvelő, anyanyelvi, német, matematika alsós, matematika felsős, kémia, informatika 5-6, 7-8., énekkar, ökoszakkör) ○ tömegsport: foci, kézilabda, tollaslabda, alsós tömegsport, úszástanfolyam, korcsolyázás <ul style="list-style-type: none"> – Gyenge képességű tanulók felzárkóztatása: korrepetálások, mentorálás. – Kulturális programok: színház, bábszínház és múzeumlátogatások, tanulmányi kirándulások, filharmóniai hangversenyek – A délutáni napközis csoportok száma a 2013/2014-es tanévben 7-ről 10-re, a tanulószobai csoportok száma 1-ről 2-re növekedett. – Alapfokú Művészeti Iskolai képzés lehetősége a Szentlőrinci AMI (hangszeres és kézműves tanszakok), tovább a Kapronczai AMI (társastánc tanszak) keretében.
<p>Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tanulásban akadályozott tanulók általános iskolai és előkészítő szakiskolai nevelése, oktatása önálló tanulócsoporthoz – az utazó gyógypedagógusokon keresztül az integráltan nevelt-oktatott általános iskolás korú gyermekek pedagógiai célú rehabilitációja, rehabilitációja valamint a sajátos nevelési igényű tanulók pedagógusainak módszertani segítése; igény szerint tanácsadás a szülőknek – konzultációs lehetőség a tankerület gyógypedagógusainak; a kollégiumi nevelésben fordított integráció - a kollégisták 1/3-a nem sajátos nevelési igényű. – Kompetenciaalapú nevelés-oktatás TÁMOP 3.1.4 fenntartása – IKT eszközök használata: TIOP1.1./09, TIOP1.1.1/07 projektek szakmai fenntartása – Magyar nyelven folyó roma/ cigány nemzetiségi program. – Ökoiskola. <p>Iskolában</p> <ul style="list-style-type: none"> – DSK-nk szervezésében atlétika, labdarúgás, kosárlabda, asztalitenisz házi-, illetve megyei szervezésű versenyekre való felkészülés – Báb-, és színjátszás – Informatika , 2 napközis csoport <p>Kollégiumban a választható délutáni foglalkozások:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Környezetünkért, Média, Egészséges életmód, Sport (foci, kosárlabda, aerobik, sorversenyek, ping-pong., Úgyes kezek, Művészeti és Multikulturális foglalkozások, <p>Csoport és közösségformáló játékok: társas-, kártya- és memóriajátékok</p>

Jó gyakorlatok a Szentlőrinci Általános Iskolában:

- Tanulói laptopok használata felső tagozaton a gyakorlati problémák előterébe helyezésével

A tanulói laptopok alkalmazására az alábbi tanórákon kerül sor: matematika tantárgy - 5. 6. 7. 8. évfolyam; magyar nyelv és irodalom tantárgy - 8. évfolyam.

A tanulói laptopok használata nagy mértékben elősegíti az információhoz való egyenlő hozzáférést. Átformálja a szülők szemléletmódját, csökken az újszerű tanulási technikák alkalmazásával szemben tanúsított távolságtartó magatartás. Jól kompenzálja az eltérő családi háttérből adódó hátrányokat és biztosítja az esélyegyenlőséget az információ megszerzéséhez. A tanulói laptopok segítségével sokkal könnyebb a differenciálást megoldani, mint a hagyományos módszerekkel, hiszen a programok lehetőséget biztosítanak a nehézségi fokozatok beállítására, a feladattípusok megválasztására. A dysgrafiával küzdő gyerekek írásproblémáiból adódó lassabb munkatempóból származó lemaradások is enyhíthetőek. A dyscalculiások részére is találhatunk képességeiknek megfelelő feladatokat, melyeket önállóan is el tudnak végezni, így őket

is sikerélményhez tudjuk juttatni. Délutánonként a tanulók rendelkezésére állnak az iskolában az intézmény számítógépei azok számára akiknek nincs lehetősége az otthoni, IKT-s eszközöket igénylő feladatok elkészítésére. A jó gyakorlat elősegíti a differenciált munkaformák hatékony alkalmazását. Tanórán is sokkal nagyobb lehetőség nyílik a gyengébb, illetve kiemelkedő képességűekkel való foglalkozásra. Ezáltal sokkal dinamikusabb óravezetést tesz lehetővé, ami jobban megfelel a gyors információáramlásra szocializálódott tanulóknak, mint a hagyományos tanítási módszerek. Érdeklődésük így könnyebben felkelthető és fenntartható, motiváltsági szintjük nő. A tanulói laptopok ilyen mértékű megjelenése a magyar közoktatásban mindenképpen újszerűnek számít. Mutató jellegű hatása kiemelten fontos tényezőként kezelendő, hiszen a pedagógusok azon köre is megújul, akik eddig esetleg kevésbé alkalmazták az IKT eszközöket pedagógiai gyakorlatukban. A diákok szempontjából újszerűsége abban rejlik, hogy lehetőséget nyújt a konstruktív ismeretszerzésre, azaz egyénenként tudják beépíteni meglévő tudásukba az új ismereteket, illetve azokra építve önállóan tesznek felfedezéseket és egyben ellenőrizhetik ezek helyességét.

- Szövegértés – szövegalkotás kompetencia fejlesztése 5-8. évfolyamon

A jó szövegértés az alapja szinte minden tantárgy tanulásának, sőt a hétköznapi életben való boldogulásnak is, ezért a jó gyakorlatban erre fektetjük a legnagyobb hangsúlyt. A szövegértés-szövegalkotás területén kiemelt szerepet kap az anyanyelvi kompetencia fejlesztése, amely nem a hagyományos értelemben vett nyelvtan tanítását jelenti, hanem praktikus segédeszközt nyújt a többi tantárgy elsajátításához. Az új ismeretek elsajátítása mellett a gondolkodási és a kommunikációs készségek is fejlődnek. A középpontban a differenciált és a kiscsoportos munkaforma áll, miközben a gyerek életkori sajátosságaira és egyéni képességeire építünk. A tanulók egyéni szükségletein alapuló fejlesztés a kulcskompetenciák fejlődését eredményezte, a gyengébb és a jobb képességűek számára egyaránt sikereket hozott az önálló és hatékony tanulásban. A csoportmunkában megoldott feladatok erősítették a csapatszellemet, mivel fejlődött a gyerekek együttműködési, kapcsolatfelvevő és -tartó, konfliktuskezelő, irányítói és empatikus készsége. A hagyományos tanulásszervezési eljárások (frontális, egyéni, páros és csoportos munka), az alkalmazott kooperatív technikák (diákkvartett, kerekasztal, szakértői mozaik, csoportinterjú, szóforgó, futó diktálás, ötletroham, stb.), valamint módszerek (drámapedagógia, differenciálás) oldottabbá teszik az órák menetét, a gyerekekben pozitív attitűdöt alakítanak ki a tanuláshoz. A megváltozott pedagógusi szerepkör, vagyis a segítő, támogató, irányító szerep teszi ezt teljessé. A közös eredményért együtt kell dolgozniuk a gyerekeknek, de a csoporton belül differenciáltan is adhatók a feladatok. A tanulók az ismeretek elsajátításával, illetve annak gyakorlati alkalmazásával jártasságra, azaz aktív tudásra tesznek szert. Önálló, saját motivációra épülő ismeretszerzésre lesznek képesek, így megfelelnek az élethosszig tartó tanulás elvárásainak. Fejlődik a szociális képességük, javul a munkafegyelmük. A pedagógusok olyan módszerek birtokába kerülnek, amelyeknek az a lényege, hogy tevékenykedtetve tanítanak, melynek során az előzetes ismeretekre, tapasztalatokra építenek. Olyan pedagógiai környezet kialakítására is sor kerül, melyben a gyermekek kreativitása kerül előtérbe, s amelyben fejlődik az önállóságuk, döntési és irányítói képességük.

Jó gyakorlatok a Szentlőrinci Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben

Tanulásban akadályozott tanulók differenciált, egyéni fejlesztése

Jó gyakorlatunk lényege, hogy a pontos képességfelmérés után minden tanulóra személyre szabott fejlesztési terv készüljön. Ennek végrehajtása a tanórai differenciálásokkal párhuzamosan a rehabilitációs foglalkozásokon és az egyéni fejlesztések alkalmával zajlik. Ezzel a több oldalú egyéni megsegítéssel várható, hogy minden tanuló az önmagához mért legoptimálisabb szinten képessé váljon a kognitív funkciói kihasználásával a tanórai ismeretsajátításra. A differenciálás és egyéni fejlesztés gyakorlatában a középpontban az adott gyermek áll, az ő képességrendszerével, adottságaival, készség szintjével, esetleges sérüléseivel. Ezeket figyelembe véve és erre alapozva teljesen egyénre szabott egyéni fejlesztési rendszert dolgozunk ki minden tanuló számára. Közös team-munka zajlik az osztályban tanító gyógypedagógus, a fejlesztést végző szakemberek között. A képességfelmérés után elkészített fejlesztési tervek alapján az egyéni vagy kiscsoportos fejlesztések lehetővé teszik, hogy az integrált SNI tanulók is együtt tudjanak haladni társaikkal a tanórákon megfelelő differenciálás mellett. Ezt segíti a folyamatos kapcsolattartás, óralátogatások és

esetmegbeszélések, amelyek az egyéni fejlesztést végző gyógypedagógus és az osztályban tanító pedagógusok között zajlanak. A gyermek fejlesztésébe jól bevonható a szülő is, aki a fejlesztő gyógypedagógus irányítása alapján otthon végzett feladatokkal segíti gyermeke képességfejlesztését. A megfelelő egyéni fejlesztés és differenciálás segíti a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított képességterületek fejlődését, korrekcióját. A tanórai és egyéni fejlesztések megtervezésével, végrehajtásával valódi esélyegyenlőséget teremthet minden pedagógus az osztályába integrált tanulásban akadályozott tanuló számára. A fejlesztett vagy korrigált részképességek lehetővé teszik a tanuló számára a tanórákon az optimalizált ismeretszerzést. A Kidolgozott egyéni fejlesztési rendszer magában foglalja a tanórai differenciálást, a rehabilitációs, rehabilitációs munkát és az egyéni fejlesztést. A diagnosztizáló, felmérő rendszer (melyben felhasználják többek között a Sindelar és Goodenough tesztet), a kidolgozott adminisztrációs rendszer (pl.: egyéni fejlesztési tervek, tanmenetek, szöveges értékelési rendszer), a tanulásszervezési eljárások rendszere segítség lehet minden olyan pedagógus számára, aki integráltan oktatott tanulásban akadályozott sajátos nevelési igényű és/vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket/tanulót nevel.

- Tehetséggondozó és szabadidős programok a sikeresebb integrációért

A tanév egészen átívelő 4 nagy találkozást felölelő rendezvénysorozat során az intézménybe látogató integráltan nevelt, oktatott tanulók és nevelőik megismerkednek intézményünk szegregáltan oktatott tanulóival is. A pályaválasztási vetélkedő segítséget nyújt a felső tagozatos tanulásban akadályozott tanulók pályaelemzéséhez, helyes önértékelésük, önismeretük kialakításához, képesség- fejlesztéséhez. A "Mutasd meg a képességeidet!" elnevezésű vetélkedő különböző részképességek fejlesztését célozza meg játékos formában; célunk, hogy a vetélkedő során kooperatív módszereket alkalmazva olyan vegyes csoportokban mérettethessék meg magukat a gyerekek, amelyekben minden tagintézmény tanulói képviseltetve vannak. A szavalóverseny olyan terepet ad az SNI versenyzők számára, ahol gátlás és félelem nélkül megmutathatja tudását minden verset szerető diák, legyen bármilyen fokú sérülése. A húsvétváró délutánon az SNI tanulók mellett várnak ép értelmű gyerekeket is. Itt együtt barkácsolhat, ápolhat néphagyományokat, ismerkedhet meg népszokásokkal, vendég népművészekkel minden hozzánk látogató tanuló. A cél, hogy az oktatási és nevelési intézményeiben tanuló tanulásban akadályozott integráltan oktatott gyerekek a tanév folyamán több alkalommal részt vehessenek olyan vetélkedőkön és szabadidős programokon, amelyek az ő képességeikhez igazodnak. A rendezvényeken való részvétel közösségteremtő, képességfejlesztő, tehetséggondozó hatásán túl lehetővé teszi az SNI tanulók számára a sikerélmény megtapasztalását is a befogadó intézmény keretein kívül is.

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok a Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményében

A Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményében (tagintézmény) tanulóinak nagy része olyan sajátos szociális körülmények között él, ahol nem minden esetben jut el hozzájuk a közösségi nevelés többségi értékrendje, ezért rájuk különös figyelmet kell fordítani.

A feladat olyan egészséges közösségtudat kialakítása itt tanuló gyermekekben, amellyel bármely közösség szerves tagjaivá válhatnak. A cél, hogy zökkenőmentes legyen itt tanuló diákjaink társadalmi integrációja. A közösségfejlesztés feladatait a személyiségfejlesztéssel összefonódva a már említett iskolai színtereken, illetve a többségi iskolával integráltan valósítjuk meg. Tanulóközösségünkben a közösségnevelés speciális színtere a „Fogjuk egymás kezét” gyerekszervezet.

- Tehetséggondozó foglalkozások: ezek indításáról – a felmerülő igények, és az egyes általános iskolák lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az általános iskolák vezetői döntenek. Formái: IPR program, szakkörök, tantárgyi képességfejlesztő foglalkozások, önképzőkörök, művészeti csoportok, sportkörök.
- Felzárkóztató foglalkozások: Ezek indításáról – a felmerülő igények, és az általános iskolák lehetőségeinek figyelembe vételével minden tanév elején az általános iskolák vezetői döntenek. Formái: IPR program, korrepetálások, egyéni fejlesztő foglalkozások, rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások.
- Napközi-otthoni ellátás: A napközi az iskola szerves része, ennek megfelelően céljai egybeesnek az iskolai célrendszerrel, s inkább feladatrendszerében jelennek meg sajátosságai. Az iskolai célok közül

főként azok a meghatározóak a napközi területén, amelyek az esélyegyenlőség biztosításával, a hátrányos helyzet csökkentésével kapcsolatosak.

Feladatai sokrétűek:

- a tanulmányi munka segítése: egyéni képességek minél jobb kibontakoztatása, felzárkóztatás, tehetséggondozás, az ismeretszerzés igényének és képességeinek megalapozása;
- a munka világának megismertetése: közösségi és önkiszolgáló munkatevékenységek, önismereten és pályaismereten alapuló pályaválasztás elősegítése;
- a közösség ügyeinek intézésébe való bevezetés: döntés-előkészítés, tervezés, szervezés és értékelés a mindennapos tennivalók folyamatában; felelősi rendszer működtetése, érdekegyeztetések;
- a tartalmas szabadidő-eltöltés szokásainak kialakítása: önfejlesztés igénye, nyitottság, a kínálatban való igényes válogatás képessége, öntevékeny szabadidő-szervezés képessége;
- a tanulók testi és lelki egészségének megalapozásával, megőrzésével, fejlesztésével kapcsolatos feladatok: mozgásos játékok a szabadban, rendszeres testedzés; a másokkal való együttműködés, a másság elfogadása, konfliktuskezelés, segítőkészség, felelősségérzet fejlesztése a napi gyakorlati élethelyzetekben;
- a diákétkeztetés biztosítása
- Diákspport Egyesület: A testi nevelés, az egészséges testi és lelki fejlődést megalapozó iskolai tevékenységek sokrétűek. A DSE érdeklődést kelt a szabadban való mozgásos kikapcsolódás iránt, megalapozza a rendszeres sportolás igényét, s az egyéni képességeknek leginkább megfelelő formáit megismertetheti a tanulókkal. Közösségi feladattá teheti a testi és lelki egészség megóvását, védelmét, fejlesztését;
- Diákspportkör: Az intézmény általános iskoláiban működő Diákspportkörök hasonló feladatokat látnak el, mint a Diákspport Egyesület, és az egyes általános iskolákban, a helyi tárgyi és személyi erőforrásokat felhasználva próbálják az egészséges testi és lelki fejlődést megalapozó iskolai tevékenységeket a lehetőségeik szerint folytatni.
- Hagyományőrző tevékenységek: Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az intézmény jó hírnevének megőrzése az iskolaközösség minden tagjának joga és kötelessége. A hagyományok ápolásával kapcsolatos konkrét tennivalókat és időpontokat az intézmény nevelőtestületei az éves munkatervben határozzák meg, az emberi erőforrások minisztere által kiadott tanév rendje alapján.

A táboriskola, erdei iskola célja a motivált tanulás elősegítése, a tábori feltételek között eredményesebben oktatható tananyagok tömbösítése, speciális tanulásszervezési eljárások alkalmazása. A felső és alsó tagozatos tanulócsoportoknak olyan sajátos iskolaformája a táboriskola, ahol a nevelőtestület döntési jogköre kiterjed a tananyag kiválasztására, az eszközök, módszerek, szervezeti munkaformák megválasztására. Tartalmi követelmény: komplex ismeretfeldolgozási program, a tanulókkal közös anyagtervezés, az időszakot követő teljesítménymérés. A táboriskola-forma szorgalmi időben az öt napot nem haladhatja meg. Iskolánként több alkalommal is lehetőség van a szervezésére. Kiemelt szerepet kap a táboriskolában a környezeti nevelés és az egészséges életmódra nevelés. A részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell viselniük. A táborokban való részvételt nem vállaló tanulóknak az iskolában kell a tananyag megismerését biztosítani.

A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formái a Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményében

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében az iskola a szocializáció fontos színtere, hiszen jelentős hányaduk tanulási, illetve értelmi akadályok mellett szociális lemaradással is küzd, amely kihatással van személyiségük nehézkes fejlődésére.

A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés elvei: kompenzálni az ingerszegény, sok esetben elhanyagoló környezet okozta deficitet, amelynek eredményeképpen a tanulók az iskolából kikerülve integrálódni tudnak a társadalomba.

A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatai:

- önismeret fejlesztése (testséma, testkép, belső tulajdonságok),

- helyes énkép és önértékelés,
- önfegyelem kialakítása,
- empátiás készség fejlesztése,
- siker- és kudarcfelismerés, valamint tűrőképesség kialakítása, fejlesztése,
- az érzelmek helyes kimutatására nevelés,
- belső és külső konfliktusok kezelésének elsajátítása,
- társas kapcsolatok fejlesztése, a személyiség gazdagítása közös élményszerzéssel (kirándulások, túrák, versenyek),
- kulturális hátrányokból eredő viselkedési formák megváltoztatása, illetve korrekciója,

A törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményben meghatározottakat.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az IPR-es program 2008-2013 év végéig működött, anyagi forrás támogatásával, azóta támogatás nélkül folyik a program. Az általános iskolában Útravaló Ösztöndíjprogram és mentor program működtetése, valamint felzárkóztatás és tehetséggondozás segíti a tanulókat. Napközis illetve tanulószobai foglalkozások tartanak. Az IPR programok között jelen vannak túrák, színházlátogatások, kirándulások. A tehetséggondozás keretében évente indított szakkörök, sportkörök.

Az **Útravaló Ösztöndíjprogram országosan** 2005-ben indult, átfogó célja a hátrányos helyzetű tanulók esélyteremtésének elősegítése, a fiatalok továbbtanulásának, szakma-, érettségi-és diplomaszerezési esélyeinek javítása, valamint a természettudományos érdeklődésű tanulók tehetséggondozása. 2011-től az Útravaló Ösztöndíjprogramot összevonták a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány (MACIKA) által finanszírozott 2000 óta működő ösztöndíjprogramokkal. Ekkortól a megújult ösztöndíjprogram esélyteremtő alprogramjai (Út a középiskolába, Út az érettségizéshez, Út a szakmához, 2012-től Út a felsőoktatásba) anyagi és mentori támogatást nyújtanak a résztvevők számára. Az Útravaló anyagi és mentori rendszerén keresztül segítséget ad a 7. és 8. osztályos általános iskolai és középiskolai tanulók számára az általános iskola 7. évfolyamától egészen a felsőoktatás első évéig. 2012-től indult a hátrányos helyzetű hallgatók felsőoktatási tanulmányainak megkezdését támogató Út a felsőoktatásba ösztöndíj-és önköltség-támogatási alprogram.

Az **Arany János Tehetséggondozó Program** célja, hogy nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen nappali tagozatos, érettségiző középiskolában a legszegényebb, legképzetlenebb szülők gyermekei. 2004-ben alprogramként jelent meg az **Arany János Kollégiumi Program**(AJKP), mely a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képzettségi szintjének javítását a kollégiumok által alkalmazható eszközrendszer segítségével igyekszik elérni.. 2007-ben indult az **Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programja** (AJKSZP). A bevont intézmények (országosan 7 kollégium és 13 szakiskola) vállalják, hogy a belépő évfolyamok esetében a tanulók legalább 85%-át versenyképes szakmához juttatják. Mindhárom Arany János program

jogszabályokban rögzített követelmények szerint, pedagógiai többlettelés szociális jellegű támogatással is segíti a tanulókat.

Az ún. **tanoda programok**–a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának-nevelésének nem formális tanulási színterei –standardizált modell alapján uniós forrásból támogatott fejlesztésekként jöttek létre. Fő célja a halmozottan hátrányos helyzetű, roma, valamint a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló és a migráns tanulók felzárkózási esélyeinek növelése, az oktatási esélykülönbségek és a végzettség nélküli iskola elhagyások csökkentése. A tanoda a tanulók és szüleik által saját elhatározásból választott, tanulást segítő és menedzselő, a résztvevők személyes oktatási igényeihez alkalmazkodó forma, mely növeli a formális iskolai keretekbe történő integrálódás esélyét. Az Megoldandó feladat a tanodák fenntarthatóságának rendezése, a párhuzamos intézményfejlesztési és finanszírozási formák racionalizálásának igénye.

A 2005 óta működő **Felsőoktatási Mentorprogram** célja, hogy kortárs mentorok segítségével felkészítse a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű első éves hallgatókat a segítség nélküli egyetemi életre.

Fontos megemlíteni a nem állami és uniós forrásokból (köztük Roma Oktatási Alap) működő **Romaversitas Alapítvány** tevékenységét, mely 1996-os megalakulása óta országosan körülbelül 200 roma hallgatót segített tanulmányai befejezéséhez. Az elmúlt évek során a program diplomázási aránya több mint 80%. A Roma Oktatási Alapból az elmúlt öt évben Magyarországon közel 700 fiatal részesült ösztöndíjban.

Fontos, hogy a romák egy része a magyarországi nemzetiségekhez hasonlóan nemzetiségi intézményekben tanulhasson. A pécsi **Gandhi Közalapítványi Gimnázium és Kollégium Magyarország** és egyben Európa első roma nemzetiségi, érettségit adó intézménye, amelyet 1994-ben alapítottak. Nemzetiségi programok keretében a diákoknak lehetőségük van arra, hogy megismerkedjenek mindkét, a magyarországi romák által beszélt nyelvvel: beás és lovári nyelvvel.

Elengedhetetlen a pedagógusok módszertani eszköztárának fejlesztése (a pedagógusképzésben és továbbképzésben egyaránt) annak érdekében, hogy képesek legyenek biztosítani a szocio-kulturális hátrányokkal induló tanulók iskolai sikerességét, illetve minél eredményesebben végezzenek munkájukat heterogén tanulói csoportokkal (modern, differenciáló, a tanulók egyéni fejlődési ütemének megfelelő módszerek, kompetenciafejlesztés, egész életen át tartó tanulásra történő felkészítés, tapasztalati tanulás, élménypedagógiai képzés). Meg kell erősíteni a pedagógusképző intézmények és a befogadó nevelés területén jó gyakorlatot működtető köznevelési intézmények kapcsolatát. Mind a többségi társadalom, mind a romák szemléletformálása, valamint a sikeres interkulturális párbeszéd megvalósulása érdekében szükség van az aktív roma pedagógusok számának növelésére és pályamegtartásra való ösztönzésére is az oktatás minden szintjén.¹⁴

A sajátos nevelési igényű gyerekek környezeti nevelése során a nevelés első és második szakaszában nagyobb hangsúlyt fordítanak az iskolában a tanuláshoz nélkülözhetetlen funkciók fejlesztésére. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal alkalmazkodunk a tanulók között meglévő nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben és a környezeti és egészségnevelésben is hangsúlyosan jelen vannak a közvetlen érzéki tapasztalatok, a tárgyi cselekvéses megismerések, a céltudatosan kiválasztott tevékenységek. A nevelés harmadik szakaszában, a megismerési módszerek további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, elsajátított tanulási szokások fejlesztése a cél. Előtérbe kerül a verbális szint, de differenciált módon jelen van a manipulációs, és a képi szint is. Új elemként jelentkezik a belépő tevékenységformák megfogalmazása valamennyi tantárgyban. Ezek jelzések arra vonatkozólag, hogy milyen tanulási szituációkat kell létrehozni a kívánt fejlődés eléréséhez, a különböző képességcsoportok kialakításához, korrigálásához. A nevelés negyedik szakaszában a környezetvédelem fontosságának tudatosítása, energiatakarékos életmódra nevelés, környezettudatos magatartás kialakítása. Az egyenlő bánásmód és az egyenlő hozzáférés az iskola valamennyi tanulója számára érvényes.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és az SNI-s tanulók a differenciálás segítségével saját képességeiknek megfelelően, egyéni tempóban fejleszthetik tudásukat, sajátíthatják el a tananyagot. Így látják az elvégzett feladat hasznát, értékelhetik önmagukat, saját teljesítményüket. A kooperatív

¹⁴ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – 82. oldal

technikák alkalmazása elősegíti a másság elfogadását is, hiszen a gyerekek rendszeresen csoportokban dolgozhatnak. A csoportok együtt felelősek a feladatok elvégzéséért, az eredményért. A tanulóknak nemcsak önmagukért, hanem egymásért is felelősséget kell vállalniuk. Fel kell ismerniük a másokban az értéket. A tolerancia nemcsak a gyerekekben, hanem a szülőkből is fejlődik. Az iskolában folyó munkáról bemutató órák, nyílt tanítási napok, tájékoztatók, szülői értekezletek és fogadóórák keretében értesülhetnek.

Nemzetiségi nyelv oktatása, nemzetiségi programok

A hetvehelyi, bükkösi és szentlőrinci általános iskola biztosítani tudja a német nemzetiségi nyelv oktatásához és a nemzetiségi programok megvalósításához szükséges személyi tárgyi-dologi feltételeket. Szentlőrinc testvérvárosi kapcsolata – Urbach településsel – nagy segítséget jelent a Szentlőrinci Általános Iskola számára. A rendszeresen érkező szállítmányokból több tanterem berendezésére is sor került eddig. A Szentlőrinci Általános Iskola elődintézményének (az Ifjúság Úti Általános Iskolának és a Kodolányi Utcai Általános Iskolának) 1999 óta van testvériskolai kapcsolata a plüderhauseni reáliskolával (Realschule Plüderhausen). Minden tanév utolsó negyedében a hetedik évfolyam legjobb németesei (kb. 15 tanuló) utazhatnak Németországba. A német cserediákok és tanáraik a következő tanév szeptemberében érkeznek Szentlőrincre. A tanulók azoknál a diákoknál laknak, akiket a viszontlátogatáskor fogadnak. A párokat igyekszünk a diákok közös érdeklődési területei alapján kialakítani, az így kialakult kapcsolatok egy része továbbra is fennmarad. Ez lehetőséget nyújt a diákoknak és családjuknak a barátság elmélyítésére, további találkozásokra, egymás meglátogatására. (Több család is tartja évek óta a diákcseréként kezdődött kapcsolatot.)

A magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi neveléssel, oktatással az iskolák segíti a nemzetiséghez tartozó tanulókat abban, hogy megtalálják, megőrizték és fejlesszék identitásukat, vállalják másságukat, elfogadják és másoknak is megmutassák nemzetiségi értékeiket, erősítsék a közösséghez való kötődést.

A Szentlőrinci Általános Iskola integrációs programja, a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása

Az intézményben megszervezhető a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált keretek között megvalósuló – szociális helyzetből és a képességek fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozását célzó – iskolai nevelése-oktatása. Az intézmény székhelyén és tagintézményeiben a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

Az SNI tanulók nevelésével-oktatásával szemben támasztott követelmények:

- személyi-tárgyi feltételek biztosítottak legyenek,
- az integráltan oktatott gyermek nevelése és oktatása a többi tanulóval együtt azonos osztályban és csoportban történjen,
- a befogadással kapcsolatos feladatok és elvárások egyértelműen legyenek megfogalmazva az integrált gyermek, nevelőtestület, szülői közösség, intézményfenntartó felé,
- a pedagógusok megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek a gyermekek sajátos nevelési igényéről, fejlesztés lehetőségeiről, a gyógypedagógiai módszerekről,
- a pedagógusi magatartást a gyermekközpontúság, rugalmasság, empátia, reális értékelés, feszültségmentes légkör jellemezze,
- valósuljon meg a folyamatos konzultáció a pedagógus és gyógypedagógus között,
- a szülővel való kapcsolattartás legyen folyamatos, segítő és motiváló.

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja a sajátos nevelési igényű gyermekek szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A neveléshez szakirányú képesítéssel rendelkező pedagógust kell alkalmazni. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl.

gyógypedagógus, gyógy-testnevelő, terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is bevonásra kerül a fejlesztő munkába. A fogyatékból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az intézmény általános iskolai helyi tantervének részeként működnek, beépülnek a tanítási órákba és órán kívüli programokba. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a gyógypedagógus – esetenként más szakember véleményének figyelembevételével – által elkészített egyéni fejlesztő program, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja. A folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Azokat a sajátos nevelési igényű tanulókat, akik a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye alapján tanulásban akadályozottak és szegregáltan oktathatók, a Szentlőrinci Általános Iskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben szervezett tanulócsoportokban fejlesztik. Fogadni tudják a tanulásban akadályozottak tanulócsoportjában integráltan nevelhető-oktatható értelmileg akadályozott, valamint a testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékból együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos gyermekeket. A képességek fejlesztése az intézményegységben dolgozó minden felnőtt feladata, de különösképpen a fejlesztő gyógypedagógusoké és a velük együttműködő osztályfőnököké.

A nevelő-oktató munkát a hagyományos pedagógiai elveken túl a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai fejlesztésének irányelvei determinálják:

- a sérült személyiség – folyamatnak tekintett – fejlesztésére gyógypedagógiai eszközökkel,
- a tanuló egyéni képességeinek, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételére az oktatás és nevelés korrekciós, kompenzáló folyamatában,
- a speciális nevelési szükségletek kielégítésére a nevelés-oktatás minden területén,
- olyan légkör megteremtésére, amelyben felnőtt, gyermek egyaránt jól érzi magát; ahol a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt, felnőtt-felnőtt kapcsolatok tiszteleten alapulnak és ahol minden tanuló és felnőtt teljes értékű emberként éli meg önmagát,
- a tanulási folyamatokban, az emberi törekvésekben a támaszra és a segítségnyújtásra.

A kiszűrt tanulóakra az egyéni fejlesztést végző gyógypedagógus negyedévente egyéni fejlesztési tervet készít és egyéni, kiscsoportos fejlesztésben részesíti őket. Ezt egészítik ki az osztályfőnökök által szervezett, a különböző tantárgyak tanulásához szükséges képességek fejlesztésére szervezett foglalkozások – szintén egyéni fejlesztési terv alapján, illetve a minden pedagógus által alkalmazott képességek szerinti óráközi differenciálás. A fejlesztési tervek a fogyatékból típusának és mértékének figyelembe vételével, a tanulók aktuális állapotán alapulva tartalmazzák a fejlesztendő képességek, készségek, elsajátítandó ismeretek körét, és az egyénre jellemző ütemezést. A gyengébb képességek mellett a kevésbé sérült területeket is erősítjük, fejlesztve ezzel a gyermekek pozitív önértékelését, személyiségét, megelőzve a másodlagos tünetek kialakulását.¹⁵

A gyógypedagógiában alkalmazott eszközök :

- Diagnosztikus tesztek (Sindelar, Ayres, Goudenaugh, stb.).
- Intézményegységi innovációban kidolgozott, saját vizsgáló eljárások.
- Tematikus megfigyelések
- Célzott beszélgetések, megfigyelések, egyéni nyomon követések.
- A fejlesztési szakaszoknak megfelelő szűrő és diagnosztikus eljárások kidolgozása és alkalmazása.
- Képességfejlesztés egyéni és kiscsoportos formában.

¹⁵ Ld. általános iskola Pedagógiai Programja

- Az ismeretek tartalmának, mélységének mindenkori aktualizálása a tanulócsoporthoz és az egyének kondíciójának megfelelően.
- A terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a tartós tanulási akadályozottságot, magatartási zavart mutató tanulók fejlesztésében.
- Az önálló életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása.
- A tanítás és nevelés szervezeti kereteinek szükség szerinti alakítása.

A pedagógiai munkán belül az alábbi tevékenységek alkalmasak a gyermekvédelem céljainak megvalósítására: tájékozódás (felmérésekkel), a beiskolázás körültekintő megszervezése, az indulási hátrányok csökkentése, felzárkóztató foglalkozások, tehetséggondozó programok, személyes, egyéni törődés, korrepetálás, differenciált oktatás és képességfejlesztés, személyiségfejlesztő tréningek: önfejlesztési képességek, önértékelés kialakítása, napközis és tanulószobai foglalkozások, iskolai étkezési lehetőség, egészséges életvitel népszerűsítése, egészségügyi szűrővizsgálatok, pályaválasztás segítése, családi életre történő nevelés, gyermekvédelemmel kapcsolatos pályázatok figyelése.

A Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulóknál speciális feladatként jelenik meg:¹⁶

- Egész napos foglalkoztatás biztosítása.
- A különböző műveltségterületek komplex, többoldalú megközelítése, a tudás iránti igény kialakítása, fejlesztése.
- Minden évfolyamon, minden tanulócsoporthoz a beszéd-, kifejező- és logikai készség fejlesztése - szituációs, mozgásos játékok, különböző valós probléma- és feladatmegoldó helyzetek rendszeres alkalmazásával.
- A tanulók személyiség- és képességfejlődésének folyamatos kontrollja – pozitív tulajdonságok erősítése, kedvezőtlen személyiség-jegyek korrekciója.
- Különösen fontos szerepet kapnak a tanulást segítő tanórán kívüli tevékenységek, kiscsoportos programok, játékos felkészülések, kirándulások.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés jellemzői:¹⁷

- Együttnevelés: a felkészítésben részt vevő tanulók nevelése és oktatása a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban folyik.
- Tanulók személyes szöveges értékelése: legalább háromhavonta történik, és az értékelésen részt vesz:
 - az osztályfőnök
 - az érdekelt pedagógusok
 - a tanuló
 - a gyermek - és ifjúságvédelmi felelős.
- Módszertani változatosság: A program alapvető módszere a differenciálás, ami figyelembe veszi a tanuló igényeit, érdeklődését, előzetes tudását, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Minden gyermek számára a saját személyiségének leginkább megfelelő, optimális fejlesztést kell megvalósítani.

Ezek elemei:

- a tartalmi differenciálás: a tanulók érdeklődésük figyelembe vételével más-más tananyagot sajátítanak el.
- a módszertani differenciálás: ilyenkor tekintettel a tanulók közötti kognitív különbségekre, a megközelítési utak így különbözőek lehetnek.

¹⁶ Ld. általános iskola Pedagógiai Programja

¹⁷ Ld. általános iskola Pedagógiai Programja

- a követelmények differenciálása: ebben az esetben egy tanulócsoporthoz, de különböző szinteken folyik az oktatás (pl. integrált sajátos nevelési igényű gyermekek).
- multikulturalizmus: a tanulócsoporthoz kulturális sokféleségét (pl.: német és cigány nemzetiségű) erőforrásként használjuk az oktatásban.

Az intézményünk 2005 óta vesz részt az esélyteremtő Útravaló Ösztöndíjprogramban. Jelenleg az „Út a szakmához” alprogramban kapcsolódtak be pedagógusaink és a mentorált diákok. A program célja a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének elősegítése. A roma/cigány származású tanulók aránya magas ebben az ösztöndíjjal is támogatott esélyteremtő támogatásban.

Iskolai nevelésre vonatkozó adatok:

A Nemzeti köznevelésről szóló törvény előírásai szerint minden tanulónak joga van ahhoz, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, illetve ahhoz, hogy állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban - különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban - részesüljön. (Nkszt. 45 §,47.§)

A törvény szerint a sajátos nevelési igényű gyermek iskolai nevelése és oktatása megvalósítható külön gyógypedagógiai intézményben vagy a többi gyermekkel, tanulóval azonos iskolai osztályban. (Nkszt47.§)

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	291	308	599	189	31,6%
2013/2014	294	297	591	246	41,6%
2014/2015	303	266	569	257	45,2%
2015/2016	289	277	566	254	44,9%
2016/2017	280	290	570	265	46,5%

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	3	27	2
2012/2013	3	27	2
2013/2014	4	27	2
2014/2015	4	27	2
2015/2016	4	28	2
2016/2017	4	28	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2011/2012	83
2012/2013	70
2013/2014	69
2014/2015	69
2015/2016	67
2016/2017	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Iskola személyi feltételei (Szentlőrinc) (2013-2014.)

	Fő (2013.)	Hiányzó létszám (2013.)	Fő (2014.)	Hiányzó létszám (2014.)
Nem szaktanítást végző tanító	18,5	3	19	0
Szaktanítást végző tanítók száma	3	0	1	0
Szaktanítást végző tanárok száma	18	1	22	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0	1	0
Gyermekvédelmi felelős	0	0	1	0
Iskolaorvos	0	0	2	0
Iskolapszichológus	0	0	0	1
Kisegítő személyzet	3	0	5	0

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Tárgyi eszközfejlesztést célzó projektek:

2011-ben zárult „A Szentlőrinci Kistérségi Oktatási-Nevelési Központ kialakítása” című DDOP-3.1.2/2F-2f-2009-0022 azonosítószámú projekt, melynek keretében közel 1 milliárdos beruházás valósult meg a Szentlőrinci Járási köznevelési intézményeiben. A fejlesztések eredményeként megtörtént az iskola épületek alapvető fizikai akadálymentesítése, nyílászárók cseréje, homlokzatának felújítása, továbbá az IKT eszközök befogadására alkalmas-, és sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók együttneveléséhez befogadó intézményi környezet kialakítása. Szintén 2011-ben TIOP 1.1.1/09 és TIOP 1.1.1/07-es projektek keretében tanári és tanulói laptopok, továbbá interaktív táblák beszerzésével megújult az informatikai eszközpark, ezzel párhuzamosan TÁMOP 3.1.4 és TÁMOP 3.1.7 projektek keretében szakmai tartalmi megújulás zajlott le a járás 91%-át lefedő OM 201052 intézményben.

Minden iskola rendelkezik könyvtárral. 2013-ban TIOP 1.2.3-11/1 pályázat támogatásából online könyvtári szolgáltatások igénybevétele is biztosító IKT infrastruktúra fejlesztések valósultak meg a szentlőrinci iskolában. Tornateremmel Szentlőrinc városa rendelkezik.

SZENTLŐRINC- HH-s, és HHH-s tanulók

IDŐSZAK	ÓVODÁS HH-S	ÓVODÁS HHH-S	ÁLTALÁNOS ISKOLÁS HH-S	ÁLTALÁNOS ISKOLÁS HHH-S	KÖZÉPFOKÚ ISKOLÁS HH-S	KÖZÉPFOKÚ ISKOLÁS HHH-S
2015/01	15	10	23	45	3	2
2014/10	14	10	24	47	1	2
2014/01	75	29	162	85	14	3
2013/10	31	38	205	57	20	18
2013/01	52	21	109	45	36	22
2012/10	51	20	107	45	36	22

Forrás: Oktatási Hivatal, KIR rendszer

A város aránylag kedvező képzettségi mutatói az oktatási intézményrendszer megfelelő kiépültségére és a magasabb végzettségűek növekvő arányára utal, de egyben jelzi a magasabb végzettségűek elhelyezkedési nehézségeit is (többsége ingázik vagy elköltözik, mert nem talál munkát.)

Szentlőrincen a csökkenő gyermeklétszám miatt növekvő kapacitás-többletet mind az általános, mind a szakközépiskolai oktatásban feltehetőleg a jelenleg is magas bejárók számának növelésével lehet csak ellensúlyozni. Azonban a környező településeken is csökkenő gyermeklétszámokra lehet számítani, így az általános iskolánál előbb-utóbb tagintézmények átszervezésével kell a kihasználtságot biztosítani.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Szentlőrincen a Nevelési Tanácsadó szülői, pedagógusi megkeresésre biztosítja a logopédiai, pszichológiai tanácsadást, fejlesztést.

A KLIK Szentlőrinci Tankerülete a szükséges feladatok ellátására, a gyermekek fejlesztésére gyógypedagógust és logopédust biztosít.

A nevelési-oktatási intézményekben foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak kötelező és ajánlott létszámát jogszabály szabályozza. A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-jétől bizonyos gyermeklétszám fölött kötelezővé tette a pszichológus alkalmazását.

A szentlőrinci általános iskola személyi feltételei jónak mondhatók.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció.

Hátrányos megkülönböztetésre és jogellenes elkülönítésre az intézmények között, illetve az egyes intézményeken belüli szegregációról nincs tudomásunk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az iskolák közötti eredményességre nincs adat.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Statistikailag és más módon sem lehet kimutatni azokat a tetteket, a nevelők gyermekekhez való hozzáállását, amivel igyekeznek segíteni a gyermekeket.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvoda, iskola, védőnő és gyermekjóléti szakember által
Halmozottan hátrányos gyermekek számának emelkedése	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felkutatása, szociális ellátó rendszerbe bevonása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében. Uniós irányelvek:

- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történt végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonsági területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka Törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

A válság idején sokkal több részmunkaidős és fix időtartamú munkakört szüntetnek meg, amelyeket inkább női munkavállalók töltenek be (2011-ben a nők 32, míg a férfiak 8 százaléka töltött be ilyen állásokat). Másrészt a gyerekvállalás is hátrányos helyzetet eredményez a munkaerőpiacon: egy OECD-elemzés szerint egy európai nő jövedelme minden egyes gyereke után 12 százalékkal esik vissza. Harmadrészt az alacsony fizetésű nők egyre nagyobb arányban hagyják el a munkaerőpiacot és lesznek munkanélküliek, vagy lesznek részesei a feketegazdaságnak, fizetéseik totális elértéktelenedése miatt. „A válság előtt is jobban érintette a nőket a munkanélküliség, a bizonytalan munkakörülmények, a részmunkaidős állások, alacsony fizetések és lassan fejlődő karrierok. De a megszorítások felerősítik ezeket a folyamatokat” – állítja egy képviselő. Például az EU-ban a közszférák állásait 70 százalékból nők végzik, és ebben a szektorban szüntetik meg a legtöbb munkakört, itt csökkentik leginkább a fizetéseket vagy nem hosszabbítják meg a határozott idejű szerződéseket. Az Európai Unió belül a nemek egyenlősége alapvető jog, amelyet például az Európai Unió működéséről szóló Szerződésben (TFEU) is rögzítettek. Az Unió az esélyegyenlőség elvére rendre kulcsfontosságú értéknek hivatkozik, és erőfeszítéseket is tesz megteremtéséért, például a nőjogi és esélyegyenlőségi FEMM bizottság munkáján keresztül.¹⁸

A szakirodalomban is gyakorta kétfajta szegregációt említenek, a vertikális és a horizontális elkülönítése. A horizontális szegregáció a fenti tényre utal, azaz a férfiak és a nők más-más gazdasági területen, szektorokban, foglalkozásokban helyezkednek el. De gondolhatunk itt például az orvosi pályára, ahol a sebész és a nőgyógyász foglalkozását szinte kizárólag férfiak töltik be (nem véletlenül, hiszen ezekben a legnagyobb mértékű az anyagi siker), míg a gyermekgyógyászok között túlnyomó többségben vannak jelen a

¹⁸ Ld. http://index.hu/gazdasag/2013/03/08/a_ferfiaknak_meg_a_gazdasagi_valsga_is_jobb/

nők (és ezzel együtt az előző szakterületekhez képest a gyermekgyógyászok társadalmi presztízse és kereseti lehetősége jóval kisebb). A horizontális szegregáció azt jelenti tehát, hogy az eltérő nemi szocializáció és a nemi szerepeknek való megfelelés igénye következtében a férfiak és a nők más-más pályákon indulnak el.

A vertikális szegregáció a foglalkozási hierarchiában való előrejutási lehetőségeket foglalja magában, azt a jelenséget, hogy a beosztási szinteken egyre feljebb haladva, akkor is jelentősen csökken a nők aránya, ha megfelelő formális képzettséggel rendelkeznek, és a pozíció betöltésére formálisan megfelelő szakemberek között sem kisebb az arányuk, mint a férfiaké. A közgazdászok között például igen magas a nők aránya, ennek ellenére a vezető pozíciókban ehhez képest kevés női vezetővel találkozhatunk. A gazdasági élet első szintű vezetői székeiben pedig egyáltalán nincsenek jelen a nők. Semmi kétség, hogy a világon egyetlen olyan ország sem létezik, ahol a nők lennének többségben a vezetői posztokon.

A nők a férfiakat is felülmúló arányban kapcsolódtak be a felsőoktatásba. Azonban jelentős mértékű szegregáció volt tetten érhető, más-más tudásanyagot közvetítő tanintézményekben tanulnak fiúk és a lányok. A műszaki pályák kivételével a nők egyik intézményben sem alulreprezentáltak a diákok körében.

Egyértelműen látszik a közgazdász- és jogi pálya elnőiesedése, amely több évtizedes múltra tekint vissza. A gazdasági rendszer átalakulásával párhuzamosan pedig éppenséggel igen erőteljesen előtérbe kerültek azok a szakterületek, ahol a nők arányait tekintve egyáltalán nem voltak a férfiakhoz képest hátrányos helyzetben. Jelentősen megnövekedett a közgazdasági és a jogi pálya súlya, és ugyanakkor – legalábbis általánosságban – lényegesen veszítettek korábbi fontosságukból a műszaki diplomák. Azok a tényezők, amelyekre korábban tehát az elnőiesedés tendenciája volt jellemző, most előnyként jelennek meg, és segítenek stabilizálni a nők helyzetét a gazdasági vezetők csoportján belül. Hogyha tehát a férfi-női karrier egyenlőtlenségek körében a nemre jellemző tényezők közül az iskolai végzettséget vesszük vizsgálat alá, éppen a nők igen előnyös helyzetét kell hangsúlyozni. Azonban az ily módon felhalmozott tudásanyag egy nőt sokkal ritkábban készítet arra, hogy tudatosan szemlélje pályafutását, esetleg meg is tervezze azt. Emögött magyarázatként pedig igen nagy részben rejlenek a nemek közötti szocializációs különbségek.¹⁹

A nők elleni hátrányos megkülönböztetés nem mindig könnyű észrevenni. A nők munkaerő piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja. Egyik oldalon a pénzkeresés, a szakmai tudás, az előmenetel áll, a másik oldalon van a család, az otthonteremtés. Nem könnyű összeegyeztetni a karriert és a családot, pedig szinte minden nőnek meg kell birkóznia e feladattal.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az önkormányzat és annak intézményei csak nagyon kevés, vagy semmilyen adattal nem rendelkeznek az alábbi szempontok és problémák tekintetében.

A helyzetelemzés megállapíthatóvá vált, hogy a munkanélküliek körében több a nő, ahogy az is elmondható, hogy a településen található, nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra és a szolgáltatási szektor.

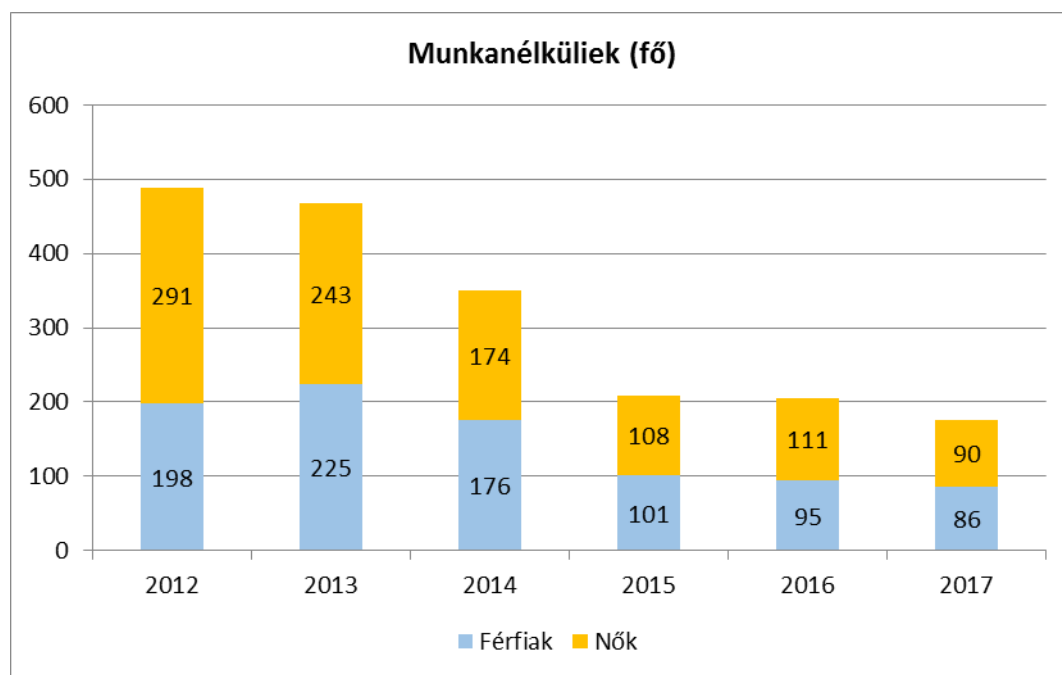
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	2 429	2 483	na	na	198	291

¹⁹ Ld. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/nok/szerepvalt/nagybea97.html>

2013	2 404	2 458	na	na	225	243
2014	2 382	2 431	na	na	176	174
2015	2 338	2 379	na	na	101	108
2016	2 296	2 328	na	na	95	111
2017	0	0	na	na	86	90

A fenti táblázatból egyértelműen kiolvasható, hogy a munkanélküliség jobban sújtja a nőket mint a férfiakat, a férfi munkanélküliség csökkenő tendenciát mutat, részben a közfoglalkoztatás kiszélesítése okán, a női munkanélküliség ilyen mértékű csökkenést nem mutat. A különbségeket az alábbi diagram is élesen szemlélteti.

b) Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinc Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltség tájékoztatása alapján foglalkoztatást segítő programok TÁMOP-1.1.2. program keretében valósulnak meg.

Célcsoportok:

- Alacsony iskolázottságú álláskereső
- Pályakezdők, fiatalok
- 50 év feletti
- Gyermekgondozásból visszatérők
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők
- Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek, elavult szakképzéssel rendelkezők.

A program keretén belül 17 fajta képzésre lehet jelentkezni:

1. Élelmiszer és vegyi áru eladó
2. Szakács
3. Tisztítás technológiai szakmunkás
4. Pincér
5. Targoncavezető
6. Földmunka, rakodó és szállítógép kezelő

7. Társadalombiztosítási és bérügyi szakelőadó
8. Szociális gondozó és ápoló
9. Gyorséttermi-és éttelelő
10. Villanyszerelő
11. Fogyóelektródás védőgázos ívhegesztő
12. Volfrámelektródás védőgázos ívhegesztő
13. CNC forgácsoló
14. Gépi forgácsoló
15. Szobafestő
16. Bolti pénztáros
17. Ruházati eladó

A fenti képzéseken kívül angol és német nyelvi képzések is indulnak.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nincs nemenkénti megkülönböztetett adat az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei tekintetében, de sok esetben a statisztikai adatokból megállapítható, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programokban tudja az alacsony iskolai végzettségű nőket alkalmazni.

A roma népességben belül a nők iskolai végzettsége igen alacsony. A roma nők 81,4%-a végzett legfeljebb 8 általános iskolát, amíg ez az arány a férfiak körében 71,8%. A roma nők között két és félszer magasabb azoknak az aránya, akik legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, mint a nem roma nők között. A legfrissebb népszámlálási adatok szerint a roma nőknek csak 11,1%-a rendelkezik legalább szakmunkás végzettséggel, míg a roma férfiaknak 15,0%-a. A jelentős különbség nem csak kisebbségi, hanem családi nemi szerepekből adódó okokra is visszavezethető.

A roma nőknél a magas iskolai lemorzsolódási mutatókért felelős tényezők: motivációvesztés, a hátrányos helyzetből adódó szocializációs különbségek, részben a korai gyerekvállalás és részben a hagyományos családi szerepekből fakadó végzettség nélküli iskolaelhagyás, melyeket az iskola és a szociális védelmi rendszerek a gyakorlatban sokszor nem megfelelően kezelnek, így csorbul a minőségi integrált oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés. A nők körében különösen nagy a roma és az országos foglalkoztatottság közötti különbség. Az össznépeességben a nők foglalkoztatottságának az aránya a roma nőkéhez képest 2,6-szor nagyobb, valamint a roma nőket saját népességükön belül is hátrány éri, fele akkora az esélyük a foglalkoztatottságra, mint a roma férfiaknak. Azok, akik a családalapítás miatt lemondanak továbbtanulási szándékukról, akár egész életükre elvesztik annak az esélyét, hogy valaha stabil munkahelyük legyen. A családalapítás és a munkaerő-piaci esélyek konfliktusával fiatalabb korban (kevesebb tapasztalat birtokában) szembesülnek a romák. Másrészt családjuk és szomszédjaik véleménye alapján különösen erősek lehetnek azok a megfontolások, amelyek következtében a roma fiatalok egy jó része esetleg jelentősen alulbecsli az iskolázottság munkaerő-piaci hozadékát. Ezért inkább nagyobb hangsúlyt fektethetnek a gyermekvállaláson keresztül történő státuszemelkedésre, ami persze tovább csökkenti az esélyét bármilyen jövőbeni integrációs folyamatnak. A nők körében figyelhető meg a legnagyobb különbség munkanélküliség tekintetében is. Egy roma nőnek 3,4-szer akkora esélye van a munkanélküli státuszra, mint a nem roma nőknek. A roma nők helyzetének javulása csak az érintett célcsoport aktív részvételével valósítható meg.²⁰

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

²⁰ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 27- 28. oldal.

A klasszikus női és férfi munkavállalók közötti bérkülönbségre vonatkozó releváns adattal nem rendelkezünk. A közfoglalkoztatásban, a Munka Törvénykönyves, köztisztviselői és közalkalmazotti jogviszonyoknál egyaránt azonos, jogszabályoknak megfelelő bér és azonos munkafeltételek illetik meg mind a nőket, mind a férfiakat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető – a gyermekek életkorának megfelelően- különösen a bölcsődében, az óvodában, valamint az iskolában.

Bölcsőde

A szentlőrinci bölcsőde a családban nevelkedő 2. életévét betöltött, de 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha gyermek 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8 §.)

Szentlőrincen ma 2 óvoda működik, melyek 300 férőhelyet biztosítanak. A dolgozó családok anyák gyermekei biztonságos környezetben, felügyelettel töltik szabadidejüket.

Általános iskola

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében 2013. szeptember 1-jétől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkoztatást. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

Egy védőnőre jutó gyermekek száma (fő)

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	3	254	84
2013	3	248	82
2014	3	251	83

2015	3	249	83
2016	3	252	84
2017	3	247	83

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama segítése, ezzel is támogatva a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermeket ellátó intézményekkel, a házi gyermekorvossal is. A védőnői szolgálat hatékonyan végzi működését a gyermek- és az anyavédelemben. A védőnők folyamatosan tartanak felkészítő tanfolyamokat, orvosi előadásokat, programokat (pl. anyatejes ünnepség). Szentlőrincen nem volt olyan család az elmúlt időszakban, amely a védőnői látogatásokat, ill. a védőnői tanácsadásokat elutasította, nem igényelte volna.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető Törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs vagy élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél fölött hatalmat, testi, lelki, anyagi vagy jogi dominanciát tud gyakorolni. A családon belüli erőszak kifejezés mellett használatos a párkapcsolati erőszak és a gyermekbántalmazás elnevezés is. A családon belüli erőszak körébe sorolható az is, ha harmadik személy követi el a család egy tagja ellen, csupán a családban betöltött szerepe mellett. Az erőszakot a gyakorlatban tágabban kell értelmezni, beletartozhat a lelki terroron túl a szidalmazás, verekedés, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés, erőszakos megnyilvánulások, de akár a pénzügyi-gazdasági függőségbe hozás stb. A családon belüli erőszak fogalmkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, a családforma lehet egyszülős is. Az elkövetőket és az elszenvedőket főként a nemi és korcsoport szerinti megoszlás alapján vizsgálják. A bántalmazott és a bántalmazó minden esetben ismeri egymást, leggyakrabban családi vagy intim viszony köti vagy kötötte őket össze. Fontos eleme az erőszakos magatartás vagy annak előkészülete vagy kísérlete a bántalmazó részéről.

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

A jelenség minden emberi civilizációban előfordul, etnikai, vallási és társadalmi osztályoktól függetlenül. A figyelem először a feminista-polgárjogi mozgalmak megjelenésekor irányult a problémára, az 1960-70-es években az USA-ban és Nyugat-Európában.

Feltárása igen nehéz, mivel a családon belüli erőszak még a mai modern társadalmakban is tabunak számít, mind az erőszak alkalmazója, mind annak elszenvedője igyekszik eltitkolni az erőszak létét. A társadalom nagy része úgy tekint a jelenségre, mint valamely családi problémára, mely nem a külvilágra tartozik.

Elsősorban a nők elleni cselekményeknél gyakori. Magába foglalhatja a különböző fenyegetéseket (verés kilátásba helyezése, emberöléssel vagy például gyermek életének kioltásával kapcsolatos fenyegetések), zsarolást, függő viszony kialakítását (munkalehetőség korlátozás, elzárás, baráti-családi kapcsolatok megszakításának kierőszakolása), ellenőrzést az elnyomott személy felett, információk eltitkolását. Gyakori, hogy a bántalmazó a saját erőszakos cselekményét a partner-családtag állapotával, magatartásával

magyarázza, felelősséget ébresztve a bántalmazottban. Az elszigetelés az egyik alapcselekménye a bántalmazónak, megpróbálja elérni, hogy a bántalmazott ne forduljon hatósághoz vagy más családtaghoz segítséget kérni. A lelki terrorhoz tartozik a partner vagy családtag vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének manipulálása, a vallási élet korlátozása vagy nevetségessé tétele vagy valamely világnézetre- vallásra való kényszerítése is. A bántalmazó nemcsak érzelmileg, hanem pénzügyileg is igyekszik függőségbe hozni az áldozatot. Az önálló megélhetést, mint lehetőséget megszünteti és ellenőrzést gyakorol a bántalmazott pénze és vagyontárgyai felett. A bántalmazó folyamatosan szidalmazza, megszegényíti áldozatát az emberi méltóság eltiprásáig. A testi sértéstől pedig a bántalmazott sérülést szenved, nem ritka a súlyos testi sértés, az életveszélyt okozó testi sértés, az emberölés sem. Előfordul, hogy a bántalmazó fegyvert is használ (pl. kés, revolver, bot).

A bántalmazó személyiségjegyei között megtalálható a korlátozott gondolkodásmód, az erőszak bagatellizálása, a durvaság, erőszakosság, az embertársak tárgyként való kezelése, a gyűlöletkeltés, a hirtelen indulatkitörések, féltékenységek.

Magyarországon több nő, mint férfi hal meg a partnerkapcsolatokon belül elkövetett gyilkosságok áldozataként. A gyermek áldozatok kétharmada pedig fiú.

Valószínűsíthető, hogy hazánkban minden ötödik nőt rendszeresen bántalmaz partnere. Ez jelenleg mintegy félmillió bántalmazott nőt és ennél valamivel kevesebb bántalmazó férfit érint. Minden etnikai csoporton, társadalmi rétegen és lakóhelyen belül hasonló arányban találkozunk bántalmazókkal és áldozatokkal, nemcsak az alacsonyabban iskolázottak között.

Az erőszak nem a megfelelő módja az idegesség levezetésének, semmilyen családi szereposztás nem indokolja a másik megalázását és megverését. Egy érett személyiségű felnőtt képes felelősséget vállalni cselekedeteiért. A „pofonra csók” sztereotípiája csak a filmekben működik, a gyakorlatban a pofonok nem kölcsönösek, nem múlnak el nyom nélkül. Az első pofont általában követi a többi, s a bántalmazás egyre szélsőségesebb és durvább lesz. A nők nagyon gyakran hisznek a bántalmazó ígéreteiben, ilyesmi többé nem fordul elő. Ráadásul gyakori a házastárstól való anyagi és lakhatási függés is.

A partnerkapcsolati testi erőszakkal kapcsolatos esetek 95%-ában a férfi az agresszív fél és nőt bántalmaz. A fennmaradó 5%-ot a férfiakat bántalmazó nők, illetve leszbikus és homoszexuális partnereiket bántalmazó melegek alkotják.

A tapasztalatok és a statisztikák azt mutatják, hogyha egy nő szakszerű segítséget kap a trauma feldolgozásában, hamarabb észreveszi a korai figyelmeztető jeleket, s már korábban kilép a kapcsolatból.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető Törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. A lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb. Sajnos súlyosbítja a helyzetet az, hogy sokszor a családon belüli erőszakra nem minden esetben derül fény.

Településünkön nincs releváns adat a családon belüli erőszakok számáról. Szentlőrincen a közfelfogás és mentalitás elítéli a családon belüli erőszakot.

A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. §-a rendelkezik a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetéséről. A törvényben nevesített szervek kötelesek jelzéssel élni a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szerv felé amennyiben kiskorú veszélyeztetését észleli. Szentlőrincen hatékony együttműködés tapasztalható a rendőrség és a Szentlőrinci Család – és Gyermekjóléti Szolgálat között. A rendőrség átlagosan hetente 2-3 jelzést szokott küldeni a Gyermekjóléti Szolgálatnak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Szentlőrincen anyaotthon nem működik, de a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársai amennyiben ilyen jellegű igény merülne fel a megfelelő elhelyezésben anya és gyermek, illetve családok elhelyezésében maximális segítséget nyújt. A település 30 km-es körzetében, Pécssett anyaotthon biztosított.

5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselő-testület tagja	
	Férfi	Nő
2012	8	1
2013	8	1
2014	5	3
2015	5	3
2016	5	3
2017	5	3
2018	5	3

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testülete 5 férfiből és 3 nőből áll, a polgármester férfi. A képviselő-testület tagjai között mindig többségben voltak a férfiak. A Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője férfi, aljegyzője és pénzügyi osztályvezetője nő, illetve az önkormányzati hivatal is zömében nőket foglalkoztat. Az általános iskola igazgatója, valamint az óvoda vezetője szintén nő.

A képviselő-testület női-férfi megoszlási aránya az utóbbi önkormányzati választásokon javult.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémákat nem jeleztek a településen.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Gyermekvállalás okozta hátrányok a munkaerőpiacon	<ul style="list-style-type: none"> - Kisgyermekes anyák foglalkoztatásának elősegítése az önkormányzat által fenntartott intézményekben - Rész munkaidőben történő foglalkoztatás elősegítése - „Home office” rendszer kialakítása a lehetséges területeken
Közéletben a nők részvételének javítása	<ul style="list-style-type: none"> - Önkormányzati intézményekben a nők esélyegyenlőségének javítása, vezetővé válás elősegítése - Közéleti női klubok szervezése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói ellátásokat biztosít. A saját jogú ellátások körébe tartozik az öregségi nyugdíj, hozzátartozói ellátásnak minősül az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátás. A jogszabályi változások értelmében csak azok a megváltozott munkaképességű emberek kapnak rokkantsági járadékot 2015-ben, akiknél a Rehabilitációs Bizottság legkevesebb 60 százalékos egészségi szintet állapít meg, tehát legalább 40 százalékban károsodott az egészsége.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	843	1129	1 972
2013	813	1133	1 946
2014	775	1101	1 876
2015	756	1094	1 850
2016	739	1095	1 834
2017	na	na	na

A demográfiai öregedést jelentős mértékben fokozza az alacsony gyermekszám, a növekvő élettartam és az elvándorlás. Az elöregedési mutatókat csökkenti a magasabb gyermekszám, a stagnáló vagy romló halandóság és a bevándorlás. Az öregedés folyamatában nemcsak az idősök, fiatalok, aktív korúak száma, aránya változik, hanem az egész korösszetétel átalakul, a népesség korstruktúráját ábrázoló korfa megnyúlik. A korfa megnyúlásából következik, hogy bárhogyan választunk ki egy életkort, az annál fiatalabb népesség részaránya tendenciájában csökken, az a fölötti életkorú népesség részaránya tendenciájában növekszik. Magyarországon az öregedési fordulópontok 1990 és 2025. között jönnek létre abban az értelemben, hogy az idősök száma meghaladja a fiatalokét, más megfogalmazásban, az öregedési index meghaladja az 1-et. Mindemellett látható az is, hogy a nagyon idősök (80 év feletti) száma fokozatosan növekszik, a halandósági mutatók változásával összhangban. A másik fontos jellemző a családi állapot szerinti megoszlás, ami az idős generációban – összefüggésben a fenti tendenciával – jelentős eltérést mutat az össznépességtől: a 60 év feletti nők több mint fele özvegy.

Meghatározó jelentőségű, hogy az adott társadalom miként gondolkodik az időseiről, és ez a gondolkodásmód kivétel az idősök saját magukról alkotott képére is. Az életminőséget alapvetően a testi-lelki egészség, a környezet, az anyagi és szociális helyzet határozza meg. Elfogadva az egészség életminőséget meghatározó szerepét, fontosnak tartjuk megemlíteni a korosztály szempontjából meghatározó jelentőségű tényezőt, a betegségek jelenlétét. A statisztikai adatok alapján elmondható, hogy az időskorúak gyakrabban szorulnak orvosi kezelésre, az alap- és a szakellátásban egyaránt. A betegségek jelenléte rontja ugyan az életminőséget, a korszerű gyógykezelés és rehabilitáció azonban a betegségek egy részében teljes értékű életet biztosít, a betegségek másik részében pedig javít az életminőségen. A szemléletmód kialakítása érdekében fontos, hogy már a fiatalok oktatásába is beillesszük a prevenció, a testi-lelki jólét kialakítása, az aktív életmód, valamint az öngondoskodás szerepének fontosságát.

Az idős ember sok veszteséggel küzd:

- nyugdíjba vonul, elveszti az addigi aktivitását, munkahelyét, azt a biztonságos közeget, ahol mindennapjait élte, sokszor feleslegesnek érzi magát
- elveszti a társát (az idősek között rengeteg az özvegy vagy egyéb okból egyedülálló)
- egészségi állapota romlik, elveszti a korábban meglévő képességeit, romlik a látása, hallása, nem képes mozogni, krónikus betegségek nehezítik a mindennapjait
- mindezekből adódik az izoláció, elmagányosodás.

Fontos lenne, hogy az idős ember egészséges, megbecsült tagja legyen a társadalomnak, biztonságban és védettségben éljen. Az aktív korosztály körében az öngondoskodás fontosságának hangsúlyozása azért is kiemelkedő szereppel bír, mert csak így biztosítható, hogy idős korára ne legyen kiszolgáltatott ez a korosztály. A család szerepét is erősíteni szükséges, nem csak az állami szerepvállalás növelését.

A 60 év feletti lakosság száma folyamatos növekvő tendenciát mutat: 2013. január 1-jén a 60 év felettek száma 1408 fő, 2014. január 1-jén 1449 fő, 2015. január 1-jén 1464 fő volt a Magyar Államkincstári adatok szerint.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Magyarországon az idősebb generációk foglalkoztatását döntően befolyásoló nyugdíjrendszer évtizedek óta tartó folyamatos átalakítása éppen most lépett egy újabb szakaszba - állapítja meg a statisztikai hivatal. A korengedményes nyugdíjazás korábbi lehetőségei napjainkra gyakorlatilag megszűntek, viszont a nők esetében új, és hatását tekintve még nem ismert karkedvezményes forma lépett be a rendszerbe.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településen van lehetőség nyugdíjasok alkalmazására.

b) **tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közigazgatásban, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)**

A tevékeny időskor azt jelenti, hogy a kor előrehaladtával az emberek a társadalom teljes értékű tagjaként, jó egészségi állapotban, a munkával megelégedve, a mindennapi élet feladatait önállóan ellátva töltik az időskort, és aktív szerepet játszanak a társadalomban. Az életkoruktól függetlenül részt vehetnek a társadalomban, és jobb életszínvonalon élhetnek. A kihívás tétje az, hogy az előrehaladott kor ellenére a bennük rejlő számos lehetőséget sikerül-e gyümölcsoztetni. Ez főként három területet érint.

Foglalkoztatás – ahogy nő a várható élettartam Európában, úgy nő a nyugdíjkorhatár is. Sokan azonban attól tartanak, hogy nem lesznek képesek munkahelyüket megtartani, vagy másik állást találni annyi ideig, ameddig az a tisztességes nyugdíj eléréséhez szükséges lenne. Jobb lehetőségeket kell biztosítani a munkaerő-piacon az idősebb munkavállalók számára.

Társadalmi szerepvállalás – a nyugdíjba vonulás nem jelenti azt, hogy valaki hasznavehetetlenné válik. Az idősebbek támaszként szolgálhatnak a társadalomban más személyek számára, általában saját szüleik, házastársuk vagy unokáik ellátásában segítenek, és ezt hajlamosak vagyunk elfelejteni. Az önkéntesként való

szereplésükről is gyakran megfélekedünk. A cél az, hogy nagyobb elismertséget szerezzen az idősebbek társadalomban betöltött szerepének, és kedvezőbb feltételeket teremtsen a számukra.

Önálló életvitel – Az időskorral együtt jár az egészségi állapot romlása, a leépülés ellen azonban sok minden tehető. A környezetünkön tett apró változtatások jelentős különbséget jelenthetnek a különböző egészségkárosodással és fogyatékossgal küszködők számára. A tevékeny időskor azt is jelenti, hogy az idősödő személyek lehetőséget kapnak arra, hogy továbbra is – és amilyen sokáig csak lehet – kezükben tartsák saját életüket.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzatnak nincs adata, információja a foglalkoztatás területén az időseket ért hátrányos megkülönböztetésről.

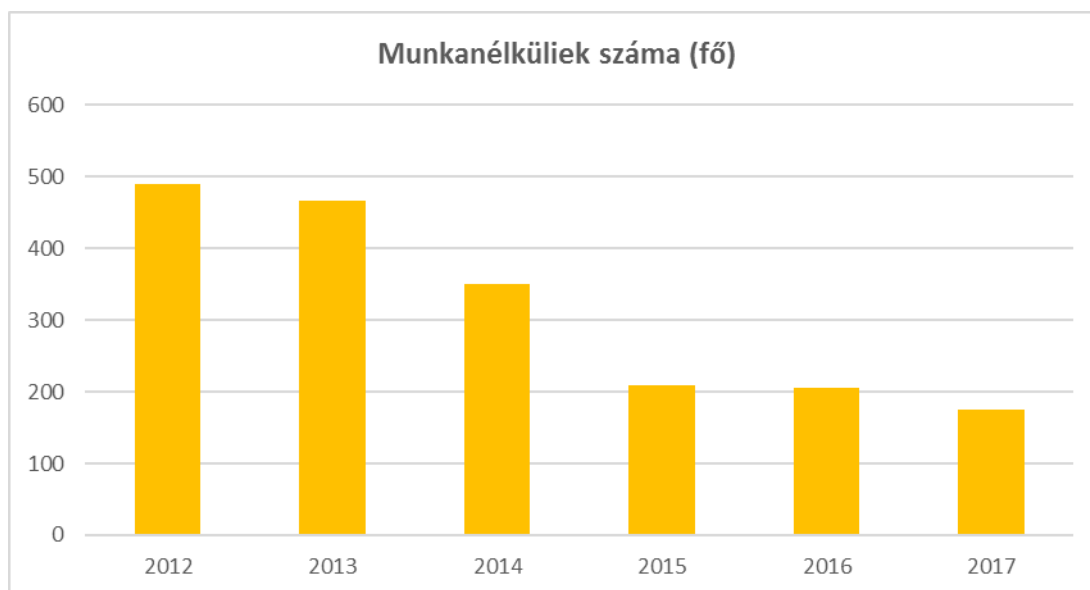
Szentlőrincen az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma évről évre nő.

A Kormány által bevezetett munkahelyvédelmi program enyhíthet az idősebb lakosság elhelyezkedési problémáján, hiszen az 55 év felettieket foglalkoztatók társadalombiztosítási járulékcsökkentési kedvezményben részesülnek.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	489	58	12%	na	na	na
2013	467	56	12%	na	na	na
2014	350	50	14%	na	na	na
2015	209	33	16%	na	na	na
2016	206	33	16%	na	na	na
2017	176	28	16%	na	na	na

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Mint azt korábban láthattuk, a munkanélküliségi ráta folyamatosan csökken 2012-től. Az 55 év felettiak esetében ez a csökkenés szintén megfigyelhető, azonban arányaiban a teljes munkanélküli lakosságszámhoz mérten növekedés tapasztalható ezen korosztály esetében. Egy idős embert jellemzően kevésbé szívesen alkalmaznak a munkáltatók, figyelemmel az esetleges alacsonyabb teljesítményre, várható betegségekre.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi- mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Amennyiben az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában szükséges részesíteni.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	950	16	1,68%
2013	972	13	1,34%
2014	984	13	1,32%
2015	1 041	16	1,54%
2016	1 080	23	2,13%
2017	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH

Szentlőrincen a 64 év feletti lakosság körében alacsony a nappali ellátásban részesülő időskorúak aránya. Ez az alacsony szám is alátámasztja, hogy ellátást csak legvégső esetben kérnek az idősek. Viszonylag csekély azon időskorúak száma, akik időskorúak járadékában részesülnek Szentlőrincen. Ez az ellátás azon idős személyek részére jár, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. Az alacsony szám ellenére azonban érdemes megemlíteni, hogy az ellátásban részesülők száma a 2011-es évre csökkent, majd enyhe emelkedést mutat.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	7
2013	8
2014	8
2015	8
2016	7
2017	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal hatáskörébe tartozó ellátásnak minősül, a kérelmet a kérelmező lakcíme szerint illetékes járási hivatalnál, illetve a Kormányablaknál lehet benyújtani. A kérelmezők száma alacsony a településen, nem várható emelkedés.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Szociális Szolgáltató Központ intézmény tartós bentlakásos ellátását a Szentlőrinc és térsége közigazgatási területén élők vehetik igénybe, a működési engedély szerinti férőhelyek száma 35 fő. A bentlakásos intézményben folyó ápolási-gondozási tevékenység alatt az intézmény szolgáltatását igénybevevők részére,

olyan fizikai, mentális, életvezetési, egészségügyi ellátást kell érteni, amely a lakó szociális, testi, szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítést jelent. Teljes körű ápolást, gondozást nyújtó szociális otthon, mely napi háromszori étkezést (ebből legalább egy alkalommal meleg ételt), lakhatást, és 24 óras folyamatos felügyeletet biztosít. Az intézmény folytonos munkarendben, szociális és egészségügyi végzettséggel rendelkező munkatársak foglalkoztatásával teremti meg a biztonságot és a nyugodt békés öregség lehetőségét.

Az önkormányzat által fenntartott, szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ biztosítja az Idősek nappali ellátását (Idősek Klubja, demens személyek ellátását, maximálisan 20 fő számára, emellett az idősek számára is elérhető a szociális étkeztetés (Szentlőrinc, Kacsóta, Csonkamindszent településekre), a házi segítségnyújtás, valamint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Az integrált intézmény egyik előnye, hogy folyamatában látják az ellátott állapotváltozását, tudják, hogy mikor, milyen ellátásra szorul, a kommunikáció egyszerű, gördülékeny, és amikor az otthoni életvitel már nem fenntartható, akkor azonnal és hatékonyan tudnak lépni, nem kell megküzdeni a szociális gondozónak/családgondozónak az idegen intézménybe történő felvétel nehézségeivel.

Az intézmény szakellátás formájában biztosítja székhelyén az Idősek Otthonának működését. A teljes körű ápolást, gondozást nyújtó otthonba (7940 Szentlőrinc Munkácsy M. u. 1-3.) felvehető létszám 35 fő. A bentlakásos intézmény kapacitása teljes mértékben kihasznált, a demográfiai trendek alapján szükség mutatkozik bővítésre, hasonló intézmények kialakítására.

Az intézmény szakellátás formájában biztosítja a tartós bentlakásos idősothtoni ellátást, mely feladat önként vállalt, nem kötelező feladata a városnak. Mivel várólista van a bentlakásos ellátás területén, ezért igyekeznek a magas óraszámú ellátottaknak kielégítő alternatívát nyújtani, ápolási osztályra, egyéb más egészségügyi ellátóba segítik őket a várakozás idejére. Minden esetben jelzik az egészségügyi szervezetek felé, ha otthoni szakápolásra lenne szükség, ennek megszervezésében aktívan részt vesznek karöltve az egészségügyi alapellátással.

A nappali ellátásban lévők napi kapcsolatban vannak a bentlakásos ellátásban részesülőkkel, így már „napközisként” megismerik az intézmény életét, a dolgozókat, a napirendet. Közös rendezvényeink, napi programjaink vannak, így a bentlakók mindig tudják a településen zajló dolgokat. A nappali ellátásban azok a még aktívabb idősek vesznek részt, akik önálló életvitel fenntartásával még otthonukban élnek, de bejárnak az intézménybe. A bentlakásos élethez azok az ellátottak tudnak legjobban alkalmazkodni, akik korábban évekig igénybe vették a nappali ellátás szolgáltatásait. Előadások, ismertetőik szervezése is történik az otthonukban egyedül élők számára, mely foglalkozik a közbiztonsággal (áldozattá válás lehetőségének csökkentése) az adósságkezeléssel, hivatalos ügyek rendezésével, a lakáson belüli balesetek megelőzésével. Ők azok, akik felé leginkább lehetséges a prevenció, a megelőzés (prevenciók szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése) hangsúlyozása. A társas kapcsolati háló kiterjedtségének megőrzésével, továbbfejlesztésével az elmagányosodás csökkenthető. A nappali ellátás jobb megismerése érdekében az intézmény nyílt napot szervez, ahova az ellátott és hozzátartozóit hívják. Igyekeznek a hozzátartozóknak olyan útmutatást, feladatokat, foglalkozásokat megmutatni, ami lehetővé teszi nekik otthonukban is a szellemi képességek megőrzésére való törekedést. A központ céljai között szerepel az internet hozzáférés biztosítása az ellátottaknak, ennek megismerését közösségi munkát vállaló fiatalokra bízják. Ennek több előnye mellett az egyik legfontosabb, hogy a távol (akár külföldön) élő hozzátartozókkal fel tudnak venni és tarthatnák a kapcsolatot, ami mindig nagyon jó hatással van az idős korosztályra.

A házi segítségnyújtásnál fontos, hogy helyi lakos tudja ezt a feladatot ellátni, hisz ő ismeri a település lakóit, így személyre szabottabb ez az ellátás. Az ellátottak sokkal nagyobb bizalommal vannak a helyi dolgozó felé. A szakdolgozók „oktatást” tartanak az elesett ellátott hozzátartozóinak, akiknek nem szakmájuk a betegápolás, ezért nincs gyakorlatuk benne. A gondozók minden apró praktikát (fürdetés, ágyban mozgatás, etetés, stb.) bemutatnak, hogy a család életét ezzel is könnyebbé tegyék.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást úgy oldották meg, hogy a központba befutott segélykérés esetén az adott településen élő gondozónő érkezik ki a segítségre szorulóhoz. Szemben más szolgáltatókkal,- ahol egyetlen ember lát el több települést- ebben a rendszerben azonnal (5-10 percen belül) megérkezik a segítség, valamint olyan helyi lakos megy ki az időshöz, aki évek óta és jól ismeri az ellátottat, a családját és helyzetüket.

A bentlakásos és a nappali ellátás ellátottjai mindennapos közös foglalkozásokon vesznek részt, melynek célja a betegségek megelőzése, képességek fejlesztése, szinten tartása, az izolálódás megakadályozása (torna, mozi, vallási órák, diétás és életvezetési tanácsadás, szellemi frissesség megtartásához vetélkedők, napi hírek, aktualitások megbeszélése).

A Szociális Szolgáltató Központ több, a járáson belüli, de járáson kívüli együttműködési megállapodással/kapcsolattal rendelkezik, mely együttműködések révén az ellátottak minőségi ellátáshoz, színesebb, változatos mindennapi programokhoz jutnak. A generációk közötti kapcsolatok erősítése érdekében az óvodások, a helyi iskola, zeneiskola tanulói rendszeresen műsorral lepik meg az időseket. Középiskolások, szakiskolások mind diákmunka, mind szakmai gyakorlat, mind közösségi munka végzésének helyszínéül választják intézményünket, aktívan besegítenek az idősekkel való foglalkozásba (felolvasás, beszélgetés, séta az udvaron, segítség az öltözködésben, étkezésben, stb.). A Lőrinc-Med Nonprofit Kft. (Szentlőrinc, Eszterházy u. 1.) együttműködési megállapodás keretében biztosítja az otthon lakóinak az Otthoni Szakápolói és Hospice szolgáltatásokat.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára biztosított Szentlőrincen, így az idősebb korosztály számára is. Központja a Művelődési Központ és Könyvtár, amelynek programjairól folyamatosan tájékozódhat a lakosság. Itt tartja összejöveteleit többek között: nyugdíjas klub, nyugdíjas dalárda, Tarcsa-pusztai nyugdíjas klub és más további egyesület is. A művelődési Központ jelenleg a volt 2. számú általános iskola épületében működik (7940 Szentlőrinc, Templom tér 1-3.) , udvarán a közel 600 ülőhelyet biztosító szabadtéri színpaddal. Mivel az intézmény udvara a közeli vásártérrel határos, szükség esetén a két helyszín együtt is használható. A Könyvtár 2011. szeptemberétől a Kodolányi utcai általános iskola egykori épületében működik, fiókkönyvtára az Ifjúság úti általános iskolában levő iskolai könyvtár. A Brantner-Koncz Múzeumban a századforduló polgári lakáskultúráját mutatja be, muzeális gyűjteményt is tartalmaz.

c) idősek informatikai jártassága

Szentlőrincen nincsen hivatalos adat az idősek informatikai jártasságára vonatkozóan.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen nyugdíjas klub működik, amely évről évre az önkormányzat részéről egyszeri pénzbeli támogatásban részesül, továbbá a szükséges tárgyi feltételeket biztosítja a város a lehetőségeihez mérten.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Kevés az idősek számára szervezett szabadidős program	<ul style="list-style-type: none"> - Szabadidős programok szervezése az idősek részére - 2018-ban és 2019-ben pályázati forrásból több rendezvény kerül megszervezésre Szentlőrinc városában, lehetőség szerint ebben bevonni az idősebb korosztályt - A Szentlőrinci Nyugdíjas Klub továbbfejlesztése, egyesületté történő alakítása a további források felkutatása érdekében
Egészségmegőrző, betegségmegelőző programok hiánya	<ul style="list-style-type: none"> - A szentlőrinci Eszterházy Egészségközpont bevonásával rendszeres szűrővizsgálatok szervezése - 2018-ban és 2019-ben pályázati forrásból több rendezvény kerül megszervezésre Szentlőrinc városában. Egészséges életmód témakörben lehetőség szerint ebbe bevonni az idősebb korosztályt

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A fogyatékossgal háttérében sokszor több tényező áll, ilyenek lehetnek testi, pszichológiai, szociális vagy örökletes tényezők. A fogyatékossgal élők legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék vagy segély. A fogyatékossgal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak, iskolai végzettségük is elmarad a társadalom egészséges tagjaikétól, ami tovább rontja elhelyezkedési esélyeiket.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	239	237	476
2013	218	228	446
2014	205	217	422
2015	188	204	392
2016	173	181	354
2017	na	na	0

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0

Szentlőrincen önkormányzati fenntartású intézményekben nappali ellátásban nem részesül fogyatékos személy.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A városban mozgásszervi, értelmi, fogyatékkal élők foglalkoztatására van lehetőség, az önkormányzatnak is célja, hogy segítse az ilyen irányú foglalkoztatást. Közel 100-110 megváltozott munkaképességű munkavállaló foglalkoztatása megoldott a településen (2 foglalkoztató által). A védett és akkreditált foglalkoztatók által növekvő a tendencia fogyatékkal élő foglalkoztatása tekintetében, amelybe roma származásúak is bevonásra kerülnek.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről nincs adatunk.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékosok csekély száma miatt önálló életvitelt támogató helyi intézmény, szolgáltatás közül csak a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás biztosított. Fogyatékosok önálló életvitelét támogató ellátás a jelzőrendszeres segítségnyújtás is. A fogyatékosok családban élnek, az ellátásuk biztosított.

A településen részben akadálymentes területek vannak kiépítve, ezáltal is segítve a fogyatékkal élő lakosok kerekesszékekkel való közlekedését. A Mozgáskorlátozottak Egyesületének a Művelődési Központ és Könyvtár adott helyett.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékosági támogatásra az a személy jogosult, aki a 18. életévét betöltötte és az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő súlyosan fogyatékos: magyar állampolgár vagy letelepedett vagy bevándorolt vagy menekült vagy hontalan.

Súlyosan fogyatékos személynek minősül:

- az a látási fogyatékos, akinek segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik és ezért kizárólag tapintó-halló életmód folytatására képes;
- az a hallási fogyatékos, akinek a hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad;
- az az értelmi fogyatékos, akinek értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű;
- az, aki autista, állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt, az autonómia-tesztek alapján súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető;
- az a mozgásszervi fogyatékos, akinek a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz (végtag-protézis, ortézis, egy karral működtetett járóeszköz, kerekesszék) állandó és szükségszerű használatát írta elő, vagy a

külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható;

- állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető (Williams szindróma);
- és ez a fogyatékos állapot tartós (ha minimum 3 évig fennáll.) vagy végleges, továbbá a fogyatékos személy önálló életvitelre nem képes (még segédeszköz igénybevételével sem képes ellátni magát, állandó felügyelte szorul), vagy mások állandó segítségére szorul.
- halmozottan fogyatékos.

Az igény elbírálása a Magyar Államkincstár hatáskörébe tartozik.

Az új rendszer szakítva a korábbi évek gyakorlatával nem a pénzbeli ellátások tartós igénybevételére ösztönöz, hanem az állami gondoskodás lehetőségeitől való függőség megszüntetése mellett a rehabilitáció előtérbe helyezésével, valamint jövedelempótló pénzbeli ellátások bevezetésével biztosítja az egyének kieső jövedelmének pótlását. Az ellátórendszerben elérni kívánt átláthatóság, továbbá a hatékonyság növelése szükségessé tette az ellátási kategóriák számának csökkentését, a foglalkoztathatósági szempontok markánsabb érvényesítését, melynek fontos eleme a komplex minősítés szempontrendszerének átdolgozása illetve az akkreditációs eljárás és a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatások rendszerének újraszabályozása.²¹

2012. január elsejével a **rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, a rendszeres szociális járadék, az átmeneti járadék, mint ellátástípusok megszűntek. Helyettük új, egységes ellátások kerültek bevezetésre:**

- **a rehabilitációs ellátás:** foglalkoztatásra, rehabilitációra javasolt személyek jövedelempótló ellátása,
- **a rokkantsági ellátás:** a foglalkoztatásra, rehabilitációra nem javasolt személyek jövedelempótló ellátása.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a komplex minősítés keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően rehabilitációs ellátás rokkantsági ellátás.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira (rehabilitációs ellátás vagy rokkantsági ellátás) jogosult az, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki:

- a kérelem benyújtását megelőzően 5 éven belül legalább 1095 napon át a biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez;
- és rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A minősítési rendszer keretében az egészségi állapotot vizsgálják. Egészségi állapoton az egyén fizikai, mentális, szociális jóllétének betegség, illetve sérülés után kialakult vagy veleszületett rendellenesség következtében fennálló tartós vagy végleges kedvezőtlen változásait értjük. Az egészségi állapot vizsgálata mellett sor kerül a rehabilitálhatóság foglalkoztatási és szociális szempontú vizsgálatára. A rehabilitációs hatóság a komplex minősítés során megállapítja, hogy a megváltozott munkaképességű személy rehabilitálható, ezen belül

- foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható és az egészségi állapota 51–60% között van (B1 kategória),
 - tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és az egészségi állapota 31–50% között van (C1 kategória),
- Rehabilitációja nem javasolt, ezen belül

²¹ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

- egészségi állapota alapján foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és az egészségi állapota 51–60% között van,
- egészségi állapota alapján tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és az egészségi állapota 31–50% között van (C2 kategória),
- kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és - akinek egészségi állapota 1–30% között van és orvosszakmai szempontból önellátásra képes (D kategória),
- egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes és egészségi állapota 1–30% között van (E kategória).²²

2014. január 1-jétől a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki

- a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 1095 napon át biztosított volt, 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt,
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.²³

A biztosításának tartamára tekintet nélkül jár a megváltozott munkaképességű személyek ellátása annak, aki 2011. december 31-én rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rehabilitációs járadékban vagy az egészségkárosodott személyek szociális járadékaiban részesült. A jelenleg hatályos jogszabály alapján méltányosságból nem lehet a megváltozott munkaképességű személy részére ellátást megállapítani.²⁴

A lakóhelye szerint illetékes járási hivataltól kérheti az aktív korúak ellátására való jogosultságának megállapítását. Ha az egészségi állapota az 50%-ot nem haladja meg és családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem nem haladja meg a 25.650,- forintot, valamint vagyonnal sem rendelkeznek, a járási hivatal egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást állapíthat meg. Ha azonban az egészségi állapota meghaladja az 50%-ot, a járási hivatal abban az esetben állapíthatja meg a foglalkoztatást helyettesítő támogatást, ha az igénylő a kérelem benyújtását megelőzően munkanélküli járadékban részesült, vagy legalább egy év időtartamban elhelyezkedése érdekében együttműködött a munkaügyi szervvel, és a jövedelmi, vagyoni helyzete megfelel a fentebb ismertetett feltételeknek.

Rehabilitációs ellátást az a megváltozott munkaképességű személy kaphat, aki rehabilitálható, ezen belül

- akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, és egészségi állapota 51-60% közötti (B1 kategória),
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és egészségi állapota 31-50% közötti (C1 kategória).²⁵

A rehabilitációs ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy jogosult a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges rehabilitációs szolgáltatásra, valamint rehabilitációs pénzbeli ellátásra.

A rehabilitációs szolgáltatás keretében biztosítják a megváltozott munkaképességű személy

- megfelelő munkahelyen történő munkavégzésre való felkészítéséhez szükséges szolgáltatásokat és
- megfelelő munkahelyen történő elhelyezkedése érdekében a rehabilitációs célú munkaközvetítést.

²² Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

²³ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

²⁴ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

²⁵ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

A rehabilitációs ellátásban részesülő személy a megyei, fővárosi kormányhivatallal köteles együttműködni, amelynek keretében teljesítenie kell a rehabilitációs tervben foglalt kötelezettségeket.

Rokkantsági ellátásra az a megváltozott munkaképességű személy jogosult:

- akinek foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és akinek az egészségi állapota 51–60% között van és a rehabilitálhatóság szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja nem javasolt (B2 kategória), valamint akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg.
- akinek foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, és egészségi állapota 31-50 % közötti (C2 kategória), valamint aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- aki kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és egészségi állapota 1-30 % közötti (D kategória),
- akinek egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes, és egészségi állapota 1-30 % közötti (E kategória).

Az ellátás megállapítását formanyomtatványon, a lakóhely szerint illetékes kormányhivatalnál kell igényelni.²⁶

Bányászok egészségkárosodási járadékára az a személy jogosult, akinek egészségkárosodása legalább 29%-os mértékű,

- saját jogú nyugellátásra nem jogosult,
- nem részesül rendszeres pénzellátásban, kereset-kiegészítésben, átmeneti kereset-kiegészítésben, jövedelem-kiegészítésben, átmeneti jövedelem-kiegészítésben,
- a járadék megállapításakor keresőtevékenységet nem folytat, és
- a keresőtevékenység megszűnését megelőzően megváltozott munkaképességére, illetve egészségkárosodására tekintettel a bányászokat megillető kereset-kiegészítésben vagy átmeneti kereset-kiegészítésben részesült.

A bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka megállapítható továbbá azon személy részére is, aki:

- bányászati tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetnél legalább 10 évet földalatti munkakörben töltött el, és
- a bányászati szolgálata során, vagy azt követően, de a bányászati tevékenysége következtében legalább 29%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, és
- 2011. december 31-én rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, majd 2012. január 1-jétől a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesült, és
- saját jogú nyugellátásra nem jogosult, valamint nem részesül rendszeres pénzellátásban, kereset-kiegészítésben, átmeneti kereset-kiegészítésben, jövedelem-kiegészítésben, átmeneti jövedelem-kiegészítésben.

A lakóhely szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál az erre rendszeresített nyomtatványon vagy elektronikus úrlapon kell benyújtani annak a keresőtevékenységnek a megszűnésétől számított 24 hónapon belül, amelynek időtartama alatt a kereset-kiegészítést, átmeneti kereset-kiegészítést folyósítottak. A határidő elmulasztása jogvesztő.²⁷

Rehabilitációs kártyára az a megváltozott munkaképességű személy jogosult, akinek a rehabilitációs hatóság által végzett komplex minősítés szerint

- foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy
- tartós foglalkozási rehabilitációt igényel.

²⁶ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

²⁷ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

Rehabilitációs kártyára az a személy is jogosult, aki

- 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült, vagy
- rehabilitációs járadékban részesül.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal biztosítja a Rehabilitációs kártyát, igényelni viszont a lakóhely szerint illetékes kormányhivatalnál lehet. A munkáltató a Rehabilitációs kártyával rendelkező megváltozott munkaképességű személlyel fennálló adófizetési kötelezettséget eredményező munkaviszonyra tekintettel terhelő számított adóból adókedvezményt vehet igénybe, melynek mértéke az adó alapjának megállapításánál figyelembe vett, a munkavállalót terhelő közterhekkel és más levonásokkal nem csökkentett (bruttó) munkabér, de legfeljebb a minimálbér kétszeresének 27 százaléka.²⁸

A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók rehabilitációs akkreditációs tanúsítványt kaphatnak a jogszabályi feltételeknek való megfelelés esetén. 2013. januárjától, kizárólag akkreditált foglalkoztatók részére, pályázati úton nyújtható bér- és költségtámogatás került bevezetésre, amelyet a tranzit-, ill. a tartós foglalkoztatáshoz kaphat a munkáltató. A Rehabilitációs kártya által nyújtott kedvezményt, a pályázattól függetlenül, minden arra jogosult személy után igénybe veheti a pályázaton nyertes munkáltató is.²⁹

A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményét a 102/2011.(VI.29.) Kormányrendelet szabályozza. A személygépkocsi szerzési támogatás (a továbbiakban: szerzési támogatás):

- a) súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személy esetén a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló rendelet értelmében új járműnek minősülő személygépkocsi, vagy
- b) súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személy esetén újnak nem minősülő, de legfeljebb öt éve forgalomba helyezett személygépkocsi, vagy
- c) súlyos mozgáskorlátozott személy esetén segédmotoros kerékpárnak minősülő, három- vagy négykerekű jármű, kivéve a quad, vagy
- d) súlyos mozgáskorlátozott személy esetén járműnek nem minősülő, sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes gépi meghajtású kerekesszék szerzésére felhasználható, a vételár megtérítéséhez nyújtott hozzájárulás

A személygépkocsi átalakítási támogatás (a továbbiakban: átalakítási támogatás) a súlyos mozgáskorlátozott személy vagy a jogszabályban meghatározott személy tulajdonában álló személygépkocsinak:

- a) a vezetés feltételeként külön jogszabály alapján előírt automata sebességváltóval, vagy más segédberendezéssel történő felszereléséhez, átalakításához, vagy
- b) a súlyos mozgáskorlátozott személy szállítását lehetővé tevő átalakításához, vagy a biztonságos szállítását szolgáló eszközzel való ellátásához nyújtott hozzájárulás.

Parkolási igazolványra az a személy jogosult, aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott, aki látási, értelmi vagy mozgásszervi fogyatékosnak, illetve autistának minősül; aki vaknak vagy gyengénlátónak minősül és ezt a jogszabályi előírásoknak megfelelően igazolja.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

- Szociális alapszolgáltatások: étkezés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszere házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás,
- Szakosított formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon.

²⁸ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

²⁹ Ld. Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda tájékoztató anyagát : A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2015.január).

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az akadálymentes környezet a fogyatékos emberek, a kisgyermek és kísérőik, valamint az idős vagy beteg emberek számára nem csak fontos, de feltétlenül szükséges is az önálló életvitelhez, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréshez. Problémát jelent, hogy Magyarországon az "akadálymentesség" fogalma beszűkült jelentéssel él a társadalomban: elsősorban csak a fogyatékkal élő személyek –többnyire a mozgásukban korlátozottak– szükségleteinek kielégítését jelenti a többség számára. Ezzel szemben az akadálymentesség az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997 évi LXXVIII. törvény 2. § 1. pontja értelmében többet jelent, ugyanis akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az akadálymentesítés magába foglalja a járófelületek, megfelelő jelölések kialakítását, a rámpa kiépítését, hangos tájékoztatást, nagyothalló emberek számára indukciós hurkot, tapintható információk kihelyezését, jelnyelvi segítséget, tehát a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítést.³⁰

Szentlőrinc az akadálymentesítés területén számos előrelépést tett az elmúlt években.

A településen a következő intézmények részben akadálymentesítettek: Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatala, iskolák, posta, Eszterházy egészségközpont, Művelődési Központ és Könyvtár, óvodák, Munkaügyi Központ, rendőrség, Szociális Szolgáltató Központ.

A Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde intézményben a teraszok, bejárati ajtók, külső közlekedő utak megvilágítása biztosított. Az építészeti megoldások az akadálymentességet lehetővé teszik. Az épület rendelkezik rámpával, kapaszkodókkal, mozgáskorlátozott vizesblokkal, kerekesszék méretéhez megfelelő ajtószélességgel. A bútorozás balesetmentes, a gyermekek fejlettségét követi.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások nem akadálymentesítettek.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Jelenleg nem áll rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy a szentlőrinci munkahelyek hány százaléka akadálymentesített. Az akadálymentesítés védett és akkreditált foglalkoztatóknál kötelező (2 cégnél ez megtörtént).

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Pozitív előrelépés Szentlőrincen, hogy minden közintézménynél, illetve kiépített parkolónál biztosított a megfelelő számú parkolóhely a fogyatékosokkal élők számára.

³⁰ Ld. Tervezési segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához – 2002 BM Építésügyi Hivatal kiadványa.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A településen nincsen speciális közlekedési megoldás.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Pozitív diszkriminációról nincs hivatalos információnk.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Járdák biztonságosabbá tételére a mozgáskorlátozottak számára	Pályázat figyelés, pályázat benyújtása
Fogyatékkal élők információ hiánya	Mozgáskorlátozottak Egyesületével, fogyatékkal élőkkel foglalkozó civil szervezetekkel együttműködve tájékoztató előadások, fórumok szervezése. Pályázatok figyelése, benyújtása a célcsoport élethelyzetének javítása céljából.
A fogyatékkal élők elszigetelt helyzete a lakosságon belül	Közösségszervezésben közreműködés az önkormányzat nyertes pályázatainak programszervezése keretében. (pl. Esélyegyenlőségi nap szervezése pályázati forrásból)

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A településen több civil szervezet, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezet van, önkormányzat által átadott közfeladatot nem látnak el.

Ismertebb civil szervezetek, civil önszerveződések:

Harmónia Kulturális Nőegylet; Szentlőrinci Sportegyesület; Szentlőrinci Nyugdíjas Klub; Szentlőrinc Urbach Testvérvárosi Partnerscsoport; Szentlőrinci Gazdakör; Táncoló Cipellők Egyesület; Brantner- Koncz Műemlékház Alapítvány; Zsibongó Alapítvány, Gyermekünk Mosolyáért Alapítvány, Ifjúság Úti Általános Iskola Szülők Egyesülete, Kodolányi Utcai Iskola Szülők Egyesülete , Ifjúsági Úti Diák Sport Egyesület, Derby 72 Alapítvány, Máltai Szeretetszolgálat, Szentlőrinci Testépítők és Erőemelők Sportegyesülete, Tekerj, Fuss, Túrász Sportegyesület; Szentlőrinci Polgárőr Egyesület; Szentlőrinci Önkéntes Tűzoltó Egyesület; Szentlőrinci Férfiklub; Mozgáskorlátozottak Egyesületének szentlőrinci csoportja.

Önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Szentlőrinci Horvát Önkormányzat:

Szentlőrinci Horvát Önkormányzat 2000 óta választott önkormányzattal, nemzetiségi képviselővel képviseli a városban élő, magukat horvátnak valló lakosságot. Az önkormányzat 3 fős képviselő-testülettel rendelkezik. Az anyanyelvi és kulturális örökség ápolásának, őrzésének, honismereti, szórakozási rendezvényeik magas színvonalát messzemenően bizonyították. Megállapítható, hogy a horvát közösség eseményeinek integráló szerepe van a város életében, mivel más érdeklődőnek az ünneplésre való bevonását is eléri. Az évenként szervezendő rendezvényeknek kiemelkedő jelentősége van, felüdülést jelent a nemzetiségi lakosoknak is.

Szentlőrinci Roma Önkormányzat

A Szentlőrinci Roma Önkormányzat képviselői 2006 óta segítik a roma lakosságot és a hátrányos helyzetű családokat. Az önkormányzat 4 fős képviselő-testülettel rendelkezik.

Minden évben tervez a Roma Önkormányzat a költségvetési helyzetétől függően, hogy milyen programokat, célokat és pályázatokat tud megvalósítani. Ehhez nagy segítséget nyújt számukra a Szentlőrinc Város Önkormányzata.

Minden évben megszervezésre kerül a Nőnap rendezvényük melyben a kultúra és romaságuk megőrzése a cél. Neves fellépőkkel és autentikus zenével ápolják kultúrájukat.

Roma Nap: mely kultúrájukat segíti napjainkban is megtartani, illetve más nemzetiségeknek bemutatni értékeiket, táncaikat, szokásaikat, babonáikat.

Zarándokút: zarándokútjaikon hitüket, vallásukat, identitásukat gyakorolják. Szentlőrinc településen a roma lakosság igen vallásos, részt veszne a miséken, olyan zarándoklatokat keresnek leginkább, ahol megszólal roma nyelven is a mise. 45 fős csoporttal teszik zarándoklatukat, mert hit által üdvözülnek, adományként minden évben minden zarándoklatra visznek ajándékot az őket fogadóknak.

Füzetcsomag osztás: Évente kb. 50-80 gyermeket támogatnak, költségvetési helyzetüktől függően.

Karácsonyi csomagok osztása: 130-140 hátrányos helyzetű család részére minden évben karácsonyi csomagokat osztanak rendezvényük keretein belül, ezzel is segítve a hátrányos helyzetű családokat, romákat.

Német Önkormányzat: Kiemelt rendezvénye az évente megrendezett Brauner Stimmungsparade. Jelentős a tevékenységük a német testvértelepülési kapcsolat ápolásában, a hagyományőrzésben. Az önkormányzat 4 fős képviselő-testülettel rendelkezik.

A nemzetiségek jogaira szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 80. § (2) bekezdése, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. tv. 27. § (2) bekezdése alapján Szentlőrinc Város Önkormányzata és a nemzetiségi önkormányzatok együttműködésük szabályait együttműködési megállapodásban rögzítették.

A megállapodás részletes tartalmazza az Önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat együttműködési szabályait, különösen:

- a nemzetiségi önkormányzat működésének biztosítását, a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátását,
- az Önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat költségvetésének előkészítésével és megalkotásával, ezzel összefüggő, ezzel összefüggő adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos határidőket és együttműködési kötelezettségeket, felelősök kijelölésével,
- a kötelezettségvállalásokkal kapcsolatos, helyi önkormányzatot terhelő ellenjegyzési, érvényesítési utalványozási, szakmai teljesítésigazolási feladatokat, felelősök konkrét kijelölését,
- a működési feltételeinek és gazdálkodásának eljárási és dokumentációs részletszabályait, személyek kijelölésének rendjét.

Személyi- tárgyi feltétel biztosítása: a szentlőrinci önkormányzat a rendelkezésre álló anyagi eszközök arányában biztosítja - az éves önkormányzati költségvetési rendelet keretein belül - a részére a működéséhez szükséges feltételeket. Mind a három nemzetiségi önkormányzatnak van saját irodája.

Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A város a minden évben megrendezésre kerülő ún. Lobbi Partin vendégül látja a környező települések polgármestereit, a térség fontosabb gazdasági szereplőit, intézményeit és nevesebb cégeit kapcsolatteremtés, illetve kapcsolatépítés céljából. A rendezvény nem csak városunknak, hanem a résztvevő valamennyi településnek előnyére válhat.

Térségi, területi társulásokkal való partnerség:

- Szentlőrinc Város Önkormányzata (szociális alapszolgáltatási feladatok)
- Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal (településekkel közös hivatal fenntartása)
- Szentlőrinci Kistérségi Többcélú Önkormányzati Társulás,
- Mecsek- Dráva Hulladékgazdálkodási Társulás

A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen horvát, német és roma önkormányzat működik. Már több éve a kisebbségi önkormányzatok támogatják a gyermekek és az aktív korúak, illetve az idősek szabadidős tevékenységét. Részt vesznek a rendezvények szervezésében és esetenként pénzbeli támogatást is nyújtanak.

Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Civil szervezetek működését az önkormányzat az éves költségvetési helyzetétől függően tudja pénzzel támogatni. Számos civil szervezetnek biztosít ingyenes helyiséghasználatot, ezzel is elősegítve a tevékenységüket. Az esélyegyenlőségi célcsoportoknak tanácsadó, szabadidő eltöltési, sport, kulturális tevékenységet biztosítanak elsősorban.

For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

For – profit szereplő nem vesz részt a helyi esélyegyenlőségi feladatok közvetlen ellátásában.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek – Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal, Eszterházy Egészségügyi Központ dolgozói, háziorvosi szolgálatok, Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Szociális Szolgáltató Központ, Rendőrség, - bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába:

A helyzetelemzés elkészítése és az intézkedési terv megalkotása során - az adatgyűjtésekhez és a problémák feltárásához - személyes konzultáció, illetve írásos anyag eszközeivel több, hivatal, intézmény és nemzetiségi önkormányzat nyújtott segítséget számunkra.

Az első HEP fórumot 2013. június 26-án tartottuk meg. A fórumon képviseltették magukat mozgáskorlátozottak egyesülete, védőnők, horvát önkormányzat, a nyugdíjas klub, a nőegylet, a Művelődési Központ vezetője, valamint az egyház. A fórumon mindenki a szakterületén tapasztaltakat, javaslataikat ismertették. A HEP két évente felülvizsgálatra került ezt követően, majd az öt éves ciklus lejártát követően új HEP megalkotása vált szükségessé.

Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testülete nyilvános képviselő-testületi ülésén tárgyalja és fogadja el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

1. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Magas a településen a munkanélküliek között a tartósan munkanélküli.	Minél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatási programokba, végső cél visszairányításuk a munka világába.
A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkező személyek száma	Az önkormányzat a közfoglalkoztatottak számára képzést biztosít a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által indított képzéseken.
Etnikai konfliktusok és a társadalmi előítéletek kezelése, megelőzése	- Az önkormányzat a rendelkezésre álló pályázati források egy részét a társadalmi előítéletek csökkentését célzó rendezvények szervezésére fordítja.

2. A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvoda, iskola, védőnő és gyermekjóléti szakember által.
Halmozottan hátrányos gyermekek számának emelkedése	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felkutatása, szociális ellátó rendszerbe bevonása.
A közfoglalkoztatás mint „életpálya modell” megjelenése a gondolkodásban	Az óvoda és az iskola bevonásával motiválni az érintett gyerekeket a jobb teljesítményre; eredményes életpályák bemutatása fiatal résztvevők által.

3. A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Gyermekvállalás okozta hátrányok a munkaerőpiacon	- Kisgyermekes anyák foglalkoztatásának elősegítése az önkormányzat által fenntartott intézményekben - Rész munkaidőben történő foglalkoztatás elősegítése - „Home office” rendszer kialakítása a lehetséges területeken
Közéletben a nők részvételének javítása	- Önkormányzati intézményekben a nők esélyegyenlőségének javítása, vezetővé válás

	elősegítése - Közéleti női klubok szervezése
4. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Kevés az idősek számára szervezett szabadidős program	- Szabadidős programok szervezése az idősek részére - 2018-ban és 2019-ben pályázati forrásból több rendezvény kerül megszervezésre Szentlőrinc városában, lehetőség szerint ebben bevonni az idősebb korosztályt - A Szentlőrinci Nyugdijas Klub továbbfejlesztése, egyesületté történő alakítása a további források felkutatása érdekében
Egészségmegőrző, betegségmegelőző programok hiánya	- A szentlőrinci Eszterházy Egészségközpont bevonásával rendszeres szűrővizsgálatok szervezése - 2018-ban és 2019-ben pályázati forrásból több rendezvény kerül megszervezésre Szentlőrinc városában. Egészséges életmód témakörben lehetőség szerint ebbe bevonni az idősebb korosztályt
5. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Járdák biztonságosabbá tétele a mozgáskorlátozottak számára	Pályázat figyelés, pályázat benyújtása
Fogyatékkal élők információ hiánya	Mozgáskorlátozottak Egyesületével, fogyatékkal élőkkel foglalkozó civil szervezetekkel együttműködve tájékoztató előadások, fórumok szervezése. Pályázatok figyelése, benyújtása a célcsoport élethelyzetének javítása céljából.
A fogyatékkal élők elszigetelt helyzete a lakosságon belül	Közösségszervezésben közreműködés az önkormányzat nyertes pályázatainak programszervezése keretében. (pl. Esélyegyenlőségi nap szervezése pályázati forrásból)

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése. Végzettséget, szakképzettséget adó oktatás szervezése. Roma integráció és szegregáció elkerülése. Etnikai konfliktusok és társadalmi	Türr István Képző és Kutató intézet; BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya Felelős: polgármester, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, képviselő-testület,

	előítéletek kezelése	Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal
Gyermekek	<p>A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése, szociális ellátórendszerbe történő bevonásuk</p> <p>A szünidei gyermekétkeztetésbe minél több érintett gyermek bevonása, szülők motiválása a részvételben</p> <p>Eredményes életpálya modell kialakítása a gyermekek gondolkodásában.</p>	<p>Védőnő, Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ (családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat), óvoda, általános iskola,</p> <p>Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal</p> <p>Felelős: polgármester, képviselő-testület, jegyző, intézményvezetők</p>
Idősek	<p>Több szabadidős program szervezése</p> <p>Informatikai oktatás szervezése, szűrővizsgálatok szervezése</p>	<p>Szociális Szolgáltató Központ, Művelődési Központ és Könyvtár, Lőrinc-Med Nonprofit Kft</p> <p>Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal</p> <p>Felelős: intézményvezetők jegyző</p>
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Kisgyermekes nők foglalkoztatásának elősegítése az intézményekben, önkormányzati cégekben. Nők közéleti szerepének erősítése. - Nők részére képzések beindítása, végzettséget, szakképzettséget adó oktatás szervezése - Részmunkaidős foglalkoztatás lehetőségének helyi megteremtése 	<p>Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ (családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat), óvoda, általános iskola, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, önkormányzat</p> <p>Felelős: önkormányzat, képviselő-testület, jegyző, intézményvezetők</p>
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - Közterületek biztonságossá tétele - Önkormányzati ingatlanok, középületek akadálymentesítése - Közösségszervezés elősegítése 	<p>Pályázat figyelése, pályázat benyújtásáról döntés, pályázat megvalósítása</p> <p>Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal</p> <p>Felelős: polgármester, képviselő-testület jegyző</p>

Jövőképünk

Kiemelt feladat Szentlőrinc város térségi szerepének erősítése, intézményei fejlesztése, a járasszékhely vezető szerepének megőrzése. Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák integrálódnak a településen élő lakossággal. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők lehetőséget kapjanak a szociális biztonság eléréséhez. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek helyzetének, életkörülményeinek javítását. Folyamatosan odafigyelünk az idősek szociális ellátórendszerének fejlesztésére. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkában való részvételét, képzettséget adó oktatások szervezését. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők, akadálymentesített közlekedésére, rehabilitációjukra.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

I. Romák és/vagy mélyszegénységben élők

I./1.Intézkedés címe:	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése. Végzettséget, szakképzettséget adó oktatás szervezése. Roma integráció és szegregáció elkerülése. Etnikai konfliktusok kezelése és megelőzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkanélküliség csökkentése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>Cél, hogy a településen élő, hosszú idő óta munkanélküli, illetve roma származású személyek a közfoglalkoztatás nyújtotta lehetőséggel megtudják teremteni családjaik számára a megélhetéshez szükséges legelemibb szükségleteket. Szakképzettséget adó oktatás megszervezésével a munkaerőpiacon való elhelyezkedés esélyei növelése.</p> <p><u>Rövid távon:</u> 2017-2018. évi, folyamatban lévő közfoglalkoztatási program lebonyolítása, a munkalehetőségekről – továbbképzésekről tájékoztatás</p> <p><u>Közép távon:</u> évente kiírandó közfoglalkoztatási programokra támogatási igény benyújtása, programok megvalósítása, képzések lebonyolítása..</p> <p><u>Hosszú távon:</u> minden rászorult és jogosult részére „biztonsági hálót” jelentsen a közfoglalkoztatásban való részvétel, de folyamatos segítséget kell nyújtani a nyílt munkaerő-piacra történő visszahelyezkedéshez. (képzés, átképzés lehetőség szerint helyben)</p> <p>EFOP- 1.5.3-16-2017-00100 azonosító számú „Humánreaktor – Szellemi erőforrás-fejlesztés Szentlőrinc térségének közszolgáltatásaiban” című projekt keretein belül a lehetőségek felkutatása az érintett célcsoport segítése érdekében</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	tanácsadás, figyelemfelhívás, közfoglalkoztatásba történő bevonás, Kormányhivatal Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályára történő irányítás, a szervvel való együttműködés, jogszabályok által biztosított lehetőségek megismertetése
Résztevők és felelős	polgármester, jegyző, járási hivatal, közfoglalkoztatottak
Partnerek	önkormányzat, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, járási hivatal
Határidő(k) pontokba szedve	<i>R:6-12 hónap</i>
	<i>K:1-2 év</i>
	<i>H:5 év</i>
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R: szolgáltatást igénybe vevők száma</p> <p>K: közfoglalkoztatásban, képzéseken, tanfolyamon résztvevők számának növekedése</p> <p>H : tartós munkanélküliek számának csökkenése , képzettséget szerzők számának emelkedése, visszatérés munkaviszonyban történő foglalkoztatásba</p> <p>Munkaszerződések, Együttműködési megállapodások</p>

Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség az információk iránt – közvetlen megkeresés, kevés számú jelentkező a képzésre - tájékoztatók, közfoglalkoztatási programokhoz biztosított központi források csökkenése, saját forrás hiánya pályázati lehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	Anyagi -infrastrukturális feltételek, pályázati támogatások, önkormányzati saját erő

II. Gyermek

II/1. Intézkedés címe:	II. A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése, szociális ellátórendszerbe való bevonásuk. Szünidei gyermekétkeztetésbe történő bevonása az érintetteknek.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	<p>Átlagban csökkent a gyermekek életszínvonala</p> <p>Halmazottan hátrányos gyermekek számának emelkedése</p> <p>A szünidei gyermekétkeztetésbe nem kerül minden érintett gyermek bevonásra</p> <p>„Közfoglalkoztatás” mint életcél megfogalmazása</p>
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése, az érintett gyermekek bevonása a szünidei gyermekétkeztetésbe.</p> <p><u>Rövidtávon:</u> igények felmérése, tájékoztatás az igénybe vehető ellátásokról, szünidei gyermekétkeztetési programban való részvétel</p> <p><u>Középtávon:</u> valamennyi igénylő ellátása, szociális ellátórendszerbe történő bevonása</p> <p><u>Hosszú távon:</u> gyermekek életszínvonalának javítása, mélyszegénység csökkentése</p> <p>- EFOP- 1.5.3-16-2017-00100 azonosító számú „Humánreaktor – Szellemi erőforrás-fejlesztés Szentlőrinc térségének közszolgáltatásaiban” című projekt keretein belül. (pl.: ösztöndíj program kidolgozása)</p> <p>- Az Esély Otthon-1.2.11-16 elnevezésű EFOP pályázat keretén belül lehetőséget teremteni az érintett csoportnak. (pl.: ösztöndíjprogram formájában)</p> <p>- EFOP-3.2.9-16- Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése projekt megvalósítása.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>tanácsadás, figyelemfelhívás, intézményekkel való kapcsolattartás, jelzőrendszer, a szervvel való együttműködés, jogszabályok által biztosított lehetőségek megismertetése</p>
Részvevők és felelős	<p>Részvevők: gyerekek, intézményvezetők, jegyző, polgármester, védőnők, gyermekjóléti- és családsegítő szolgálat</p> <p>Felelős: polgármester, jegyző, intézményvezetők, védőnők</p>
Partnerek	<p>Védőnők, óvoda, iskola, gyermekjóléti- és családsegítő szolgálat, intézményvezetők, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal</p>
Határidő(k) pontokba szedve	<p>R: 1 év</p> <p>K: 2 év</p> <p>H: 5 év</p>

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: ellátást igénybe vevők száma; a szünidei gyermekétkeztetés lehetőségének kihasználtsága K: ellátást igénybe vevők száma, sikeres pályázatok száma H : halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számának fokozatos csökkenése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség az információk iránt – közvetlen megkeresés a szociális ellátásokhoz biztosított központi források csökkenése, saját forrás hiánya pályázati lehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	Anyagi - infrastrukturális feltételek, pályázati támogatások, önkormányzati saját erő, humán erőforrás

III. Idősek

III/1. Intézkedés címe:	Civil szervezet létrehozása: több szabadidős program szervezése, informatikai oktatás szervezése az idősek számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	hiányoznak a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programok, rendezvények, illetve hiányzik egy jogi keret (egyesületi forma) a jelenlegi nyugdíjas klub működéséhez
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél, hogy a városban segítséggel olyan civil szervezet jöjjön létre, amely biztosítja az idősek (főként egyedülállóak) nappali elfoglaltságát, ellátását, elősegíti érdekvédelmét, szabadidejük hasznos, közösségben történő eltöltését. <u>Rövidtávú:</u> igényfelmérés az idősek körében <u>Középtávú:</u> helyiség biztosítása a nappali tartózkodáshoz, tv, rádió, társasjátékok, folyóiratok, könyvek beszerzése, a helyiség felszerelése, a klubfoglalkozás kereteinek tisztázása <u>Hosszú távú:</u> jól működő közösség létrehozása, programokon, rendezvényeken szervezett részvétel, kapcsolatépítés más települések hasonló szerveződéseivel
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Középkiskolások bevonása az idősekkel való foglalkozásba az 50 órás kötelező közérdekű munkavégzés keretében (fizikai segítségnyújtás, lelki segítségnyújtás (pl: beszélgetés, sétáltatás, felolvasás) • Igényfelmérés, Szociális Szolgáltató Központba buszos szállítás megszervezése • Az idősek összefogására, programjainak szervezésére alkalmas személy felkutatása, ösztönzése • pályázatok figyelése, benyújtása EFOP- 1.5.3-16-2017-00100 azonosító számú „Humánreaktor – Szellemi erőforrás-fejlesztés Szentlőrinc térségének közszolgáltatásaiban” című projekt keretében ennek a korosztálynak a bevonása
Résztevők és felelős	Felelős: polgármester, képviselő-testület, polgármester által megbízott személy

	Részvevők: nyugdíjasok, szociális gondozók, könyvtáros, Művelődési Központ vezetője, Szociális Szolgáltató Központ vezetője, polgármester, képviselő-testület
Partnerek	szociális gondozók, könyvtáros, középiskolások, intézményvezetők
Határidő(k) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> igényfelmérés az idős emberek körében nappali, kötetlen tartózkodást biztosító elhelyezésre (nyugdíjas-klub) klubhelyiség kialakítása (berendezési tárgyak, használati tárgyak, szórakoztatást szolgáló tárgyak) beszerzése pályázati határidők, kb. 2 év civil szervezet (egyesület) létrehozása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>A település idős embere ne érezze magát magányosan, egyedül. Az idős kor ne bezárkózást és a lassú „elmúlást” jelentse, hanem egy új korszak kezdetét.</p> <p>R: az idős emberek igénytámasztás a közösségi életre</p> <p>K: a lehető legtöbb idős ember bevonása, színes programok, rendezvények, elfoglaltságok keresése</p> <p>H: élénk közösségi élet, jól működő önszerveződés, kapcsolatok kialakítása más települések idős klubjával,</p> <p>eredményesség: részt vevők száma</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Bezárkózottság, érdektelenség, lemorzsolódás. Fontos a folyamatos jó színvonalon tartás, agilis, színes, érdekes programok helyben történő szervezése. Szállítási szervezethez.
Szükséges erőforrások	Önkormányzat tulajdonában van egy korábban is klubként működő épület/helyiség, felszerelése, kialakítása anyagi ráfordítást igényel. Programok szervezéséhez, rendezvények tartásához azonban szükséges pályázati támogatások és humán erőforrás.

III/2. Intézkedés címe:	Egészséges életmód ismertetése, szűrővizsgálatokon való részvétel motiválása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Romló egészségi állapot; az idős emberek gyakran passzívak, nem vesznek részt szűrővizsgálatokon, nem ismerik az egészséges életmód tartalmát
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>R – legyen kidolgozott program</p> <p>K – egészségtudatos életmódra vonatkozó ismeretek átadása</p> <p>H – helyi szűrővizsgálati lehetőségek bővítése</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>egészségtudatos életmódra nevelő programok szervezése a rendelkezésre álló pályázati forrásból (ld.: EFOP- 1.5.3-16-2017-00100 azonosító számú „Humánreaktor – Szellemi erőforrás-fejlesztés Szentlőrinc térségének közszolgáltatásaiban” című projekt)</p> <p>helyben történő szűrési lehetőségek, alkalmak számának növelése</p> <p>az egészségügyi szűrések népszerűsítése</p>

	szűrővizsgálatok szervezése
Résztevők és felelős	helyi lakosság házi orvos Szentlőrinc Város Önkormányzata
Partnerek	Házi orvos, meghívott szakemberek , Lőrinc-Med Nonprofit Kft Önkormányzat – polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1 év K : 2 év H: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: elkészült programterv K: programokon résztvevők száma H: szűrővizsgálatok és az azon részt vevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség a változtatás iránt – közvetlen meggyőzés, tájékoztatók készítése
Szükséges erőforrások	önkormányzati forrás, pályázati források, humán erőforrások

IV. Nők

IV.1. Intézkedés címe:	Kisgyermekes nők foglalkoztatásának elősegítése az intézményekben, önkormányzati cégekben. Nők részére képzések beindítása, végzettséget, szakképzettséget adó oktatás szervezése. Nők közéleti szerepének erősítése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekvállalás okozta hátrányok a munkaerőpiacon, kisgyermekes anyák elhelyezkedési nehézségei, alulképzettség. Alacsony számú a részmunkaidőben történő foglalkoztatás. Közéletben a nők részvételének javítása
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Rövid távon:</u> Képzés keresése a nők részére, közmunkaprogramok szervezése, önkormányzati intézményekben, cégekben kisgyermekes nők foglalkoztatásának elősegítése <u>Közép távon:</u> évente kiírandó közfoglalkoztatási programokra támogatási igény benyújtása, programok megvalósítása, képzések lebonyolítása. Nők társadalmi szerepvállalásának elősegítése. <u>Hosszú távon:</u> minden rászorult és jogosult részére „biztonsági hálót” jelentsen a közfoglalkoztatásban való részvétel, de folyamatos segítséget kell nyújtani a nyílt munkaerő-piacra történő visszahelyezkedéshez. (képzés, átképzés lehetőség szerint helyben). Női vezetők számának növelése. EFOP- 1.5.3-16-2017-00100 azonosító számú „ Humánreaktor – Szellemi erőforrás-fejlesztés Szentlőrinc térségének közszolgáltatásaiban ” című projekt megvalósítása. Az Esély Otthon-1.2.11-16 elnevezésű EFOP pályázat keretein belül a lehetőségek kiaknázása. EFOP-3.2.9-16- Óvodai és iskolai

	szociális segítő tevékenység fejlesztése projekt megvalósítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	tanácsadás, figyelemfelhívás, közfoglalkoztatásba történő bevonás, Kormányhivatal Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályára történő irányítás, a szervezettel való együttműködés, jogszabályok által biztosított lehetőségek megismertetése, a női vezetők számának emelése, képzési lehetőségek biztosítása; igény esetén a részmunkaidős foglalkoztatás lehetőségének megteremtése
Résztevők és felelős	Résztevők: munkanélküliek, GYES-ről visszatérő, munkába álló nők Felelős: polgármester, képviselő-testület, intézményvezetők, cégvezetők, Kormányhivatal Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály vezetője
Partnerek	Foglalkoztatási Osztály, Képző Központok, intézmények, önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1 év
	K : 2 év
	H: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: képzésen részt vevők száma, foglalkoztatásban részt vettek száma Középtávon: képzési programokban való részvétel, foglalkoztatási programok száma, nők számának növelése közéleti feladatot ellátók között, női vezetők számának növelése Hosszú távon: új szakmák elsajátítása a célirányú területeken, nyílt munkaerőpiacon való részvétel, mélyszegénység csökkentése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	képzések hiánya, pályázati támogatás hiánya,
	tájékoztatások, egyeztetések, pályázatok benyújtása
Szükséges erőforrások	Humán: felmérést végző személy Anyagi forrás: önkormányzati saját erő, pályázati támogatás,

IV.2. Intézkedés címe:	Várandós nők szülészfelkészítésbe történő bevonása a Védőnői Szolgálat keretében.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Védőnői Szolgálat évente két alkalommal szülészfelkészítő tanfolyamot tart várandós nőknek. A részvétel viszonylag magasnak mondható, azonban a jellemzően mélyszegénységben élő nők nem jelennek meg a felkészítőn, holott esetükben sokszor alapvető ismeretek hiányoznak a csecsemőgondozásról.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Rövid távon:</u> Önkormányzati rendelet módosítása – a születési támogatást ahhoz a feltételhez kötni, hogy a várandós nő a képzésen részt vesz. <u>Közép távon:</u> Az elért eredmények fenntartása. <u>Hosszú távon:</u> Az elért eredmények fenntartása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- a Védőnői Szolgálat már a várandósság kezdetén ismerteti az édesanyát a lehetőséggel (születési támogatás), és a folyósítás feltételével.

Résztevők és felelős	Résztevők: védőnő, önkormányzati hivatal szociális igazgatási előadója
Partnerek	ua.
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. január 15.
	K : 2 év
	H: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: a felkészítőn részt vevő várandós nők számának emelkedése Középtávon: a megemelkedett létszám megtartása Hosszú távon: közel 100 %-os részvétel elérése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	ismeret hiánya
	motiválatlanság
Szükséges erőforrások	Humán: rendelkezésre áll Anyagi forrás: önkormányzati saját erő

V. Fogyatékosok

V. Intézkedés címe:	Közterületek biztonságossá tétele Önkormányzati ingatlanok, középületek akadálymentesítése; A fogyatékkal élők elszigetelt helyzete a lakosságon belül
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Akadálymentesítési hiányosságok; a fogyatékkal élők elszigetelt helyzete, közösségek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	R: engedélyek, tervdokumentációk megszerzése, akadálymentesítés <u>Rövid távon:</u> az akadálymentesítés elkészültéig az arra rászorulóknak részére a még nem akadálymentesített épületekben lévő helyiségek használatának biztosítása alternatív hozzáféréssel <u>Középtávon:</u> folyamatos pályázatfigyelés, pályázati lehetőségek keresése (akadálymentes középületek) <u>Hosszú távon:</u> a közösségi ingatlanok akadálymentesítésének megoldása (akadálymentes környezet)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	fizikai, információs és kommunikációs akadályok felmérése ☒ ütemtervkészítés a prioritásoknak megfelelően ☒ tervezési és engedélyezési eljárás lefolytatása, ahol ez szükséges ☒ akadálymentesítések végrehajtása ☒ burkolatlan utak aszfaltozása

Részvevők és felelős	<i>célcsoport- polgármester, képviselő-testület</i>
Partnerek	Önkormányzat – polgármester, képviselő-testület, pályázatíró, tervező, kivitelező
Határidő(k) pontokba szedve	R: 5 év K: 10év H: 15 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: az akadálymentesítettség megteremtéséig az intézményi dolgozók segítségének igénybevétele a szolgáltatásokhoz való hozzájutásban. Középtávon, hosszútávon: a fogyatékkal élők, valamint az idősek részére az akadálymentesített közintézményekben működő szolgáltatások önálló igénybevétele nagyban hozzájárul a célcsoport önértékelésének megőrzéséhez:
Kockázatok és csökkentésük eszközei	saját forráshiánya – pályázati lehetőségek kihasználása
Szükséges erőforrások	önkormányzati saját erő, pályázati támogatások

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése	A roma családok közötti valamint a mélyszegénységben élő romák és más lakosok közötti életszínvonalbeli eltérés	Közfoglalkoztatási programokkal az életszínvonal javítása, mélyszegénységben élők életkörülményei javítása, szociális ellátórendszerbe bevonás	Gazdasági program, közfoglalkoztatási programok és pályázatok, képviselő-testületi határozatok, hatósági szerződések, önkormányzati rendeletek	Minél több munkanélküli bevonása a programba, közfoglalkoztatási hazai és uniós projekteken való részvétel, pályázatok megvalósítása. szociális ellátás megállapítása a jogosultaknak	képviselő-testület, polgármester, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatala, Szentlőrinci Közülemi Nonprofit Kft	2020. január 1.	Tartós munkanélküliek száma, önkormányzati vagy állami szociális ellátásban részesülők száma	Alkalmazott szakemberek, meglévő és beszerzendő munkaeszközök. Pályázati pénz, támogatás, önkormányzati saját erő	Fenntarthatóságát az évente benyújtandó közfoglalkoztatási programok, valamint a szociális lelátó rendszer állami támogatása biztosítása, önkormányzati saját erő biztosítása
2	Alacsony iskolai végzettség	A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkezők személyek száma	A képzések megszervezése és lebonyolítása	Gazdasági program, közfoglalkoztatási programok és pályázatok, képviselő-testületi határozatok, hatósági szerződések, önkormányzati rendeletek	Képzési igény felmérése, képzés lebonyolítása	képviselő-testület, polgármester, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatala, képző szervek	2020. január 1.	Képzésen részt vevők, és a sikeresen végzettek száma	humán erőforrás, helyiség biztosítása, képző szervek, pályázati támogatás	Állami támogatás, önkormányzati saját erő biztosítása
3	Roma integráció és szegregáció elkerülése	Etnikai konfliktusok kezelése,	Roma integráció, szegregáció	Nemzetiségi önkormányzatok	Társadalmi párbeszéd kezdeményezé-	polgármester, képviselő-	évente a megállapodások felülvizsgálata,	Szegregációs fejlesztések száma,	Pályázatok benyújtása	Állami, pályázati, önkormányzati

		szegregáció	elkerülése, településfejlesztés	együttműködési megállapodásai, képviselő-testületi határozatok	se	testület, nemzetiégi önkormányzat elnöke, tagjai	pályázati feltételektől függően megvalósítás határideje, monitoring	rendezvények száma		támogatás
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése	Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Ne növekedjen az életszínvonalbeli különbség	Nemzeti stratégiai programok, szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet, költségvetésről szóló önkormányzati rendelet	A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése	védőnők, Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ (családsegítő és gyermekjóléti szolgálat), óvoda, általános iskola, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, polgármester, képviselő-testület	2023. december 31.	Szociális ellátórendszerbe való bevontak száma, óvodások és általános iskolások száma,	Humán erőforrás, intézmények, állami és önkormányzati támogatás, pályázati források	Intézményi hálózat fenntartásával
2	Halmazottan hátrányos gyermekek esélyegyenlősége	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek számának emelkedése	Hátrányos helyzetű gyermekek felvételi esélyeinek javítása bölcsődében, szociális ellátórendszerbe való bevonás	Nemzeti stratégiai programok, szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet, költségvetésről szóló önkormányzati rendelet	Hátrányos helyzetű gyermekeknél a halmazottan hátrányos helyzet megállapítása, igazolás kiállítása	védőnők, Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ (családsegítő és gyermekjóléti szolgálat), óvoda, általános iskola, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, polgármester, képviselő-testület	2020. december 31.	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, HHH-s gyermekek száma	Humán erőforrás, intézmények, állami és önkormányzati támogatás, pályázati források	Intézményi hálózat fenntartásával
3	Szünidei gyerekéktetésben résztvevők számának emelése	A halmazottan hátrányos helyzetű gyerekeknél a nyári szüniidőben problémát jelent az étkezés	A HHH-s gyerekek életkörülményei javítása	Nemzeti stratégiai programok, képviselő-testületi határozatok, költségvetésről szóló önkormányzati	Gyermekétkeztési programokban való indulás, pályázat benyújtása	Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ (családsegítő és gyermekjóléti szolgálat), óvoda,	2019. augusztus 31.	a gyermek-étkeztetésben részt vevők száma	Humán erőforrás, intézmények, állami és önkormányzati támogatás, pályázati források	Intézményi hálózat fenntartásával

				rendelet		általános iskola, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, polgármester, képviselő-testület				
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Kisgyermekes nők foglalkoztatásának elősegítése az intézményekben, önkormányzati cégekben,	kisgyermekes nőknek nehezebb elhelyezkedni a munkaerő-piacon	közfoglalkoztatási programokban való részvétel, pályázatok benyújtása	Nemzeti stratégiai programok, képviselő-testületi határozatok, költségvetésről szóló önkormányzati rendelet	Közfoglalkoztatási programokban való részvétel biztosítása	polgármester, képviselő-testület, Szentlőrinci Közüzemi Nonprofit Kft, Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ, óvoda, általános iskola, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal,	2020. december 31.	Munkanélküli nők száma, közfoglalkoztatásban részt vevők száma, intézményeknél dolgozó nők száma	Humán erőforrás, intézmények, állami és önkormányzati támogatás, pályázati források	Intézményi hálózat fenntartásával
2	Nők a közéleti szerepének erősítése	Közéletben a nők háttérbe szorulnak	Nők nagyobb arányú részvétele a közéleti munkában, női vezetők számának emelése	Nemzeti stratégiai programok, képviselő-testületi határozatok, álláspályázatok	Munkába állás lehetőségének biztosítása, vezetői pályázatoknál a férfiakkal azonos feltételek biztosítása	polgármester, képviselő-testület Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ, óvoda, általános iskola, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, önkormányzati cégek	2019. október	Női vezetők száma, képviselők száma	Humán erőforrás, intézmények, bérköltség biztosítása	Intézményi hálózat fenntartásával, állami és önkormányzati támogatással
3	Nők részére képzések beindítása, oktatások szervezése	Magas az alacsonyabb iskolai végzettségűek száma	képzési programokban való részvétel	Nemzeti stratégiai programok, képviselő-testületi határozatok, költségvetésről szóló önkormányzati rendelet	Képzések szervezése, érintett lakosság tájékoztatása	polgármester, képviselő-testület, Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, képző szervezetek	folyamatos	Képzésben részt vevők száma,	Humán erőforrás, intézmények, állami és önkormányzati támogatás, pályázatok benyújtása	Intézményi hálózat fenntartásával, állami és önkormányzati támogatással, pályázatok benyújtásával

4	Szülésfelkészítő és babagondozó tanfolyamon részvétel	A mélyszegénységben élő várandós nők nem vesznek részt a felkészítő tanfolyamokon	Felkészítő tanfolyamon való részvétel	Önkormányzati rendelet	A lakosság tájékoztatása	védőnő, önkormányzati hivatal dolgozói	2019. január 15.	a tanfolyamon résztvevők száma	Humán erőforrás, önkormányzati támogatás	önkormányzati támogatással és állami támogatással
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősek részére kevés szabadidős program	Kevés szabadidős program	Szabadidős program szervezése, Szociális Szolgáltató Központba szervezett szállítás szervezése	Intézményi szakmai program, nemzeti stratégiai program, képviselő-testületi határozatok, önkormányzat költségvetési rendelete	Pályázat figyelése, benyújtása, Művelődési Központ szervezési feladatok ellátása, érintett lakosság tájékoztatása	polgármester, képviselő-testület Művelődési Központ és Könyvtár	2020. december 31.	Szabadidős programok száma	Humán erőforrás, intézményi infrastruktúra, önkormányzati támogatás, pályázatok benyújtása	Önkormányzati és pályázati támogatás
2	Szűrővizsgálatok szervezése	Az idősek egészségi állapota nem megfelelő	Megelőzés	nemzeti stratégiai programok, háziiorvosi kartonok	Pályázat figyelése, benyújtása	képviselő-testület, polgármester, háziiorvosok Eszterházy Egészségközpont,	folyamatos	Programban résztvevők száma	Humán erőforrás, Lőrinc-Med Nonprofit Kft, háziiorvosok, pályázati támogatás	Eszterházy Egészségközpont fenntartása, állami és pályázati támogatások
3	Informatikai oktatások szervezése	Az idősek informatikai ismeretei hiányosak	oktatások szervezése	nemzeti stratégiai programok, helyi döntések	oktatások szervezése	polgármester, képviselő-testület Művelődési Központ és Könyvtár	kétévente	képzésen részt vevők száma	Humán erőforrás, oktatási terem biztosítása az önkormányzat részéről	önkormányzati támogatás, pályázati források
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Közterületek biztonságossá tétele	Járdák nem eléggé biztonságosak, pótlásuk, javításuk szükséges	beruházások, javítások elvégzése	nemzeti stratégiai programok, közfoglalkoztatási programok, képviselő-testületi határozatok, hatósági szerződések önkormányzat költségvetéséről szóló önkormányzati rendelet	Pályázat figyelése, lehetőség szerint pályázat benyújtása, közfoglalkoztatottak bevonása	polgármester, képviselő-testület Szentlőrinci Közülemi Nonprofit Kft,	évente, illetve pályázati határidőknek megfelelően	Balesetek száma, elkészült járdaszakasz hossza	Humán erőforrás, intézményi infrastruktúra, önkormányzati támogatás, pályázatok benyújtása	állami és önkormányzati támogatás, pályázati források
2	Önkormányzati ingatlanok, középületek akadálymentesítés	Az ingatlanok nem vagy csak részben akadálymentes-	A még nem vagy teljesen akadálymentesített	nemzeti stratégiai programok, képviselő-testületi határozatok	Pályázat figyelése, pályázat benyújtása	polgármester, képviselő-testület, pályázat kezelő szervek	a pályázati határidőknek megfelelően	felújított épületek száma	Humán erőforrás, állami és önkormányzati támogatás,	állami és önkormányzati támogatás, pályázati források

	ése	tesítettek	közüntézmények és középületek akadálymentesít ése						pályázatok benyújtása	
--	-----	------------	--	--	--	--	--	--	--------------------------	--

Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplővállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

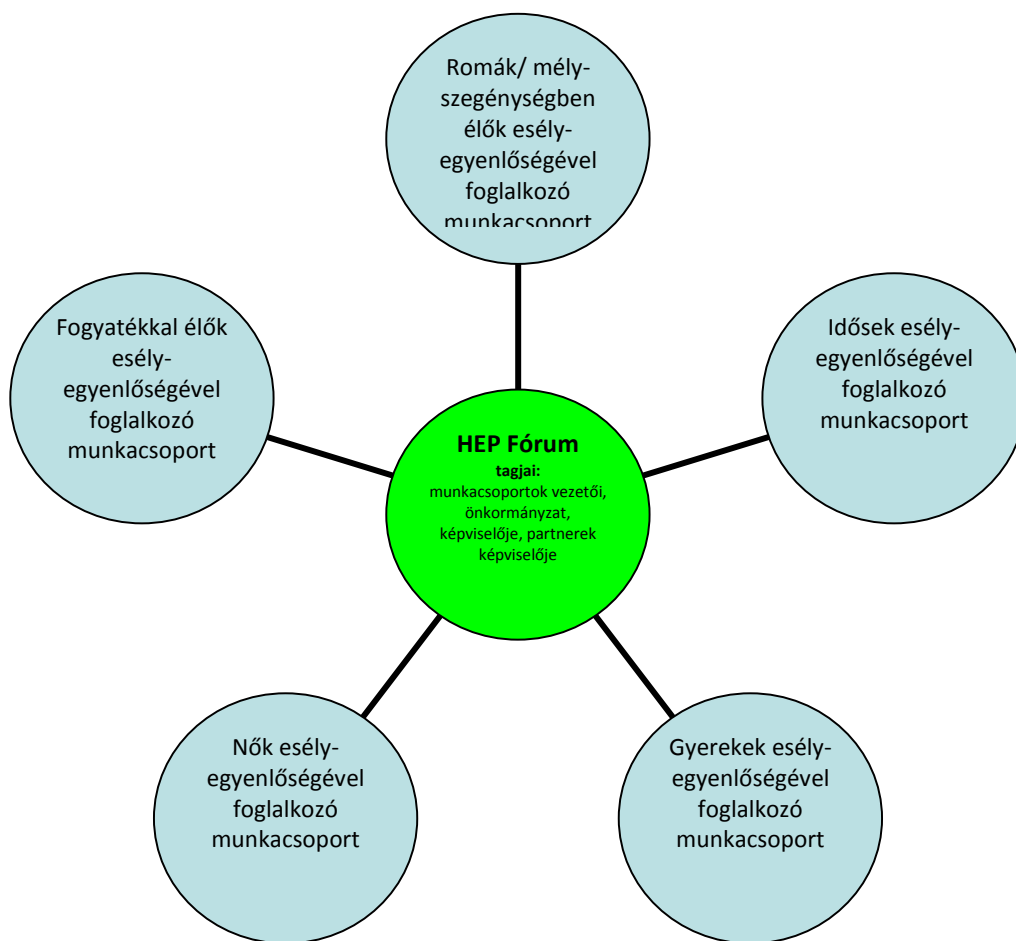
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a **polgármester** felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a két évente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Elfogadás módja és dátuma

I. A Szentlőrinc Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 356/2018. (XII.13.) KT határozatával elfogadta.

Dátum: Szentlőrinc, 2018. december 13.

Koltai Péter polgármester

Kivonat: Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2018. december 13-i rendes testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testületének

356/2018. (XII.13.) KT. határozata

Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról

1. Szentlőrinc Város Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határozott, hogy elfogadja Szentlőrinc Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját, valamint annak részét képező Intézkedési Tervet.

2. A képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy évente egy alkalommal számoljon be az intézkedési tervben foglaltak végrehajtásáról.

Felelős: képviselő-testület

Végrehajtásért felel: Koltai Péter polgármester

Határidő: 1. azonnal
2. évente december 31-ig

Koltai Péter
polgármester sk.

Dr. Tóth Sándor
jegyző sk.

Másolat hitelül:

dr. Keresztessy Csilla
aljegyző

SZENTLŐRINC VÁROS POLGÁRMESTERE

7940 Szentlőrinc, Templom tér 8.

Tel: 0673 570-000

Fax: +36-73 371-125

E-mail: titkarsag@szentlorinc.hu

Honlap: www.szentlorinc.hu

Szentlőrinc Város Polgármesterének 250/2020. (XII.10.) számú határozata

a Szentlőrinci Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatáról

Szentlőrinc Város Önkormányzata polgármestereként a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI.3.) Korm. rendelet 1. §-a alapján a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében meghatározott jogkörömben eljárva a következő határozatot hozom:

Szentlőrinc Város Önkormányzata felülvizsgálta Szentlőrinc Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját, valamint annak részét képező Intézkedési Tervet, és úgy határozott, hogy az abban foglaltakat nem kívánja módosítani.

Felelős: Koltai Péter polgármester

Határidő: azonnal

Erről értesül: Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság

Koltai Péter
polgármester

